

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

**CELSO RODRÍGUEZ PADRÓN, BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU
NAGUSIKO IDAZKARI NAGUSIA,**

**ZIURTATZEN DUT: BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU NAGUSIKO
OSOKO BILKURAK, DATA EGUNEKO BERE BILERAN, BULEGO
JUDIZIAL BERRIAREN EZARPENERAKO LEGERIA PROZESALAREN
LEGE AURREPROIEKTURAKO TXOSTENA ONARTU DUELA.**

I

AURREKARIAK

2008ko uztailak 30eko datarekin, Bulego Judizial Berriaren ezarpenerako legeria prozesalaren erreformari buruzko Lege Aurreproiektuko testuak Botere Judizialaren Kontseilu Nagusiko (BJKN) Erregistroan sarrera izan zuen, halabeharrezko txosteneko igorpenaren arabera.

2008ko irailak 30 datarekin txostengile bezala Margarita Robles Fernández Bokal Andre Gorena izendatua izanik, Ikerlan eta Txostenen Batzordeak 2008ko urriak 10 datako bere bileran, aurrean dugun txosten hau onartu zuen, Botere Judizialaren Kontseilu Nagusiko Osoko Bilkurara bere igorpena erabakiz.

II

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU NAGUSIAREN KONTSULTA FUNTZIOAREN GAINEAN HAUSNARKETA OROKORRAK

Botere Judizialeko Kontseilu Nagusiari kontsulta funtzioaren jarduera

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

espresuki ematen dioen araua Botere Judizialeko Lege Organikoaren 108.1 e) atala da; konkretuki, lege honetako gainontzeko 108.1 artikuluan adierazitako beste gai batzuen artean, Estatua edo Autonomia Erkidegoak guztiz edo partzialki eragiten dituen lege aurreproiektu eta xedapen orokorretaz informatzearen ahalmenari buruzkoa da, *“arau prozesal edo Auzitegi arruntan aurrean Oinarrizko Eskubideen jardutean babesaren aspektu juridiko-konstituzionaletan eragina dutenak eta Epaitegi eta Auzitegien eraketan, antolaketan, funtzionamenduan eta gobernuan beste edozein eragin mota dutenei buruzkoa”*.

Lege maila duen xedapen hau aintzakotzat hartuz, Botere Judizialaren Kontseilu Nagusiari honek ematen dioen txosten ahalmenaren garrantzia eta zentzuaren interpretazio egoki bat eginez, igorritako Aurreroiektuari buruz ematea dagokion iritzia bertan espresuki barne sartzen diren funtsezko arau edo prozesuzko arauetara mugatu beharko da, Botere Judizialari edo honen esku dagoen funtzio jurisdikzionalaren jarduerarekin zerikusirik ez duten gaien gainean edozein hausnarketa mota eragotziz.

Botere Judizialaren Kontseilu Nagusia, bere txosten ahalmenaren esparrua mugatzen etorri izan da, aipatutako Botere Judizialaren Lege Organikoko 108.1. e) artikuluan zehazten den material esparruarekin hitzez hitz bat etortzen den alor zorrotz baten eta Botere Judizialaren gobernuko organo konstituzional bezala, Kontseiluaren posiziotik ondorioztatzen den alor zabalago baten arteko ezberdintasuna abiapuntu gisa hartuz. Hau dela eta, lehen esparruaren barruan eman beharreko txotena, lehentasunezko izaera batekin aipatutako manuan aurrez kontuan hartuak izan diren gai ei buruzkoa izan beharko da eta gutxienez, izaera orokor batekin, Botere Judizialeko Lege Organikoaren aipatutako 108. artikuluan barne sartuak ez dauden gai guztietan Aurreproiektuaren edukiari buruzko hausnarketen adierazpena baztertu beharko du. Zabaldutako esparruari dagokionez, esatea dago Botere Judizialaren Kontseilu Nagusiak oinarrizko eskubide eta askatasunak eragiten

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

dituzten Aurreproiektuko aspektuei buruz bere iritzia ere adierazi beharra duela, Konstituzioko 53. artikuluko xedapen espresuaren bitartez daukaten maila nagusiagatik eta berehalako eraginkortasuna izateagatik. Puntu honetan, bereziki Konstituzio Auzitegiaren erabakiak, Konstituzioaren interpretatzaile gorena bezala, abiapuntu bezala hartuz hasi beharra dago, zeinen mota guztietako prozesuetan emandako ebazpenak manu eta oinarri konstituzionalen interpretazio zuzeneko iturri diren, epaile eta auzitegi guztiak lotetsiz. Aurreko honetaz gain, organo konstituzionalen arteko elkarlan printzipioarekin bat, Botere Judizialaren Kontseilua bere txostenetan beste hausnarketa batzuk egiteko aukera adierazten etorri da, hauek, bai teknika legegile hutsei edo gai terminologikoei buruzkoak, testu arauemaileen zuzenketa hobetzera laguntzeko asmoz, bai prozesu judizialean bere aplikagarritasun eraginkor eta eraginari buruzkoak, zeren eta organo jurisdikzionalak dira azken batean, gero dagozkien arauak praktikan aplikatu behar dituztenak hain zuzen ere.

Aurrekoaren ondorioz, txostenak jasotzen duen Aurreproiektuaren helburuaren arabera, hau, Botere Judizialaren Kontseilu Nagusiaren bitartez informatuak izan behar diren gaiei dagokionari mugatuko da, aipatutako esparru zorrotzaren perspektibatik, kasua denean, alde batera utzi gabe testuko teknikaren hobekuntzaren onerako beste hausnarketa batzuk egin ahal izateko aukera.

III

AURREPROIEKTUAREN EGITURA ETA EDUKIA

1. Txostenak jasotzen duen Aurreproiektuak lau ataletan eta hamabost artikuluko eta hiru azken xedapen dituen testu batean banatzen den Zioen Azalpen bat du (hemendik aurrera berau ZA deituko duguna). Artikulu bakoitza,

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

salbuespen bakan batzuk salbu, bere aldetik ere atal ezberdinetan banatzen da, eta hauetako bakoitza arau legal zehatz baten aldaketa, indargabetze edo sarrerarekin bat dator (artikulua edo xedapena). Artikuluen antolaketak erreformari lotuak dauden legeen promulgazioaren ordena kronologikoa jarraitzen du, berak izan dezakeen garrantzi handiagoa edo txikiagoa kontuan hartu gabe.

2. Ondoren azaltzen den Aurreproiektuaren egitura derrigorrez laburra izan behar da, barne hartzen duen gaiaren zabaltasuna dela eta, berau hain zuzen ere eragina duten bederatzehun lege maila duten xedapenetan garatua, eta bere edukiaren azalpen zehatzago bat, aurrean dugun Txosten honetako beste leku batzuen betekizuna izanik.

Lehen artikulua Prozedura Zibilaren Legea hamabi ataletan aldatzen du, 1881eko otsailak 3an Errege Dekretu bitartez onartua eta epaiketa aurreko adiskidetzeari buruzkoa berau, Prozedura Zibilaren urtarrilak 7ko 1/2000 Legearen xedapen indargabetzaile bakarra indarrean mantendu zuen gaia hain zuzen ere, Borondatezko Jurisdikzioari buruzko Lege berri bat indarrean sartzea eman izan arte.

Bigarren artikulua 1882ko irailak 14ko Prozedura Kriminalaren Legea aldatzen du, guztira ehun eta laurogeita hamalau ataletan.

Hirugarren artikulua 1946ko otsailak 8ko Hipoteka Legea hamabi ataletan aldatzen du.

Laugarren artikulua hipoteka higigarriari eta edukitzaren lekualdaketarik gabeko bahiari buruzko 1954ko abenduak 16ko Legean arreta jartzen du eta aldaketa bi atalekin osatzen da.

Bosgarren artikulua martxoak 21eko Estradizio Pasiboari buruzko 4/1985

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

Legea bost ataletan aldatzen du.

Seigarren artikulua uztailak 16ko Kanbio eta Txekeari buruzko 19/1985 Legea atal soil batean aldatzen du.

Zazpigarren artikulua Patenteei buruzko martxoak 20ko 11/1986 Legea bi ataletan aldatzen du.

Zortzigarren artikulua apirilak 7ko 2/1995 Legegintzako Errege Dekretua aldatzen du, honen bitartez Lan Prozedurari buruzko Legearen testu bategina ehun eta hirurogeita sei ataletan onartzen delarik.

Bederatzigarren artikulua, indarkeria izan duten biktimei laguntza eta sorospeneri buruzkoa den eta askatasun sexualaren aurkakoa den abenduak 11ko 35/1995 Legea atal bakar batean aldatzen du.

Hamargarren artikulua bost ataletan urtarrilak 10eko Doako Laguntza Juridikoaren 1/1996 Legea aldatzen du.

Hamaikagarren artikulua artikulua bakar batean Kontratuzko Baldintza Orokorrei buruzko 7/1998 Legea aldatzen du.

Hamabigarren artikulua hirurogei ataletan Administrazioarekiko Auzien Jurisdikzioa arautzen duen uztailak 13ko 29/1998 Legea aldatzen du.

Hamahirugarren artikulua Prozedura Zibilaren urtarrilak 7ko 1/2000 Legea guztira hirurehun eta laurogeita sei ataletan aldatzen du, hau izanik aldaketarik garrantzitsuena eta ez soilik duen hedaturagatik, baizik eta Lege honek, beste prozesuekiko, osagarria den aplikagarritasun prozedura orokor lege bezala duen garrantziagatik (*cfr.* honi buruz ZAeko IV atalean baieztatzen dena).

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

Hamalagarren artikulua lauogeita zazpi ataletan uztailak 9ko 22/2003 Lege Konkurtsala aldatzen du.

Hamabosgarren artikulua Arbitrajeari buruzko abenduak 23ko 60/2003 Legea hiru ataletan aldatzen du.

Testu artikulatua hiru azken xedapenekin osatzen da: lehenengoaren bitartez (*bakarra* bezala oker zerrendatzen dena) azaroak 27ko Estatuaren eta Erakunde Publikoen Laguntza Juridikoaren 52/1997 Legeko hirugarren xedapen gehigarria aldatzen da; bigarrena, titulu kompetentzialari buruz jarduten da, zein prozesuzko leislazioaren gainean Konstituzio Espainolaren 149.1.6. artikuluan aurkitzen da; eta hirugarrena, zeinek Estatuaren Aldizkari Ofizialean bere argitalpenetik sei hilabetetara, Legea indarrean sartu dadin erabakitzen duen.

Xedapen iragankorrak gehitu beharko liratezke, zeren eta begi bistakoa dirudi, horren garrantzitsua den lege eta xedapenen zenbatekoa eragiten duen aldaketa bat eskatuko duela; adibide gisa, baliabide erregimen gaien, arau orokorra da xedapen mota hauen barne sartzea.

3. Aurreproiektua ez dator aldaketa edo erreformaren beharra eta aukerari buruzko memoria, azterketa edo txostenengatik lagundua, ezta ezartzen diren neurrien generoa dela eta eraginari buruzko txostenengatik lagundua ere, hala nola emango duen kostuaren balioztapena izango duen memoria ekonomikoagatik lagundua ez datorren bezala, guzti hauek Gobernuaren azaroak 27ko 50/1997 Legeko 22.2 artikuluan aurrez ikusitako eskaerak izanik.

4. Kontseilu honen txostenak orain jasotzen duen Aurreproiektuak aurreko legealdiko aurrekari hurbilak bezala bi Aurreproiektu hauek ditu, biak 2005 urtekoak eta bere egunean Botere Judizialaren uztailak 1eko 6/1985 Lege

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

Organikoa aldatu zuen abenduak 23ko 19/2003 Lege Organikoaren bigarren azken xedapena betetzean aurkeztuak:

a) Lege Organikoaren Aurreproiektua, zeinen bitartez Botere Judizialaren uztailak 1eko 6/1985 Lege Organikoari legislazio prozesala egokitzen zaion.

b) Aurreproiektu Legea, zeinen bitartez Prozedura Kriminalaren Legea aldatzen den, uztailak 13ko 29/1998 Legea, Administrazioarekiko Auzien Jurisdikzioa arautzen duena hain zuzen ere eta Prozedura Zibilaren 2005 urteko urtarrilak 7ko 1/2000 Legea, kasazio errekurtsu, zigor arloko auzialdi bikoitz eta gertuzko justizia gaien gainean.

Bi Aurreproiektu hauen oinarriari buruz, Ministro Kontseiluak 2005eko abenduak 29an, legislazio prozesala Botere judizialaren uztailak 1eko 6/1985 Lege Organikora egokitzen duen, kasazioko errekurtsua aldatzen duen eta zigor arloko auzitegi bikoitza orokortzen duen Lege Proiektua onartu zuen. Ekimen legegile honek Gorte nagusien deuseztapenaren ondorio bezala orain aurkitzen garen urte berdin honetan balioa galdu zuen.

Orain txosten objektu den Aurreproiektua aipatutako beste bi Aurreproiektuetako lehenengoarekin neurri handi batean bat etortzen da, [a] letra], nahiz eta Lege Organikoen erreforma barne sartzen ez duen (hala nola, zuzenketa eskubidearen erregulatzaila den bezala, edo Hauteskunde-araubide Orokorrena den bezala, edo Botere Judizialarena den bezala, Jurisdikzioanalak diren Gatazkenekoei buruzkoa, Militar Prozesalarenari buruzkoa edota azkenik, Zinpekoen Epaimahaiarena izan daitekeen bezala), zeinek guztira, berrogeita hamalau artikulua batzen zituen; bigarren maila batean, 2008ko Aurreproiektuak, 2005eko bigarren Aurreproiektuan aldaketa objektu izan ziren manuak eragiten ditu, [b] letra]; eta hirugarren maila batean, 2005eko bi testu horietako batean ere, hala nola hauek ondorioztatu ziren Lege Proiektuan bezala barne sartu ez ziren beste xedapen batzuk orain bai gehitzen

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

dira. Hau horrela itzuli eta, ondorioz, ulertzen da: bere egunean aurrelegegileak ziren ekintza haiei buruz Kontseilu honek eman zituen Txostenetatik zati handi bat, momentu honetan lasai asko errepikatuak izan daitezkeela instituzionala den koherentzia arrazoi funtsezkoak direla eta, baina hala eta guztiz ere, beharrezkoa izango dela berria denaren aurrean, egoki diren hausnarketak gehitzea.

IV

AURREPROIEKTUAREN GAINEAN HAUSNARKETA OROKORRAK

1. Zaren II atalak horrela adierazten duenez, aldaketa honekin “[I]abur esanda, Epaille eta Magistratuek Konstituzioak hauen kargu utzi dituen funtzioetan beraien eginahal guztiak eskaintzean datza: epaitutakoa epaitu eta burutua izan dadila bete. Horretarako, beharrezkoa da hertsiki adierazi berri diren funtzio konstituzionaletara lotetsiak ez dauden zeregin guzti haien zama hori Epaille eta Magistratu hauei kentzea eta helburu honetara zuzentzen da Bulego Judizialaren eredu berria. Bertan, izaera jurisdikzionala ez duten ardura eta eginkizun horiek beste funtzionario batzuei emango zaizkie eta, beste alde batetik, Justizia Administrazioaren zerbitzuan dagoen lankidego guztiaren lan antolaketa sistemak ezarriko dira, horrela hauen lanbide jarduera eraginkortasun eta ardura guztiaz burutuko da”, III atalean gainera argi eta garbi zera azpimarratzen delarik: “beraz, lege prozesal guztien aldaketan elkar duten helbururik nagusiena alde batetik Epailleen eta Auzitegien eta bestetik idazkari judizialen arteko eskumenen banaketa antolatzea da”.

Hau dela eta, prozesuak arautzen dituzten Legeak eta ez Bulego Judizialaren antolaketa aldaketa objektu izanik, Aurreproiektua lehentasunez prozedura bultzatze gaien idazkari judizialari dagozkion ahalmenak indartzera bideratzen da, prozesu jakin bakoitzaren barruan, epaille eta auzitegietan erresidentzialduak geratzen direnetatik ezberdintzen diren funtzioak idazkari

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

judizialari emanek, hurrengo ideia hau buruan izanik: “Epaile eta Magistratuen jarduera jurisdikzionalari euskarri eta laguntza bezala balio izan zaizkion jarduera guztien gauzatzearen azken arduraduna hau dela hain zuzen ere (Botere Judizialaren Lege Organikoko 435 artikulua), nahiz eta gauzatze materiala Lege Organikoko VI Liburuan araututako Kidegoen funtzionarioei dagokion, bertan ezartzen diren ekintza katalogoarekin bat eta beti ere idazkari judizialaren zuzendaritza tekniko prozesalaren menpe egonik (Botere Judizialaren Lege Organikoko 457 artikulua)” (ZA I).

Ondorioz, Aurreproiektuak alor profesional eta doktrinatu jakin batzuk urteak direla adierazitako idazkari judizialen parte hartzea prozesuaren benetako bultzatzaile eta antolatzaile bezala sustatze nahiari erantzuten dio, behar ez bezalakotzat hartzen ziren gauza ezberdin batzuen egoera bat gaindituz.

Egia esateko, prozesuan, idazkari judizialen parte-hartzearen berdefinizioa Justiziarentzako Estatu Itunean iadanik eskatu zen, 2001eko maiatzak 28an alderdi politiko adierazgarriek izenpetua eta non bere 10. puntuan, Idazkaritzaren funtzioen indartzearen alde modu ausart batean agertzen zen, bereziki hurrengo aspektu hauetan:

-Fede publiko judizialaren berdefinizioa, bera teknologia berrien barne sartzearekin bateragarri eginez.

-Prozedura bultzatzeko guztizko ahalmenak, epailearen esku-sartzea halabeharrezkoa ez den izapideen garapenerako.

-Bere funtzioen indartzea ondasunak gauzatze eta diru bihurtze kontuetan.

-Borondatezko jurisdikzioaren ematea.

-Bulego Judizialean eta zerbitzu orokorretan zuzendaritza funtzioen ematea, horretarako gobernuaren idazkaria eta idazkari koordinatzailea sortuz.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

Jarduketa programa hau da abenduak 23ko 19/2003 Lege Organikoan gauzatu zena, Botere Judizialaren Lege Organikoaren (BJLO) aldaketa bitartez, bereziki, aipatutako Legearen V Liburuko II Tituluari emandako arauketa berriaren bitartez, lege prozesalen moldatzea bere postulatueta aginduzko moldaketa bigarren fase bat osatuz eta kontuan hartuz, aipatutako 19/2003 Lege Organikoaren bigarren azken xedapenean Gobernuari zuzendutako mandatua.

Prozesala den ikuspuntu batetik, idazkari judizialei ez zaie bakarrik prozeduraren bultzatze formal funtzioak eta historikoki emanak izan zaizkion beste batzuk ematen (fede publikoa, dokumentazioa, zaintza, kontuaren ematea, artxibatze eta erregistroa), baizik eta baita “jurisdikzionalak diren funtzioari albokoak diren, baina berarentzat ezinbestekoak, gaietan erabakiak hartzea baimentzen dituzten” beste haiek ere, hurrengo ideia honetatik hasita: “idazkari judiziala, prozeduraren antolaketaren zerbitzu orokorraren buru bezala aurkitzen denean, prozedura bultzatzeko baldintza hobeagoetan egongo da, horrela, epaile edo auzitegiak funtsezko ebazpenak denboran eta formaz eman ahal izatea baimenduz”. (ZA II).

Aurreproiektuak duen ideia bultzatzailea funtsean zera da: idazkari judizialei dagokien bultzatze prozesalaren funtzioa lotesleak diren ezaugarriekin nabarmentzea eta beraz, ezaugarri horiek ematea, prozedura bakoitzean aipatutako ahalmen horren jardutearen denbora eta forma zehaztuz, helburua gailendu den, hala esaten da behintzat, nolabaiteko indefinizioa gainditzea izanik, orain arte, legegintza organikoan onartuak izan diren parte-hartze ahalmenaren zentzuzko garapena galerazi duen indefinizioa berau hain zuzen ere.

Aurreproiektuak, azken batean, ideia gidarian du inspirazioa, non horren arabera, Bulego Judizialaren kontuei buruz datzan 19/2003 Lege Organikoaren bidez bultzatutako aldaketa organikotik aurrera, beharrezko egiten da idazkari

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

judizialak aintzinatik hartuak dituen prozesuaren antolaketa funtzioak bultzatuak eta areagotuak izatea, modu honetan, bultzatze prozesua, idazkarien berezko eskumen bat eta era berean berariazko eskumen bat bihurtu arte eta soilik, BJLO 165. artikulua Justizia Saletako Lehendakarien eta Epaileen esku uzten dizkion gaien gain dagoen zuzendaritza eta ikuskaritzari lotua dagoena.

Azaldu den testua laguntzen duen diseinuarekin bat, oraintsu adierazitako horrek zera dakar; barne prozesu esparruan, idazkari judizialari ematen zaion arau juridikoaren balorazio eta interpretazio gaitasun handi baten onarpena, ulertuz, honi ere, Zuzenbidean teknikari bezala izanik, oinarrizko eskubideei arazeria ondorioztatzeagatik erreserba jurisdikzioanalari lotua geratzen ez den guzti horretan, hala nola egoera edo harreman juridiko-materialei lotua edota auzien funtsezko gaiari lotua ere geratzen ez den guzti horretan, bere interpretazioa eta aplikazioa dagokiola.

2. Idazkari judizialaren ahalmenen indartzeaz gain, Aurreproiektuak garrantzia ezberdina duten beste gai batzuk barne hartzen ditu, aldaketak edo erreformak, hobekuntzak, eguneratzeak edota egokitzapenak gehitzeko aukerari probetxua ateratzen dioelarik. Gai konkretu hauek Txosten honetan tratamendu objektu izango dira prozedura bakoitzeko erreformak eta zenbait aldaketa orokor aipatzean, guzti horiek prozesu zibilaren erreformari dagokion Txosteneko atalean ikusiko direlarik, erakunde orokorreari egiten zaien erreferentzia, prozesu bakoitzean behar dena baino gehiago ez errepikatzea helburua izanik.

3. Bere xedapen sistematikoa kontuan hartuz, egokitzat hartzen da ere bere irakurketa eta erabilera errazagoa egin ahal izateko laguntza eman dezakeen Aurreproiektuari aurre hausnarketa bat egitea: bere testu artikulatuaren antolaketari buruz datza, aurretik adierazi den bezala, beste hainbat Legeen aldaketa hamabost artikuluetan garatzen duena, antolaketa kronologikoa duen eskema zorrotz bat betez eta ez sistematikoa, zein neurri

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

handi batean, arauemailea den teknika arrazoi sahiestezinengatik eskatua datorrena. Honek, aldi berean, gaia dela eta, antolaketa jurisdikzional edo aldaketaren garrantzia dela eta, inolako irizpiderik izan gabe, garrantzia eta esanahi ezberdinak dituzten legeak jazotzea eta tartekatzea eraginduz.

Hau dela eta, eta posible den bitartean, artikulatua kapitulu ezberdin batzuetan banatzea gomendatzen da, antolaketa jurisdikzional bakoitzeko bat, hauetako kapitulu bakoitza oinarrizko prozesu Legeen aldaketari buruzko artikulua batekin hasiz – Prozedura Zibilaren Legea, Prozedura Kriminalaren Legea, Lan Prozedurari buruzko Legea eta Administrazioarekiko Auzien Jurisdikzioa arautzen duen Legeari buruzkoa -, eta berau, dagokion jurisdikzio ordenaren gainontzeko prozesu legeen erreformarekin jarraituz. Prozedura Zibilaren Legeari bere 4. artikulua onartzen dioen Prozesu Legearen izaera orokorrak, zeinek prozedurazko gainontzeko legeen bitartez arautzen ez diren aspektuetan derrigorra izango den igorpenezko ordezkotik zuzenbidean bihurtzen duen, gomendagarria egingo luke testu artikulatua, ordena zibilar dagokion kapituluarekin hastea.

Era berean, Doako Laguntza Juridikoaren Legeari kapitulu bat ere gorde ahal izango litzaioke, ordena jurisdikzional konkretu bati txikigarria ez izatean.

Azkenik, aldaketak duen asmo handiaren oinarritik hasita, zeinek horrelako ezaugarriak dituen txosten batek izan beharko lukeen handitasunarekin erreforma guztiaren analisi sakon bat bateraezina egiten duen, Aurreproiektuan proposatutako aldaketen azterketa eta balorazioa ondoren garatuko dira, eta guzti hau, proposatutako ordena jarraituz, nahiz eta erreformaren ikuspegi anitzen sistemaziazioa baimentzen duten maila prozesalaren ikuspuntua kontuan hartuz izan. Beste alde batetik, azalpenaren lehenetsuneko haria gidatuko duena – bere hedadura dela eta – idazkari judizialekin zerkusia duen erreforma izanik, ondoren Txostenaren testuan derrigorrezkoa izango da idazkari judizial hauen funtzioak hertsiki eragiten ez

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

dituzten baizik eta beste erakunde prozesal batzuk hertsiki eragiten dituzten erreferentzia ugari barne sartzea.

4.- Beharrezko da gehitzea, Konstituzio Espainolaren 117.1 artikularekin bat datorren 122.2 artikularen espiritu eta helburuaren barruan, Botere Judizialaren gobernua Botere Judiziala osatzen duten Epaille eta Magistratuen independentzia bermera lotesten dituztela, txostenari lotua dagoen Aurreproiektu Legearen ezarpena nahi duen Bulego Judizialaren eredia arrazionalizatzeko laguntza ematea helburu bakarra izanik, hala nola berak duen aginduzko edukiaren koherentziara mugatzeko helburua ere izanik, hau, bere Zioen Azalpenak onartzen duen asmoarekin bat. Hain zuzen ere, Zioen Azalpen honek zera ohartarazten du: Epaille edo Auzitegi eta Idazkari Judizialaren arteko erlazioei dagokionez, prozeduraren antolaketa zerbitzu arrunta honen esku uztean, nahi den bakarra bere bultzadarako “baldintzarik onenak” ziurtatzea da, honek bere kabuz, Epaille edo Auzitegiak prozeduraren zuzendaritza galduko dutela esanahi gabe (Botere Judizialaren Lege Organikoaren 165. artikulua).”.

Ondorioz, ekimen legegilearen titularrak argi eta garbi bereizten du prozeduraren antolaketa zerbitzu arruntaren prozesuaren eta erantzukizunaren zuzendaritzaren artean.

Aipatutako bereizketarekin bat, bi ekintza mailaren tipifikazio arauemailea aditzera ematen da, zeintzuk Lege Aurreproiektuak eragiten duen legeria prozesalaren erreforman barne sartu beharko liratezke. Hitzegiten ari garen maila horiek hain zuzen ere, ondorengo hauek dira:

- Zuzendaritza prozesaleko egintzak, zeintzuk funtzio jurisdikzionalaren jardutean erabakigarriak diren, bere garapen normala modu zuzen batean baldintzapean jartzen duten neurrian, bere osotasunean eragina sortuz eta zeintzuk gure Konstituzioaren 117.3 artikularekin bat “legeen bitartez zehazten

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

diren Epaille eta Auzitegiei dagozkie eskusiboki, hauek finkatzen dituzten eskumen eta prozedura arauen arabera”, Botere Judizialaren Lege Organikoaren 2.1 artikulua behin eta berriz errepikatutako printzipioa hain zuzen ere.

- Gauzatze egintzak edo gai arruntei buruzkoak, funtzio jurisdikzionalaren jardura arrunta eragiten edota baldintzapean jartzen ez dituztenak eta Idazkari Judizialaren erantzukizunaren kargu utzi ahal direnak.

Proposatutako tipifikazioak horrela, antolaketa jurisdikzional guztietan horren garrantzitsuak diren ezartzeak bezalako jardura prozesal batekin zerikusian, organo baten eta bestearen erantzukizunaren zalantzarik gabeko mugaketan laguntza emango luke, Aurreproiektuak duen erregulazioan faltan botatzen dena.

Prozesuaren zuzendaritzak Epaille eta Auzitegiak gomendatzen zituen, hau, izaera horretaz parte hartzen duten egintzen bitartez artikulatua, ezin daiteke Bulego Judizialaren funtzionamendua kontuan hartu gabe antolatu edo utzi, eta guzti hau soilik, funtzionalak diren arazoak direla eta, zeren eta Justizia Administrazioaren eraginkortasuna, XXI. mendeko herritarren legezko itxaropenaren testuinguruan, zerbitzu publiko honen osotasuna bermatu behar baitu.

Honek konpartimentu iragazgaitzen egitura baztertzen du, alde batetik Epaillea eta bestetik Idazkari Judiziala, zeren eta osotasun printzipioaren galeraren ondorio bezala, Botere Judizialaren jardutean bultzada beraren ahultasuna suposatuko luke.

Ondorio bezala, lehen aipatutakoa normatiboki adibidez adierazteko, Aurreproiektuaren nahia den Prozedura Zibilaren Legeko aldaketari dagokionez, arau prozesal horren 179.1 artikulua, indarrean dagoenak esan

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

bezala mantendu beharko litzateke, ondoren parrafo berri bat erantsiz eta hurrengo idazketa hau izango lukeena:

“Prozesuaren bultzada Idazkari Judizialaren erantzukizuna izango da, huraren zuzendaritza eragiten ez dituzten beharrezkoak diren gauzatze egintza edo gai arrunten bitartez”.

Guzti hau, Botere Judizialaren Lege Organikoaren 456. artikuluan Idazkari Judizialak proiektuaren bultzadari buruz ezarritakoarekin bat.

Iradokizun hau kontuan hartuko balitz, aipatutako proposamen arauemailea aldatu nahi den legislazio prozesalaren osotasunera hedatu beharko da.

V

ALDAKETAK ORDENA ZIBILEAN

1.- PROZEDURA ZIBILAREN LEGEA

Aurreproiektuaren lehen artikulua 1881eko PZLa 12 atalen bitartez aldatzen du, eta hamahirugarren artikulua, luzeena berau, 2000ko PZLaren erreforma guztira 386 ataletan banakatzen du. Sistematizazio ahalegin batean, Txosten honetan alde batetik idazkari judizialen funtzioak eragiten duen erreformaren atal hura, prozesu zibil ezberdinen erakundeekin lanean diharduen beste atal horretaz banatzeko gaien lehen banaketa bat egiten da. Iadanik aipatu den bezala, 2000ko PZLaren erreforma eremugan, beharrezkoak ez diren errepikapenak eragozteko, beste lege prozesal batzuei aipamenak barne sartuko dira.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

1.1. Idazkari judizialen funtzioak

Idazkari judizialen funtzioei buruz, PZLaren erreformak, neurri handi edo txikiagoan, BJLOaren 452. artikuluan eta ondorengoetan azaltzen diren guztiak eragiten ditu: fede publiko judiziala, dokumentazioa, auto eta espedienteen prestaketa, kontuaren ematea, prozeduraren bultzada bere izakera ezberdinetan, ondasun eta norberaren gauzen artxibatze, erregistro eta depositua. Ondoren datorren analisiak jarraitzen duen eskema hau berau da.

1.1.1. PROZEDURA BULTZATZEA

A) Orokortasunak

Epigrafe honen garapenaren arabera, BJLOak prozedura bultzatzeari bere 456. artikuluan ematen dioen edukitik hasi beharra dago eta honek, berriz ere aipatua izatea merezi du:

“1. Idazkari judizialak prozedura Legeek ezartzen dituzten esanetan prozesua bultzatuko du.

2. Horren arabera, prozesuaren tramitaziorako beharrezkoak diren erabakiak emango ditu, prozedura Legeek epaile eta auzitegiei gordeak dituzten haiek direnean salbu. Erabaki edo xedapen hauek eginbideak deitzen dira eta antolaketarako eginbideak, jasotzeko eginbideak, komunikaziorako eginbideak edo betearazpenerako eginbideak izan ahalgo dira. Antolaketarako eginbideak epaile edo txostengilearen aurrean aurkeztu ahal izango dira, prozesu Legeetan aldez aurretik ikusitako kasu edo eratan.

3. Idazkari judizialek, prozesu Legeek horrela aurrez ikusten dutenean, hurrengo gai hauetan eskumenak izango dituzte:

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

- a) Gauzapena, prozesu Legeek epaile eta magistratuentzat gordeak izateagatik alde batera uzten dituzten eskumen haiek salbu.
- b) Borondatezko jurisdikzioa, bere tramitazioa eta erabakiaren ardura hartuz, alde batera utzi gabe jarri ahal izan daitezkeen errekurtsioak.
- c) Adiskidetzeak, berezkoa duten bitarteko eginkizuna gauzatu.
- d) Aurrez espresuki ikusten den beste edozein gai.

4. Dekretu deituko zaio idazkari judizialak eskumena eskusiboki duen prozedurari termino edo hitz bat jartzeko asmoarekin ematen duen ebazpenari, edo bere erabakia arrazoitzea beharrezkoa edo gomendagarria denean. Beti izango da motibatua eta banaturik eta zenbakiturik dauden parrafoetan beti izango ditu egitatearen aurrekariak eta oinarritzat hartzen dituen zuzenbidearen oinarriak”.

Artikulu hau eskematizatuz, prozeduraren bultzadari lotutako idazkari judizialaren funtzioak hurrengo honetan aditzera ematen dira:

a) Jarduera prozesala:

1goa) Ebazpenen igorpena: antolaketarako eginbideak eta dekretuak.

2.a) Jasotzeko eginbideen praktika.

3.a) Komunikaziorako eginbideen praktika.

4.a) Betearazpenerako eginbideen praktika.

b) Prozedurazko eskumenak:

1goa) Gauzapena, prozesu Legeek epaile eta magistratuentzat gordeak izateagatik alde batera uzten dituzten eskumenak salbu.

2.a) Borondatezko jurisdikzioa: bere tramitazioa eta erabakiaren ardura hartuz, alde batera utzi gabe jarri ahal izan daitezkeen errekurtsioak.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

3.a) Adiskidetzeak.

4.a) Aurrez espresuki ikusten den beste edozein gai.

Aurreproiektuak, *supra* adierazi den bezala, epaile eta idazkari judizialen jarduera esparruak argi eta garbi banatzeko beharra planteatzen du. Jarduera esparru bakoitzaren mugen azalpen hau, urtarrilak 7an 1/2000 Legeak onartu zuen PZL berria inspiratu zuen bideetako bat izan zen. Honek, bere edukia zabalduz, antolaketa eginbideak, idazkari judizialei prozesu antolaketan dagozkien funtzio-espresio bezala mantentzea aukeratu zuen eta funtzio judizialekin nolabaiteko nahasketa gradu bat sortzera laguntzen zuten ebazpen proposamenak bertan bera utzi zituen.

Aipatutako Legearen EM an esaten den bezala, BJLOak barne sartutako ebazpen proposamenak idazkari judizialen eztabaidan jarri ahal ezin daitekeen ezagutza teknikoari probetxua ateratzeko ez dute balio izan, baizik eta, hobe esatearren, hauen eskuduntza eta auzitegien eskumenen arteko nahasketa areagotzeko baino ez dute balio izan, maiz, segurtasun gabezia eta atsekabea sortuz. Hemendik, Legeak, erabaki judizial bat eskatuko lukeen edozein gai prozesal, auzitegi bidez konpontzeko beharraren zehazpena aukeratzea, bai epailearen erabaki baten bitartez, bai auto baten bitartez, gaien arabera, prozesuaren antolaketa formala eta materiala, azken finean, bultzada prozesalak ziren ebazpenak, idazkari judizialentzako gordeta geratzen ziren bitartean, testu artikulatu osoan zehar, zer nolako momentuetan forma inpersonalak erabiltzearen bitartez antolaketa eginbide bat hartu behar den zehaztuz, hauek, ekintza bakoitza, prozesuaren bideratze egokiaren arduradun gisa lan egiten duten haiek burutu behar dutela ondorioztatzea baimentzen dutelarik.

Aurrean dugun erreforma hau antolaketa prozesala bideratze eta ekintza bakoitzean idazkari judizialari edo epaile edo auzitegiari dagokion zehazteko txostenera zuzentzen da. Modu honetan, antolaketa prozesalaren azken

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

erantzule gisa idazkariari dagokion eskuduntza zuzentzeko ekintzak zeintzuk diren zehaztasunez finkatzea nahi da eta zeintzuk diren bestetik, ahalmen jurisdikzionalaren jarduerarekin lotuak egoteagatik, organo jurisdikzionalako titularraren eskuetan geratu behar dutenak.

Idazkari judizialen eta epaile eta auzitegien arteko eskumenen mugaketan, aipatzen ari garen erreforma edo aldaketa prozesalak ez du, beraz, bere funtsari dagokionez berritasun bat suposatzen, zeren eta prozesuaren antolaketa iadanik idazkari judizialei dagokie; beste alde batetik, orokorrean hobetasun tekniko bat suposatzen du, horrela adierazten du, era determinatu eta zehatz batean, autoritate bakoitzari dagozkion ekintzei buruz hitz egiterakoan, kasu bakoitzean, jurisdikzioaren jarduteari albokotzat hartzen den jarduera zein den argituz eta ondorio bezala, idazkari judizialak bere gain hartu dezakeena eta zein beste ekintza organo judizialeko titularrari gordeak geratu beharko liritezkeen, ahalmen jurisdikzionalaren jarduteari lotuak egoteagatik.

Helburu argigarri edo didaktiko honi, PZLko manu zenbateko handi batek jasaten duen xehetasunezko erreformak erantzuten dio, espresio inpersonal moduak, jardueraren erantzule denaren zentzuzko zehaztapen bategatik aldatuz. Ukitu hauek manu askotan ikus daitezke baina hauen aipamen osoa eta sakona alde batera uzten da, azken batean luzeegia eta ez beharrezkoa suertatu ahal izango litzatekeelako, nahiz eta argigarritasun hobeko batentzat manu zehatzei aipamena egin eta, batzuetan, modu labur batean hauen edukiari ere aipu hori egin. Ezin desenkusatzeko aipamen hauetako bat 179.1 artikulua da, "organo jurisdikzionalari" aipua hain zuzen ere eta "idazkari judizialagatik" ordezkatzeko duena prozesuari dagokion ibilbidea ofizioz ematearen eginkizuna esleitzean, helburu horretarako behar diren ebazpenak emanaz, Legeak beste zerbait erabaki ezean. Beste manu garrantzitsu bat 186. artikulua da eta honek, idazkari judizialari, zuzendaritza prozesalaren boterea eta bere eskumen eskusibokoa diren gaien bistetan auzien gelako polizia ematen dio.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

Testu legalaren aldaketa eta egokitzapen ibilbide honek merezi duen iritzia orokorrean positiboa da, zeren eta materiari buruzko zalantzak eta ziurgabetasunak argitzeko laguntza emango du eta Auzitegien eta Bulego Judizialen jardueran homogeneousutasun handiago bat ere ezarriko du, noizean behin sortzen ziren eta ez oso gomendagarriak ziren jardueren sakabanatze eta aniztasuna gaindituz. Baina, alde batetik epaile eta auzitegien artean existitzen diren eginkizunen banaketa dela eta, eta bestetik idazkari judizialak, gai prozesal jakin baten gainean erabaki bat hartzeko orduan bakoitzari dagokion eskuduntza baieztatzerakoan beraien artean sortu daitezkeen ezberdintasunak konpontzea baimenduko luketen barne-prozesuen mekanismoak ez datoz behar beste giltzatuak. 181. artikulua 1go zenbakia adibidez, potentzialki polemikoa izan daitezkeen manu baten eredu izan daiteke, helburu horretarako *txostengilea den magistratuaren funtzio bezala*, eta zeinen arabera, honi ondorengo hau dagokioke: “[o]hizko bulegoa eta dagozkion gaien tramitazioaren zaintza, idazkari judizialari dagokion bultzada edo eragipena alde batera utzi gabe”.

Egia da kasu batzuetan – aurrerago ikusi ahal izango den bezala – legeak, idazkari judizialaren ebazpen baten aurrean, azken erabakia epaile edo auzitegiarena dela ezartzen duela, baina beti ere berrikuspeneko errekurso bat jartzea posible zaionean; hala eta guztiz ere, txosten hau ez behar bezalakoa izan daiteke errekurso honen aukera izango ez duten kasu guzti haientzat edo nahiz eta aukera hau egon arren, aldeek errekurso hori ez gauzatzean eta honen ondorioz, idazkari judizialaren erantzuna atzera bota ezina bilakatuko litzateke. Arazo hauentzat konponbide posible batek azken erabakia epaile edo auzitegiari dagokiola adierazten du, bultzada prozesala instrumentala eta funtzio nagusi bezala epaitua izateko baldintzatua egotea duen eanean, eta dagokien prozesuaren zuzendaritzaren boterea era eraginkor batean gauzatu ahal izateko mekanismoa, idazkari judizialak emandako ebazpenen ofiziozko aukerako berraztertzea izango lukeen eanean, behar izanik, aldean entzute

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

aurre-bideratze bat hartuz eta berrikusitako ebazpenaren baliokide den motibazio gradu bat eskatuz. Berrikuspen honetatik kanpo geratuko litzateke fede publikoaren jarduerari buruzkoa litzatekeena, hau, idazkari judizialari modu eskusibo batean eta osotasunez dagokion funtzioa izanik.

Beste gauza batzuei araber, argitzea beharrezkotzat hartzen da idazkari judizialaren funtzioen izendapena, honen praktikan jartzea, maila altuagoa duen bere erantzukizunaren izendapen bezala ulertuz egin behar dela, Bulego Judiziala osatzen duen langilegoaren “alderdi tekniko-prozesalean” zuzendari gisa (BJLO 457. artikulua), eta antolaketa ekintza bakoitzaren materializazioa azken momentuan, aipatutako langilegoari dagokiola alde batera utzi gabe.

EM Ilan onartzen den bezala, kontuan hartu behar da arauak, zeintzun erreforma Aurreproiektuan heltzen den, prozedura erregulatzen duten arauak direla, ez antolaketa izaera duten arauak, eta hau dela eta artikulatu guztian zehar, zerbitzu prozesal arruntei aipamenik ez egitea saiatu da, kasu berezietan salbu. Bestalde, egindako testuak ulertzeko, ezin da begi bistatik galdu ia kasu guztietan idazkari judizialak funtzio zehatz hori egingo duela esaten dela, duten eskumen esparruan epaile eta auzitegiek hartzen dituzten erabaki guztien konplimenduaren azken erantzule gisa (BJLO 452.2 artikulua) eta kontuan hartuz epaile eta auzitegien jardura jurisdikzionalaren zerbitzuan - “euskarri eta laguntza bezala” - dagoen Bulego Judizialaren izaera instrumentala (BJLO 435.1 artikulua). Guzti hau, alde batera utzi gabe aipatutako Lege Organikoaren VI. Liburuan araututako Kidegoen funtzionarioei dagokiela gauzatze materiala, bertan ezartzen den eta idazkariaren zuzendaritza tekniko prozesalaren menpe gauzatzen duten funtzio katalogoarekin ados.

Edozein dela kasua ere, gomendagarria izango litzateke kudeatzaile prozesalaren irudia – hipotesi berezi batentzat BJLO 451.3 artikuluan gertatzen den bezala – testu artikulatuan dagokion lekuetan agertzea, egokia litzatekeenean BJLO 476. artikuluekin ados emanak, izaera orokorraz eta

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

hierarkia printzipioaren menpe, prozesuaren antolaketarako ekintza haien jarduera zeinen eskumena den zehaztea, zeren eta idazkari judiziala eta organo jurisdikzionalaren titularraren artean funtzioen mugaketa egitea guztiz gomendagarria den bezala, era berean, egokia ere izan daiteke era zehatzago batean kudeatzaile prozesalei zein jarduera konkretu esleitzen zaien jatorrizko era batean finkatzea, modu honetan ere bigarren maila edo hierarkia maila honetan nahasketak edo anbiguotasunak saihestuz.

Kudeatzaile prozesalen berezko funtzio bezala PZLko artikulatuan aipatu ahal izango litzatezkeenak, legearen edo arau prozesalaren interpretazio bat eskatzen ez duten bideratze prozesaleko jardueren gauzatzeari dagozkienak liratezke, alde batera utzi gabe idazkariari honen kontuaren berri ematearen beharra (cfr. 178.3 artikulua) eta, eskatua izanik, organo judizialaren titularrari, aldean agerpen jarduera eta sinadura ematearen beharra. Hauei buruz, kudeatzaileak egiaztapen ahalmena izango du, froga ez diren datu eta elementuak prozedimenduari lotzea helburu duten noten luzapena, beraien beharrezko iraunkortasuna bermatuz, edo dokumentuen erregistroa, hartzea eta banaketa.

B) Bisten eguna jartzea eta galarazpena

Prozesuaren antolaketan idazkari judizialari ematen zaion erantzukizunaren indarketa era zehatzago batean azaltzen den aspektuetako bat, bisten eguna jartzeari buruzkoa da, hain zuzen ere momentu honetan organo judizialeko titularrek duten eskumen hau ari garen idazkari judizial honetan besterendua izatean.

EM aren IV. atalean honi dagokionez, ondoren adierazten den hau baieztatzen da: *egoki diren jarduera prozesalen sustapenean* datzan helburu osagarria lortzeko

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

“lege prozesal guztietan edozein bista motari eguna jartzeari buruzko erregulazio berri bat barne sartu dela. Funtsezkotzat hartzen da auziak epaiketa eguna jartzeko egoerara heldu einean horrela izatea baimentzeko eta beti ere ados berezko lege prozesalek gai konkretu batzuentzat ezartzen dituzten lehentasunekin, idazkari judiziala izan dadila zein, zentralizatutako zerbitzu batetik eta epaiketa egunak jartzeko “programaturik dagoen agenda” bat kudeatuz, hauentzat data finkatuko duena. Modu honetan, helburu hura, bisten salak erabiltzeko nahi den razionalizazioarekin bateratu ahal izango da, egunak jartzeko sistema zentralizatu bat erabiltzeko ezinbesteko beharrari erantzen zaion guztiari hain zuzen ere, kontuan izanik, Bulego judizial berria hedatzen doan einean eta Ohizko Zerbitzu Prozesal ezberdinak antolatzen, lantoki zentroa hauetan, eta ez epailearekiko laguntza zuzeneko unitate prozesaletan izango dituzten funtzionarioak, izango direla hura, saletako bisten ospakizunean lagunduko dutenak.

Hala eta guztiz ere, idazkari judizialei eskuduntzen emate hau, eguna ematea, Salako edo Sekzioko Lehendakariaren edo adierazten zaizkien organo judizialaren titularraren irizpideak kontuan izanik egiaztatuko da, bai bere lanaren antolaketari buruzkoa denaren gainean, bai konkretuki bistaren gutxi gorabeherako luzapenaren arabera, horiek, ari diren gai edo auzia, behin aztertu ostean zehaztu ahal izango duten bitartean.”

Erreformatan proposatzen den testuan, 182. artikulua banatuak dauden bi ataletan bisten eguna jartzeari aplikagarria zaion erregimen juridikoa arautzen du eta bista ospakizunik gabe epaitu beharreko gaien deliberazio eta botaziorako data eta orduaren ezarpenari buruzkoa. Artikuluak ondorengo hau ezartzen du:

“1. Kide anitzeko auzitegietan eta unipertsonalak direnetan, bisten eguna

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

jartzea idazkari judizialak egingo du, aipatutako bista edo epaiketa hori ospatu beharreko egoerara prozedienduak heltzen doazten ordena jarraituz. Guzti hau, legez ezarritako salbuespenak salbu, eta entzunaldi orduak kontuan hartuz, organo judizial bakoitzarentzat aurreikusia dagoen salaren erabilgarritasuna, Bulego judizialaren giza baliabideen antolaketa, Fiskaltzarekin Legeak honen esku hartzea aurrez ikusten duen prozedimenduen koordinazioa eta era berean, kontuan hartuz egun jartze kopurua nahiz argibideak eta izaera orokorreko irizpideak. Gainera, eta bereziki, kontuan hartuz baita aipatu beharreko jarduerentzat dagokion organo judizialeko titularrak edo kide anitzeko auzitegietan Sala edo Sekzioko Lehendakariaren bitartez emandako eta kontuan izan beharreko iraupena.

2. Kide anitzeko Sala edo Sekzioko Lehendakarien erantzukizuna izango da bista ospakizunik eman gabe epaitu beharreko gaien data eta orduaren deliberazio eta botaziorako eguna jartzea.”

Berriz ere aipatzea dago lehenik txosten honetako Hausnarketa Orokorrei buruzkoa den IV. ataleko 4. zenbakian egiten den eguna jartzearekin erlazioan iadanik adierazten dena.

Artikulatuaren irakurketatik, manu honen egitura berrian deigarria suertatzen da erreferentzia testuarekiko lege prozesal baten testuingurutik kanpo ematen diren aspektu administratibo edo antolaketari buruzko aspektuen eransketa, hala, organo judizial bakoitzarentzat aurrez ikusitako salaren erabilgarritasunari aipamenak diren bezala, edo Bulego Judizialaren giza baliabideen antolaketari egiten zaizkionak bezala. Ez dago inolako zalantzarik horrelako baliabide pertsonal eta materialen ezinbestekotasunaren gainean, baina ezin ukatu daiteke ere prozesuaren beharretara egokitu behar dutela eta era berean justiziatu daitekeenarentzat dakarren bermeetara ere egokitu beharra dutela, eta ez alderantziz.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

Idazkari judizialaren esku eguna jartzea eta batzuetan ere, zitazioa edo deia horien esku uzten dituzten PZLaren artikuluen artean, hurrengo hauek aipatu daitezke: epaiketen eguna jartzea eta bisten gainean (14.2.3, 182,183,193.3, 235.4, 260.1, 422.2, 423.3, 429.2, 3 eta 7, 440.1, 441.4, 464.1 eta 2, 486.1, 558.2, 560, 657.2, 675.3, 734.1, 747.1, 794.4, 809.2, 811.5, 818.2 eta 826 artikulua), entzunaldien gainean (414.1 artikulua), agerraldiei buruz (22.2, 110.1, 127.1, 234.1, 393.3, 540.3, 640, 678.2, 695.2, 768,3, 771.2 eta 3, 772.2, 773.3 eta 4, 787.3, 801.2, 810.3 eta 811.3 artikulua), epaiketaren aurreko frogen praktikarako (290 eta 294.2 artikulua), azterketa judizialekoa (353.3 artikulua) eta azken izapideten froga bezala (436.1 artikulua).

PZL 1881a, PZL 1881eko 466. artikuluan adiskidetzeko ekitaldirako eguna jartzeari buruz mintzatzen da baina Bake Epailearen partetik zitazio eta eguna jartzea mantentzen ditu, bere eskumenekoak diren adiskidetzeetan.

Hala eta guztiz ere, momentuan dagoen araua mantentzeko aukera kontuan hartu beharko litzateke, bereziki, bi arrazoi direla eta: lehenik, eguna jartzea, prozesuaren zuzenbide ekintza bat da eta bere izaeragatik funtzio jurisdikzionalarekin eta estatutu judizialarekin estu elkar lotzen da (etekina, erabakitzailea den ahalmena, ordainketak, bateragarritasuna...); eta, bigarren plano batean, zeren eta funtsean zigor-arloko ordenan, epailea, prozesuaren objektuaren gainean duen ezagutza dela eta, eta eztabaidagarriak diren gaiengatik, alegazio eta frogen ekintzen tamaina eta konplexutasuna baloratzeko posiziorik egokienean aurkitzen dena delako eta ondorioz, baita ere epaiketa edo bista adierazteko kontuan hartu behar diren elementuak baloratzeko, hala nola, behin-behineko gertakaerak eta modu honetan, hauen garapen egokia ziurtatzen du, zerbitzu publikoari kalte egin ahal dioten galarazpen eta atzerapenak eragotziz.

Hau, existitzen diren baliabideen razionalizaziorik handiena lortzeko

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

beharrezkoak diren neurriak hartu ahal izateko aukera alde batera utzi gabe.

Edozein dela kasua ere, aurreproiektuaren sistemarekin ados, begi bistakoa da bisten egunen ezarpenak organo judizialen titularrekin koordinatu behar direla, irizpide orokorren gogozko konplimenduak bermatzeko eta batez ere hauetatik sortzen direnak. Era honetan, edozein dela kasua ere bisten egunen ezarpenak ezin izango dira planifikatu, bista horien edo aurkezte horien buru izango diren Epaile, Magistratu edo Sala edo Sekzioaren Lehendakariaren irizpidearen kontra.

Beste alde batetik, idazkari judizialak Aurreproiektuan bisten egunen ezarpena burutzeko onartua duen ahalmena, bere *luzamendua* eskatzeko auzilari edo abokatuak ezarritako justifikazioaren gaitasunaren erabakiari ere zabaltzen zaio. 183. artikulua erreforمان ematen dioen idatzian ezartzen duenaren arabera, bista batetara joan beharra lukeen edozeini, ezarritako egunean bertara gerturatzea ezinezkoa balitzaio, inolaz ere alde batera utzi ezingo lukeen arrazoi bategatik edo izaera berdintsu bat lukeen beste edozein arrazoiengatik, auzitegiari berehala esango dio, kausa edo zergatia behar den bezala egiaztatuz eta egoeraren kargu egingo den beste bista edo erantzun berri baten egunaren ezarpena eskatuz.

Testu erreformatuak ezintasunaren egoera alegatzen duena alde baten abokatua izatea edo alde berdina izatea ezintasun egoera hori alegatzen duenak bereizten du eta kasua hau izanik, alegatutako kausari kasu egin ahal zaion edo ez, eta behar bezala egiaztatutako kausa den edo ez erabaki beharko duena idazkari judiziala izango da (PZL 183.2 eta 3 artik.). Bestalde, bistara gerturatu beharko lukeena ezintasun egoera horretan dagoela lekuko batek edo peritu batek jakinarazi izango balu, kasu honetan, idazkari judizialak ez luke erabakirik hartuko, baizik eta aldeak entzutea aginduko luke eta auzitegiak bere aldetik atxakiaren justifikazioari buruz egokitzen hartzen duena erabakiko luke eta baita ere, egun berri baten ezarpenaren beharraren gainean,

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

bai lekukoa edo bai peritua, bistaren egunetik kanpo, ekintza frogagarriaren jarduerarako deitu.

Hasiera batean, ez legoke ezer aurka esaterik aplikagarria den erregimenaren bereizitasun honi, kontuan hartuz bistara ez aurkezteko atxakia zeinek jartzen duen; baina, atzerapen erabakiaren inplikazioa behar ez diren luzamenduak eman ez daitezen eskumena duen prozesu batek (BJLO 188.1 art. arg. audientzia publikoaren epealdiarekiko) idazkari judizialari aldagarria den edo ez berriz ere planteatzea gomendatzen dio. Dударik ez dagoenari buruz eta zentzu honetan azaltzen da hain zuzen ere erreforma, testifikala edo periziala den frogaren jarduera ezinbestekoa den edo ez erabakitzeke orduan, dudagabe judiziala den eskumen baten aurrean gaudela da, edo bera, aurretik edo bistatik aparteko ekintza batean burutzea agintzen duena da. Zentzu honetan, ez da posible ahalmen hauek idazkari judizialari igarotzea. Puntu honekin bukatzeko, erreformak, ez du ezer esaten epaile edo auzitegiak zerrendatu diren arrazoiak ez diren beste zergati batzuegatik bista egunaren atzerapena erabakitzea edo aldatzea ahal izateko aukeraren aurrean, honek berarekin batera dakarren ondoriozko bisten egunen jarpen agendaren aldaketarekin (adibide gisa, beharrezkotzat hartzen denean premiazko gai bati berehala bista eguna jartzea, iadanik eguna jarrita duen beste baten atzerapena dakar).

Ezarrita duen egunean bista *geldieraztearen* erabakia ere idazkari judizialari ematen zaio, arrazoi justu bat alegatuz, aldeek batera ados jarrita horrela eskatzen dutenean (PZL 188.1.3. art.), hauetako edozeinen aldetik epaiketan edo bistan galdetuak izateko erabateko ezintasunagatik, “idazkari judizialaren arabera, nahikoa justifikatua egonik” (PZL 188.1.4. art.); baita ere alde baten abokatuaren giza-eskumen batzuen ezintasunagatik edo horiek gauzatu ezin ahalagatik (PZL 188.1.5. art.). Idazkari judizialak erabakitzen duen edozein etenaldi, auzitegiari egun berean edo laneguna den hurrengo egunean jakinaraziko dio eta idazkariak bertan dauden aldeei eta lekuko bezala, edo

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

peritu bezala edo beste edozein baldintzetan judizialki deituak izango direnei janikeraziko die (PZL 188.2 art.). 189.1 artikulua, bultzada prozesal baten neurri bezala, behin etenaldia erabaki ondoren idazkari judizialak beste egun berri bat jartzeari ekintzea aurreikusten du, hau posible ez bada salbu, eta kasu honetan, etenaldia gauzatu duen arrazoia desagertzean egingo du. Behin puntu honetara helduta, berriz ere aipatu beharra dago etenaldiaren kausa diren egoeren balorazioak (“zuzena den kausa”, “erabateko ezintasuna” hain zuzen ere artikulua aipatzen dituenak eta era berean egoera jakin batzuei lotuak daudenak), etenaldia justifikatzen duen alegatutakoaren izate errealaren gainean, epaiketa bat eskatu ahal izango dela, beharrezkoak ez diren luzapenik gabeko prozesu baterako eskumena inplikaturik dagoen proportzionaltasun epaiketa hain zuzen ere eta agintaritzak judizialak gorde behar duena.

C) Antolaketa hutseko prozeduraren ekintzak

Prozesu zibileko antolaketa ekintzak, baina baita ere zigor arloko, administrazioarekiko auzi eta lan arloko prozesuetan, erreformagatik eraginduak ikusten dira bi baliabide teknikoek bitartez; kasu batzuetan, organo judizialaren (epaitegi edo auzitegi) edo epaile edo magistratuaren aipamen espresuaren aldaketaren bitartez, idazkari judizialarenagatik; beste batzuetan ordea, aldaketak, arauak duen espresio inpersonala eragiten duelarik [vgr. “aldaketa emango zaio (...)”], jarduten duen subjektu bezala idazkari judiziala izendatzeko. Prozeduraren antolaketa ekintza hauek era askotakoak izanik eta eraginduak izan diren artikuluen zenbatekoa anitza, ondoren hauek taldekatu ahal izango diren jessio mota haietan erlazionatzen dira, kasu askotan, adibide gisa artikuluei aipamena eginez:

a) *Lekualdaketak*

Idazkari judizialek alegazioetarako lekualdaketak kanporatzen dituzte

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

(PZLko 13.3, 18, 29.2, 83.1, 88.4, 90.1, 228.2, 286.2, 393.3, 593.2, 672.2, 713.2, 717, 719 eta 720 artikulua; PKLko 34, 668, 766.3 eta 4, 790.5, 794.1goa, 846 bis d) eta 880; LPLko 23.2, 29.2, 30.2, 211.3 eta 270.1; AAJLko 36.2, 59.1 eta 119), eskaera edo demanda jartzeko asmoz (AAJLko 52.1 eta 118 artikulua) eta erantzuteko baita ere (PZLko 404.2, 440.1, 507.1.1goa, 753.1 eta 818.2; AAJLko 47.2 eta 54.1 artikulua), errekurtsuetan aurkaratze eta alegazioetarako (PZLko 453.1, 454 bis.2, 461.1 eta 4, 485 eta 492.3; LPLko 185.3, 195, 212.1 eta 2, 224; AAJLko 79.4, 85.2, 94.1, 100.5 eta 102 bis. 1 artikulua), prokuradore berri bat izendatzeko (PZLko 30.1.3. art.), Fiskaltzaren txosten edo erabakirako (PZLko 109.3; PKLko 234; eta PZko 169.2 artikulua), epaiketan perituaren agerpena eskatzeko (LEC 346 art.), gauzapenari aurka egiteko (PZLko 541.2 art.); aldean instrukziorako (PKLko 627 art.), aldi baterako kalifikazio (PKLko 649, 651, 652 eta 679) eta salaketa idazki (PKLko 783 art.) eta babeserako (PKLko 784.1 art.); oposaketa idazkien eta aurkako aldearen dokumentuen lekualdaketak (PZLko 298.8, 507.1.2.a, 529.2, 741.1 eta 826 artikulua), galdeketarako galdera zerrenda (PZLko 315.1 art.), pertsona juridiko eta entitate publikoek idatzitako erantzunak (PZLko 381.2 art.) eta aldean oposizioarako zenbatzailearen zatitzaileak diren ekintzak (PZLko 787.2 art.) eta aldeei egiten zaizkien espedienteen lekualdaketak (AAJLko 53.2 eta 78.4 artikulua).

Eginbide antzerakoak, alegazioak egiteko aldean audientzia epealdien zabalduak eratzen ditu (PZLko 14.2.2.a; PKLko 37; LPLko 30 bis. 2 eta 274.1; AAJLko 74.3, 125.3 eta 131 artikulua), helburu ezberdinak dituzten ekintzen bista epealdia, espedienteak eta alegazio idazkariak – alegazioak, errekurtsuen instrukzioak eta abar – (PZLko 48.3; PKLko 229, 617 eta 780.2; AAJLko 48.5, 100.4, 116.5 eta 127.4; Extradizio Pasiboko Legeko 13.1 eta Lege Konkurtsaleko 170.3 artikulua).

Ekintzen lekualdaketarako helburuaz, idazkari judizialak hitzartuko du prozedimenduaren jasotzailea magistratu txostenemailea denean (PZLko

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

483.1; PKLko 628 eta 658; eta AAJLko 93.1 artikulua)

b) *Auto, partikular eta ondorioen igorketa eta eskakizuna*

Erreformatan, kasu askotan, idazkari judiziala momentuko eginbidean objektiboki eskumena duen organoari autoaren igorketa egingo diona izango dela adierazten du (PZLko 49 bis. 4 art.), prozesuen pilaketari buruzko gaien bestelako iritziaren ezagutzarako eskumena duenari (PZLko 94 art.) eta errekurtsoen ebazpenerako *ad quem* organoari (PZLko 463.1 eta 482.1 art.). Jarduera honen manifestaldiak era berean, beste lege prozesal batzuen erreforman ere aurkitzen dira: jestio eta auto orijinalen igorketa, okupatutako efektu eta konbikzio piezak edo frogagarriak (PKLko 15, 22, 25, 38, 232, 447, 622, 779.2, 788.5, 801.4 eta 965.1.2. artikulua), autoen igorketa (LPLko 199.2 art.) eta bereziki, errekurtsoen ebazpenerako edo apelazioan partikularren lekukotasunaren igorketarako *ad quem* organoari (PKLko 224 eta 766.3 artikulua). Atal honetan ere barne sartu daiteke idazkari judizialaren bultzada prozesaleko lana epai tinkoen berrikustapenean, jatorrizko auzitegiari egiten dion autoen itzulpenetan (PZLko 516.1 art.) eta apelazio errekurtsoarekin zerikusian *a quo* organoari egiten dion autoen deboluzio edo itzulpenetan baita [PKLko 846 bis d) art.].

Partikularren igorketa erakusgai bezala, lehen auzialdian, gaiaren ezagutza lukeen auzitegiari aurka eginez emandako epaiaren ezeztapena zuzentzat hartzen duen epaiaren egiaztapena aurkitzen da (PZLko 507.1 art.), legaltasunetik kanpo dagoen gaia planteatu zuen organoari epaiaren komunikazio igorketa (AAJLko 126.3 art.) edo kasazio errekurtsoa hutsa aitortuz, *a quo* organoari dekretuaren komunikazioa (PKLko 866 art.) eta jatorrizko organoari espedientearen deboluzioa (LPL 142.1 eta LJCA 59.4 artikulua).

Dokumentu, efektu, espediente, onartutako kopia, ziurtagiri eta

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

lekukotasunen eskakizunari buruz, *vid.* PKLko 335, 470 eta 988 eta LPL 168, 172 eta 222 artikulua.

Erreformatan ere idazkari judiziala espresuki auto, espediente, dokumentu eta abarren igortzaile bezala aipatzen du (*vgr.* PKLko 37, 228 eta 232 artikulua).

c) Jakite jardunaldiak

Jarduera hau norabide ezberdinetara hedatzen da. Lehenik, deklarazio prozesuan, 156.1 artikulua idazkari judizialaren bitartez hauzipekoaren helbidea edo bizilekua ikertzeko beharrezkoak diren baliabideak aurreikusten ditu, bere pertsonalizazioarekin bat, kasua denean, Erregistro, organismo, profesionalen Kidego eta abarretara zuzendu ahal izanik. Zentzu berdin honetan, Lege Konkurtsalaren 184.7 artikulua – zordunari eta pertsona juridikoaren administradore edo apoderatuari dagokionez – eta LPL 59.1 artikulua.

Beste alde batetik, Aurreproiektuak zigor arloko prozesuan epaile instruktoreari gordetzen dizkio jakinarazia, deitua edo zituak izan diren pertsonen bizilekuaren ikerketa ordenak, ofizialak diren Erregistroetara, profesionalen kidegoetara, interesatuak bere jarduera burutzen duen entitate edo enpresetara edota honen kokapena erraztu dezaketen datuak egon daitezkeen beste zentro, entitate edo organismoetara zuzendu ahal izanik (PKLko 178. art.), hala nola, ezezaguna den toki batean dauden lekuko kokapen ordenak, epailea horri buruzko datuak izan ditzazketen ofizialak diren Erregistroetara, profesionalen kidegoetara, entitate, zentro edo organismoetara zuzendu ahal izanik ere (LEC 432. art.).

Eta bigarren aspektu batean, PZL eta beste lege prozesal batzuk idazkari judizialari jardute prozesuan zordunaren ondarearen ikerketa uzten diote,

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

aurrerago ikusi ahal izango diren berezitasunekin.

D) Komunikazio jardunaldiak

Aurreproiektuak komunikazio egiteetako erregulazioan aldaketak barne sartzen ditu, PZLko 149, 150, 152 eta 156. artikuluetan eta iadanik aipatutako 157.ean – zibilak diren jazarleen Erregistro zentralari buruzkoa hain zuzen ere, *infra* bueltatuko denari buruzkoa - , 161, 163tik 165ra, 167 eta 168. artikuluetan baita ere. Hauetako aldaketa batzuk 19/2003 Lege Organikotik irtendako erregulazio organiko berriari erregulazio prozesalaren xehetasuneko egokitzapen soilak dira. Horrela, notifikatu beharreko erabakien artean gehitzeko, idazkari Judizialak hartutako aldaketak barne sartzen dira (150. art.), Bulego Judizial berriaren diseinuari erregulazioa egokitzeko (154, 155 eta 163. artikulua), hala nola, Justizia Administrazioaren zerbitzuan dauden funtzionario Kidegoen gaur egungo deiturari (149 eta 168. artikulua).

Hala eta guztiz ere, erreformak, aipamen bereizi bat merezi duten eta dudarik gabe, garrantzia duten zenbait aldaketa barne sartzen ditu, bereziki idazkari judizialaren egoerari buruz komunikazio ekintzen gauzatzean eta prokuradoreei eskumenak ematean.

152. artikulua, hain zuzen ere komunikazio jardueren forma erregulatzen duena, aldaketa garrantzitsu bat jasaten du bere lehen ataletik, atal honetan indarrean dagoen testuak komunikazio ekintzei buruz egiten duen aipua ezabatuz. Aipamen honek hain zuzen ere, komunikazio ekintza hauek “materialki Idazkari Judizialaren bitartez edo honek izendatzen duen funtzionarioaren bitartez burutuko direla” adierazten du. Erregulazio edo arauketa berriak, 161.1 eta 2 artikuluekin ados, komunikazio jarduerak idazkari judizialaren zuzendaritzapean burutuko direla ezartzen du, hau, zerbitzuaren antolaketa egokiaren arduraduna izango delarik eta horren gauzapen materiala, Laguntza Judizialeko Kidegoaren funtzionarioei emana

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

geratuz, kasua den guztietan, berau, horrela eskatzen duen aldearen prokuradoreari emana geratuz, bere kontura hain zuzen ere. Zehaztu beharra dago, artikulua honek hitzegiten duen komunikazio jarduerak aldeekin eta hirugarren pertsonekin egiten diren komunikazioak direla, zeintzuk notifikazio, deialdi, zitazio, eta eskari forma ikustatzen dituzten, baina ez dirudi, komunikazio jarduera hori manu, ofizio (167. art.) eta erreguetara (172.1 art.) hedatu ahal daitekeenik, zeinen igorketa zuzenki idazkari judicialari dagokio.

Erreformak aldeko harrera merezi du Kontseiluaren aldetik, zeren eta behar den zehaztasunarekin idazkari judicialarena den eskuduntza argitu eta bereizteko laguntza ematen du, zerbitzuaren zuzendaritza, ekintzaren gauzapean materialarena dena, Laguntza Judizialeko Kidegoari ematen zaiona. Honen gainean, gogoratu beharra dago Kontseiluak PZLaren Aurreproiektuari emandako Txostenean iadanik esandakoa, non ondoren hurrento hausnarketak, momentu honetan proposatzen diren erregulazioaren zentzuarekin argitasunezko adostasunez, ematen ziren:

“Arauean behin eta berriz errepikatzen jarraitzen da, komunikazio jardueren praktika idazkariari ematean hain zuzen ere eta, nahiz eta kasu honetan espresuki ordezkariarako aukera aurreikusten den, egia esateko askoz komenigarriago izango litzateke arauaren erabakitasun handiago bat, ekintza hauek idazkaritza judicialako funtzionarioek burutu ahal izatea baimentzeko zentzuan”.

Kontseiluaren gomendia, PZLko Aurreproiektuari bere egunean iadanik egin zena, nolabait proiektatutako erreforma prozesalean erantzuna aurkitzera dator eta 19/2003 Lege Organikoak ezarritako antolaketa eskema berriarekin bat, idazkari judicialaren eskuduntza den komunikazio ekintzen zerbitzu prozesal arruntaren zuzendaritzako funtzioa, legeak espresuki Laguntza Judizialeko Kidegoaren funtzionarioei ematen dien komunikazio ekintza partikularren gauzapean materialetik ezberdintzen du.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

Beste alde batetik, nabarmentzea dago baita prokuradoreari ematen zaion ekintza hauetako gauzapean materialean ahalmenen zatia. 152.1.2 artikularen testu erreformatuarekin ados, horrela eskatu izan duen aldearen prokuradoreak burututako komunikazio ekintzak ongi burututako ekintza bezala hartuko dira, hau, jasotzailearen pertsonan bertan edo bizilekuan gauzatuak izan direla behar bezalako ezarpena dagoenean. Helburu hauetarako, prokuradoreak, bere erantzukizunpean, komunikazio ekintzaren hartzailearen identitatea eta egoera egiaztatu beharko du, kopian, honen sinadura eta gauzatzen den dataren ezarpena geratzen dela zainduz. Aurreikuspen hau, konparaziozko zuzenbideko erakunde antzerakoekin parekide izanik ere, gero, 160.1, 161.1, 2 eta 5, 163 eta 165 artikuluetan zehazten da.

Betepen prozesuan gauzatzaileren prokuradoreak, burutzaileren ondarearen ikerketarako egin izandako ofizioen dilijentziamenduan parte hartzea aurreikusten da, hala nola, hauen konplimentazioa jasotzea (590. art.), koerlatiboa den elkarlaguntza betebeharra pertsona eta entitate publiko eta pribatu guztiei inposatuz (591.1 art.). Prokuradoreari ere kreditu, aurrezki edo finantziario entitateetan zabalduko kontuetan ezarritako zenbatekoen gordetze ordenak kudeatzeko ahalmena ematen zaio (621.2 art.), Erregistratzaileari, enkantea egingo den ondasunen jabetza eta kargen egiaztapena eskatzeko (656.1 art.) eta egilearekiko lehentasuna duten aurreko kredituen eta gauzatzen den zergaren ondoren inskribatutako kredituen titularrekin komunikazioak praktikatzeko (660.1 art.).

Prokuradorearen eskusartze guzti hau, eskatzen duen aldearen kontura garatzen da, kostuetatik kanpo geratuz prokuradoreak irabazten dituen eskubideak, Bulego Judizialek praktikatu ahal izan lituzketen izaera soilik fakultatiboa duten ekintza haien ondorio bezala (32.5 art.), partida honetatik, kostu tasaketaren ondoriozko eskusioaz (243.2 art.).

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

Aurreproiektuak jarduera hau aukeratzen du Bulego Judiziala ahal den einaan ekintza hauen gauzatzeak suposatzen duen lan kargaren zati bat arintzeko helburuarekin, hasiera batean behintzat, honek bere eraginkortasun osoa ziurtatzen duten berme zehatzen gutxitzea eta aldean eskubideen errespetuaren urritzea ere suposatu behar ez izanik; hala eta guztiz ere, Justizia Administrazioaren laguntzailearen ordezkapena ekintza mota hauetan – bere ekintzaren jardueraren berme bat suposatzen duen eskumen publikoaren estatutu bati lotua – prokuradorearen irudiagatik, erreformaren eraginkortasuna ziurtatzeko eta komunikazio mota berri honetan konfidantza ziurtatzeko beharrezkoak diren neurriak epaitzea gomendagarri egingo luke.

Bereziki, idazkari judizialak praktikatzen dituen komunikazio ekintza mota ezberdinei buruz hitzegiten dute ondoren aipatzen diren aldaketa objektu diren artikulua hauek:

a) *Notifikazioak*

Puntu honetan aldatuak ikusten diren manuak dira PZLko 514.2 eta 3 artikulua; PKLko 160, 760, 779.1.1goa, 789.2 eta 793.1 artikulua eta Extradizio Pasiboaren Legeko 18.1 artikulua.

Aipamen bereizi bat merezi du ediktuen bitartez egiten den eta pertsonalak ez diren komunikazio erregimenak. 164. artikulua “Justizia Administrazioaren teknologia modernizazioaren” esparruan, EM IV ak aipatzen duena, probintziako Aldizkari Ofizialaren bitartez, Autonomia Erkidegoaren bitartez, edo hedapen nazionala nahiz eta probintziala duen Estatuko Aldizkari Ofizialaren bitartez egiten den publizitate ediktala ordezkatua ahal izatea aurreikusten du, arauz zehazten diren baldintzetan, baliabide telematiko, informatiko eta elektronikoen erabileragatik eta BJLOko 236. artikuluan aurrez ikusitakoarekin bat. Gauzapean prozesuari egiten zaion neurri hauen erabilera 686.2 artikulua luzatzen du, zordunari egiten zaion ordain eskariarekiko eta

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

kasua denean, zorduna ez den hipotekalariari edo hirugarren jabearekiko, azken finean, gauzape salaketa zuzendua izango litzatekeen haien kontra. PZLko 156.4 eta LPLko 59.2 artikulua era berean notifikazio ediktalaz aritzeko idazkari judizialaren ordenari buruz hitzegiten dute.

b) *Deialdiak*

Deialdietako kudeaketetan, idazkari judizialak aipamena duen erreformatutako artikuluen artean, ondorengo hauek aipatu daitezke: PZLko 441.4 eta 514.1; PKLko 227, 534, 784.1, 846 bis d) eta 859; Hipotekatutako Legeko 328. artikulua; LPLko 207.1; LJCA 49.3, 54.1 eta 100.4.

c) *Zitazioak*

Zitazio ordenuei dagokienez, PZLko 292.2, 295.1, 298.8, 440.1 eta 441.1; PKLko 430, 664, 780 eta 785.1 artikulua aipatzea dago.

d) *Eskeak*

Eskariei buruzkoak dira PZLko 34.2 eta 58; ko 19.2, 141.1, 147.2, 242.2, 251.1, 255, 274.2, 286.2 eta 288.3 artikulua.

f) *Ofizioak*

Jakina den bezala, nahiz eta entitate publiko eta partikularrekin auzitegiaren komunikazio ekintza asko komunikazio mota hau erabiliz burutu, honi egiten zaion aipamen espresua, idazkari judizialarekiko bere eskuduntzarekin batera, beste batzuen artean hurrengo artikulua hauetan agertzen da: PKLko 512, 784.1, 845, 881; Extradizio Pasiboaren Legeko 13.2 eta Doako Laguntza Juridikoaren Legeko 7.3 artikuluetan hain zuzen ere.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

g) *Laguntza judiziala*

BJLOko 438.3 artikuluan ezarritakoarekin bat, zeinek zerbitzu orokor prozesalei laguntza judizialaren funtzioa ematen dien, PZLko 170, 171 eta 173. artikuluek, Lehen Auzialdiko Auzitegiko Bulego Ofizialari laguntza judizialaren zerbitzu hau eman beharra dagoen zirkunskripzio hartan burutu dadin ematen die – kudeaketa hau, Bake Epaitegiari dagokionean salbu - . Era berean, idazkari judizialak eginiko aholku igorretari buruzkoak dira PKLko 660, 664 eta 719. artikulua.

Nazioarteko lankidetzaren judizialari buruzkoa den 177. artikulua, bere 1 atalari, amankomunak diren arauetan gai honetan aurrez ikusita dagoen erregimen juridikoari buruzko aipamen bat eransten dio. Amankomuna den ondasunari buruz, gai honetan oraingoagoa den xedapen bezala 2007ko azaroak 13ko Europar Parlamentuko eta Kontseiluko 1393/2007 Erregelamendua (EE) aipatu daiteke, zibil edo merkatal arloko gai barruan, Estatu kideetan dokumentu judizial eta extrajudizialen notifikazio eta lekualdaketei buruzkoa (“dokumentuen notifikazio eta lekualdaketak”) eta zeinen bitartez Kontseiluko 1348/2000 Erregelamendua (EE) indargabetzen den.

E) Lanegun eta baliodunak diren orduen prestapena

Hemen bertan, 131.1 eta 4 artikuluan, – eta ia hitz berberetan LPLko 43.5 artikulua - lanegunen eta baliodunak diren orduen gainean idazkari judizialei eman nahi zaien eskubide berriaren gainean egiten den komentarioa barne sartu da:

“1. Ofizioz edo aldearen eskakizunaren bidez, auzitegiek langabeak diren egunak eta orduak gaitu ahal izango dituzte

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

horrela eskatzen duten premiazko kausak egongo balira. Prestapen hau idazkari judizialen bidez burutuko da helburua hauen eskuduntza eskusiboaz eman beharko liratezkeen jarduera prozesalen burutzea ematean, hauek agindutako jarduerak direnean edo auzitegien bidez emandako ebazpenei konplimendua ematera zuzenduak izango balira”.

“4. Langabeak diren egun eta orduen gaitasun ebazpenen aurka ez da inolako errekurtsorik onartuko.”

Puntu honetan, erreformak bi eragozpen sorteraztu ditu:

1goa) BJLOko 184.2 artikulua epaile edo auzitegiari langabeak diren egun eta orduak gaitzeko ahalmena izaera eskusiboaz ematen dio, “lege prozesalean ezarritakoari lotua egonik”.

2.a) Idazkari judizialak gaitasuna “berau, auzitegiek emandako ebazpenen konplimendua emateko joera izatekotan” ere agertzeko aukerak, idazkari judizialak premiazkoa den egoera bat antzemateko emaitza izan dezake eta ondorioz gaitasun hori ematea suertatu daiteke, errekurtsu aukerarik gabe auzitegiak egoera berberetan zentzu berean erabakia eman ez duenean.

Hau dela eta Kontseiluak, erreforma, puntu honetan berriz ere hausnartu beharko litzatekeela ulertzen du.

F) Idazkari judizialen ebazpenak eta errekurtsoen erregimena

a) *Ebazpenak*

Idazkari judizialek hartu ditzazketen ebazpenak, antolaketa diseinu berrian, beraien funtzioak gauzatzeko betebeharra duten autonomiaren

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

espresio bezala, PZLko I Liburuko V. Tituluaren VIII. Kapituluaren arautzen dira eta honekin batera aldaketa garrantzitsu bat izango du.

Idazkari judizialen ebazpenak 206.4 artikuluan azaldu eta definitzen dira, bertan dilijentziak *eta dekretuak* ezberdinduz. Manu honek BJLOko 456. artikuluko 2 eta 4 ataletan aurrez ikusitakoa aldatzera dator. Erreformatik edukirik gabe uzten ditu antolaketa dilijentziei buruzkoak diren indarrean dauden artikuluko (223. art.) eta horien aurrean errekurtsoen erregimena (224. art.). Orokorrean esateko eta soilik formala den ikuspuntu batetik, prozesuan funtzioen banaketa berriaren arabera idazkari judizialari dagokion ebazpen mota zehazteko orduan erreformaren joera, *probidentzia antolaketa kudeaketarengatik eta dekretu bitartez egindako autoarengatik* ordezkatzean datza. Artikulatuan zehar maiz agertzen den beste irizpide informatzaile bat aldean artean akordio bat dagoenean ebazpena idazkari judizialari uztea da – edo gutxienez, beraien artean ezadostasunik ez dagoenean – eta, kasu denean, interesa duten hirugarrenen artean, aurkako kasuan, erabakia auzitegiaren esku uzten den bitartean (guzti hau, *vid.* 657.2 art.).

206.4 artikuluko 1go arauak, antolaketa kudeaketa “ebazpenak autoei legeak ezartzen duen erabilera ematea helburu duenean” emango dela esaten du. Ebazpen hauek, beraz, epaile eta auzitegiei lege prozesalen bitartez gordeta ez dauden prozesuen tramitazioarako beharrezkoak diren bultzaketa jardueren materializazioa osatzen dute. Puntu honetan idazkari judizialen eskuduntzen mugei buruz zihurgabetasuna planteatzen da, PZLaren erreformatik irizpide orokor baten bitartez zehazten ez dituen mugak, organo judizialeko titularrei tramitazioarekin erlazionatuak dauden zein ekintza prozesal zehatz gordeak geratu behar diren finkatuz. 206.2.1go artikulua ere ez da zehatza, zeren eta auzitegiak erabakia hurrengo kasuan emango duela esatera mugatzen da: “ebazpena, legeak horrela ezartzen duelako erabaki judizial bat behar duten gai prozesalei buruzkoa denean, beti ere kasu hauetan, autoaren forma espresuki eskatzen ez denean”. Idazkari judizial eta epaileen eta

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

auzitegien eskuduntzen mugaketa ez da ordena materialean gauzaten, baizik eta izaera formalaz eta prozedura bakoitzaren erregulazio kasuistikoari igorpen soil baten bitartez. Edozein dela kasua ere, Legean agertzen den bezala banaketa funtzionalaren arau haustea emango balitz, eskumen osoko balioabetasun kausa izango litzateke, ebazpen judicial (225.6. art.) bitartez erabakiak izan behar diren gaiak, antolaketa dilijentzia edo dekretu bitartez erabakiz.

Beharbada egokia litzateke xedapen orokorren mesederako, PKLak, epaile eta idazkarien ebazpenak arautzean, erabaki esparru bakoitza mugatzeko balioa izango lukeen irizpide materialen bat ezartzea, horrela, epaileentzat gordetako bultzaketa prozesaleko ekintzak ezberdindu ahal izateko, irispide orokorra duen beste guztia idazkari judicialen esku utziz.

Dekretuen gainean, 206.4.2. artikularen 2. arauak “ebazpenarekin, idazkariak eskumen eskusiboa emana izango lukeen prozedumenduari bukaera jartzen zaionean eta, edozein prozedimendu motan, erabakitakoa arrazoitzea beharrezkoa edo komenigarria litzatekeenean” emango direla ezartzen du. Idazkari judicialaren eskumen eskusiboa duen prozedimenduaren ebazpen erabakior bezala den dekretuari egiten zaioan aipamena eragina izan ahalgo du, ez soilik borondatezkoa den jurisdikzioaren esparruan, behin 1/2000 Legearen hamazortzigarren xedapen gehigarrian aurrez ikusitako baldintzetan arautzen duen dagokion Legea argitaratu ostean, baizik eta baita ere erreformak eragiten dituen ebazpen zehatzetan (*vgr.* auzialdiaren epe amaitzearen deklarazioa edo errekurtsioa hutsik geratuko balira).

Bestalde, idazkariaren edozein ebazpenak dekretu itxura hartzearen eskakizunak motibazioa eskatzea egokitzen hartzen da.

206.4 artikularen 3. arauak, garrantzia prozesala duten egitate edo jarduerak autoetan isladatzeko helburuarekin, egonkortasun, komunikazio edo

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

gauzatze kudeaketak emango direla ezartzen du azkenik, BJLOko 456. artikuluko *ebazpen judizialen* erlazioarekin bat datorren aurreikuspena eta alde batera utzi gabe, bere izaera juridikoak dituen jatorrizko ebazpenak diskutigarriak izan daitezkeela.

Idazkari judizialen ebazpenen formari dagokionez, 208. artikulua, izaera orokorraz “ebazpenen formari” buruzkoa, antolaketa dilijentzia arautzen ditu, probidentzia judizialei aplikatzen dien erregimen berdina hauei aplikatuz, hauen bitartez agintzen dena adieraztera mugatuko direnak eta gainera legeak edo eman beharra duenak egokitzat dutenean motibazio labur edota zehatz bat barne sartzea horrela ezartzen duenean; eta era berean eskumenen forma, egiturari dagokionez eta motibazioa eskakizunari dagokionez autoenarekin bat datorrelarik. Azkenik, 210. artikulua bistetan, audientzietan edo aurkezteetan idazkari judizialak ere eman ditzazkeen ahozko ebazpenei buruz hitzegiten du, alde batera utzi gabe bere idatzizko dokumentazioa (“behar bezala idatzia”), egintza berdinean indartasun deklarazioa izateko aukerarekin.

Idazkari judizialaren ebazpenak, gauzatze prozesuan, 545. artikuluko 6 eta 7 ataletan arauketa bereizi baten objektu dira:

-Dekretuaren erreforma, ejekutatuaren ondareek finkatzen dituzten ebazpenentzako gordetzen da eta hauei, betepenaren bulegoa eta PKLan adierazten diren beste haiek luzatuko zaizkie.

-Antolaketa dilijentziak idazkari judizialaren eskumenekoak diren beste gainontzeko ebazpenei eta dekretu bidez erabakitzen ez diren ebazpenei zuzenduak izaten dira. Kontuan hartu behar da gauzapen prozesuaren barruan epailearen eskumena autoaren forma itxuratu beharra duen ebazpenaren gai zehatzei mugatzen dela, hala nola, espresuki horrela adierazten denean, probidentzia bitartez erabaki beharra duten beste haiei (artikulu bereko 5 eta 7. atalak).

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

Azkenik, idazkari judizialen ebazpenei aplikagarriak dira argitasun erregimena, akatsen zuzenketa, konponketa eta 214 eta 215. artikuluetako akasdun edo osogabe dauden ebazpenen osagarria – PKLko 161. artikulua bezala -. Guzti hauek, BJLOko 267. artikulua irudi bezala.

b) *Baliabideak*

Idazkarien ebazpenen aurkako errekurtsok bi lekutan jasotzen dira: lehendabizi, 206.2.2. artikuluan, zeinen arabera dekretuen aurkako errekurtsok erabakitzen dituzten ebazpenek auto forma emango dute; eta bigarrenik, II Liburuko IV. Tituluan, bereziki erregimen juridiko berriaren berezitasunak barne sartzeko erreformatzen dena.

1go) Erreposizio Errekurtsoa

448.1 artikulua aldee onartzen dien errekurtsa aurkezteko eskumena behin orokorki adierazi ostean, legean aurrez ikusitako errekurtsoen bitartez idazkari judizialen ebazpenetara luzatzen duena, 451.1 artikulua definiturik ez dauden antolaketa jectio eta dekretuen aurrean, apelatua izan den ebazpena eman zuen idazkari judizialaren aurrean erreposizio errekurtsa egin ahal izango dela ezartzen du, legeak berrikustapen zuzeneko errekurtsa aurreikusten duen kasu haietan salbu. Horrela idazkarien tramitazio soileko ebazpenen aurkezpen orokor baten erregimena ezartzen da, idazkari berak, berak emandako erabakia berriz ere ikusi ahal izateko helburuarekin, erreposizio errekurtsoren tramitazio orokorra izanik, kontuan hartu gabe apelatua izan den ebazpena idazkari judizialek datorren edo nahiz eta behin betikoak ez diren erabakiak eta autoak izan: errekurtsa bost eguneko epean jarri beharko da, errekurtsu egileak ustean ebazpenak huts egingo lukeen arau

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

haustea adieraziz (452.1 art.).

Idazkari judizialak epealdi baldintzak eta burututako arau haustearen zita baldintzak betetzen ez direnean, dekretu bitartez behin betikoak ez diren antolaketa dilijentzia eta dekretuen aurka egindako igorketa ez du onartuko (452.2 art.). Egokitzat hartzen da erreposizioaren onarpen gaian, azken hitza organo judizialak izatea, hau dela eta, puntu honetan erregulazioa zuzentzat uste behar da.

Erreposizio errekurtsua idazkari judizialaren bitartez biderapenerako onartua, bertaratutako aldeei honi aurka egiteko epea emango zaie eta, behin hau iragan ostean, nahiz eta idazkiak aurkeztu izan, nahiz eta idazkirik ez aurkeztu izan, idazkari judizialak dekretu bitartez eta tramite gehiagorik gabe, erabaki bat emango du (453. art.).

2.a) Berrikustapen errekurtsua

454 bis artikularekin bat, erreformaren bitartez barne sartua, erreposizioaren dekretu erabakigarriaren aurka, errekurritutako ebazpena eman izan zen prozedimenduaren ezagutzarako eskumena duen epaile edo auzitegiaren aurrean berrikustapen errekurtsua jarri ahal izango da, legeak espresuki aurrez ikusten dituen kasu haietan. Erreposizioaren dekretu erabakigarriari, beraz, legeak horrela baimentzen duenean, titularra den organo judizialaren aurrean aurka egin ahal izango zaie, bestelako kasu batean hauei aurka egin ezin ahal izanik, aipatutako artikuluko 4. atalak aurkakotasun hori "errekurritzean kuestioa berriz gauzatzeko prejuiziorik gabe izango dela aurreikusiz, eta bidezkoa izatekotan, behin betikoa den ebazpena".

Berrikustapen errekurtsua erabaki behar duen organo judizialaren eskumen funtzionalarekin erlazioan, Kontseiluak, aurka egite objektu den

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

dekretua eman zen auzialdi edo errekurtsua ezagutzeko eskumena duen epaileari edo auzitegiari ematea egokia dela ulertzen du, kontuan hartuz zibil arloko prozesu hau auzialdi eta gradu ezberdinetan mugitzen dela, eta zeinen ebazpena organo jurisdikzional ezberdinei dagokiola.

Beste alde batetik, dogmatikoa den ikuspuntu batetik, aurka egite hau errekurtsoen ohiko klasifikazio irizpideei konforme, kategorizazio zaila du, zeren eta ez da, ikusten den bezala, itzultzekoa ez den errekurtsu bat, baina itzultzekoa dena ezta ere, zeren maila handiagoa duen organo judicial batek ez du ezagutzen, aurka egin zaion ebazpenari – administratiboa ez dena – ezta errekurtsu berari ere izaera prozesaletik baztertu ezinik, administrazioarekiko auzien errekurtsora parekatu nahi izanez gero. Arazo hau ez da soilik akademikoa, baizik eta prozesuaren administratibizaziora joera bat izateaz gain, institutuko izaera juridikoa eragiten du eta ondorio praktiko garrantzitsuak izan ditzazke (adibide bezala, hutsune legalen aurrean antzerako aplikazioan).

454 bis 1 artikulua ere berrikustapen errekurtsuak prozedimenduari amaiera ematen dioen edo bere jarraipena eragozten duen dekretuen aurka balio izango duela eta era berean, horrela espresuki aurreikusten den kasu haietan berrikustapen errekurtsu zuzena dekretuen aurka balio izango duela erabakitzen du. Errekurtsu zuzen hau sentiberagoa den gaiaren gainean edo premiazkoagoa den erantzun bat behar duen ebazpenaren gainean jauzten den kasu haientzat gordetzen da eta honela igorketa alderatzen da organo judicialaren titularraren erabakia atzeratua izan ez dadin.

Berrikustapen errekurtsuaren tramitazioa 454 bis artikulua 2. atalean arautzen da eta epean, ebazpenak burutu izan lukeen arau haustea aipatu beharko duen idatzi baten bitartez jarri beharko duela finkatzen du; behin baldintza hauek bete ondoren, idazkari judicialak, antolaketa dilijentzia bitartez, errekurtsua onartuko du, bertan dauden beste aldeei berau baliogabetzeko epea emanaz; errekurtsuaren onargarritasun baldintzak beteko ez balira,

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

auzitegiak probidentzia bitartez atzera botako du.

Era honetan, onarpenari buruzko erabakia nolabait disfuntzionala den eginbide bat sortuz banaturik geratzen da: erabakia aldekoa bada, idazkari judicialak hartzen du antolaketa dilijentzia bitartez; erabakia aldekoa ez bada, auzitegiak hartzen du erabakia probidentzia bitartez. Bidezkoagoa dirudi bestalde, erabakia nahiz aldekoa izan nahiz aldekoa ez izan idazkari judizialean zentralizatzea, alde batera utzi gabe idazkariaren ez onarpen dilijentziari, auzitegiaren aurrean berrikustapen zuzenaren bitartez – kexa errekurtsio bezala – aurka egin ahal izatea, honek, azken hitza izan dezan.

Era berean, manuak aurkakotasun hori adierazteko epea behin iragan ostean, idatziak aurkeztu nahiz aurkeztuak izan gabe, auzitegiak eginbide gehiago gabe eta auto bitartez erabaki bat hartuko duela erabakitzen du. Onarpen edo ez onarpenari buruzko ebazpenen aurka ez du baliorik izango inolako errekurtsorik. Berrikustapen errekurtsioaren eginbidea erreposizio errekurtsioarenarekin antz handia du, salbuespen batekin, bere ebazpenerako eskumena duen organoaz gain eta salbuespen hau, ez onarpenak epaile edo auzitegiak probidentzia bitartez hitzartu beharko duela da, beste ondorengo errekurtsio baten gai izango ez den erabaki bitartez. Eginbidearen bakantasuna erregulazioaren azertu bat osatzen du, berrikustapen jurisdikzionaaren gai diren ebazpen autonomoak ematen ditzuten idazkariari ematen zaien gaitasunak, prozedimenduaren ibilbidea ahalik eta gutxien oztopatu behar duen neurrian, berrikustapen eginbideak beharrezkoa den minimora gutxituz.

Berrikustapen errekurtsioaren auto erabakigarriari, arau bezala ezin zaio errekurtsioa aurkeztu, prozedimenduari amaiera emango balio edo bere jarraipena oztopatuko balu salbu, hau, hipotesi bat hau, non apelazioan errekurrigarria izango den (454 bis art.). Legeak berrikustapen zuzeneko errekurtsioa aurrez ikusia izango lukeen kasu haien aurrean gaude, hain zuzen ere errekurtsio zuzena dekretuan erabakitzen den gaiaren garrantzia dela eta

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

justifikatzen deneko datuari kasu eginez eta arrazoi honegatik jurisdikzionala den gradu bikoitza ezartzen da, apelazio errekurtsoren bitartez eta berrikustapenaren auto erabakigarriaren aurka.

Gauzatze prozesuan errekurtsoen erregimenari buruz – eta xedapen espresurik ez dagoen bitartean – erreposizio errekurtsoa gauzatze prozesuaren ekintza zehatzak arautzen dituzten arauen hausteen aurrean aurka egin ahal izango da (526.1.1go artikulua); baina ebazpena titulu exekutibo judizialarekiko aurkakoa balitz, errekurtsoa berreikuspenekoa izango da (563.1 art.).

Oraintsu ezarritakoa alde batera utzi gabe, berriz ere ekin beharra dago funtzio jurisdikzionalen jarduteari buruz denean, ezin dela ulertu idazkari judizialaren erabakiaren behin behineko berrikustapen judiziala, jurisdikzionala den eskumen eskusibokoa izateagatik ez dagozkion eskuduntza batzuk emateko balioa duen espediente bat osatzen dutela, zeren eta barneprozesalak diren erabakietako kasu hauetan, erabaki judiziala derrigorrez lehen gradukoa izan behar du, idazkari judizialak erabakitakoaren berrikustapen judizial posible baten bitartez ordezkatua izan ezinik, ez soilik prozesu judizial baten esparruan justifikagarriari ezin zaiolako derrigortu filtro bikoitz batetik pasatzera erabaki judizialera heldu arte, baizik eta errekurritzeko gaitasunaren jarduera faltak, hortan eskumena ez duenak hartutako erabaki bat finkatuko lukeelako eta erabaki horri egokitasun juridiko bat emango liokeelako.

G) Baldintza eta hipotesi prozesalei buruzko erabakia

a) *Errekurtsok*

Apelazio errekurtsuari dagokionez, erreformak onarpen erregimen berri bat barne sartzen du. 457. artikulua, aurka egin zaion errekurtsoa apelagarria balitz eta errekurtsoa epe baten barruan prestatua izan balitz, idazkari judizialak errekurtsoa prestatu izango duela ezartzen du. Kontrako kasuan, idazkari

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

judizialak auzitegia jakinaraziko du honek errekursoaren prestaketaren gainean erabaki bat hartu dezan. Auzitegiak aurreko baldintzak betetzen direla ulertzen badu, apelazio errekurtoa prestatua izanik probidentzia emango du eta bestelako kasuan, autoa diktatuko du ezezkoa emanez.

Apelazioa prestaturik egongo diren antolaketa dilijentzia edo probidentzian inolako errekurtsorik ez du baliorik izango, baina errekurritua izan den aldeak apelazioaren onartezina alegatu ahal izango du, 461 artikulua aipatzen duen errekurtsori oposizio eginbidean; apelatua izan den aldeak eginbide honetan errekursoaren onartezintasuna salatzen badu, arazoa epaian erabakiko da, PZLak organo *ad quem* aurrean auresuposizio prozesalen ezonarpeneko bigarren filtro bat aurreikusi ez izatean.

Aurrekotik ondorioztatzen da errekurtsuak prestatuak duen antolaketa dilijentzia ez apelagarria izatean eta, apelatuagatik bere onarpenaren aurkakotasun kasuan, azkenik gaia epaian erabakitzea, azkenean errekursoaren sustantziario eta amaierari buruzko erabakia idazkari judizialaren gainean jauztekoa, epaian onartezin bezala deklaratu izan litekeen errekurtsu bat bere osotasunean tramitatzea zehaztuz. Egoera honetan, eskusartze judiziala epaia ematearen momentura luzatzen duenak, arrazoiak ematea gehigarri duen ondorioarekin errekurritutako aldearen eskubidea eragingo luke instantzia prozesal baten menpe behar bezala ez ikustean, egokia ez litzatekeen errekursoaren onarpenak momentu horretan aurka egin zaion ebazpenaren tinkotasunetik gabetzen duelarik eta bere kasuan, material gisa epaitutako gauza baten efektu bezala. Arrazoi guzti hauengatik, errekursoaren antolaketaren onarpenari buruzko erabakia autoritate judizialen esku egon beharko litzateke.

b) *Hutsune prozesalen konponketa*

Aldeen jardueretan burututako akats konpongarriak direla eta auzilariak,

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

prozesuan zehar, proportziorik ez duen modu batean, beraien eskubideen jardueraz gabetuak ikusi ahal izan daitezten galarazteko helburuarekin, erreformak idazkari judizialari, aldeek bakoitzak bere nahiak aurkezteko orduan nolabait noiz behinkako bizio formaletan jauzi badira, horren gainean informatzeko lana uzten dio, beti ere konpontzeko gaitasuna duten bitartean. Legeak aurreikusten dituen suposizio zehatz hauetarako konponketa erregimen berri hau, izaera orokorraz, bai auzitegiak baita idazkari judizialak ere, aldeek jarduera prozesalean egiten dituzten huts egite edo okerrak konpontzeko aukera izan ahal dezaten zaintzearen beharra alde batera utzi gabe da, beti ere aipatutako jarduera hauetan legeak eskatzen dituen baldintzak betetzeko nahia agertu izan balitz (231 art.).

Institutu prozesal jakin batzuk lantzerakoan, konponketa tramite honi iadanik aurrean dugun Txosten honetako beste atal batzuetan aipamena egiten zaion arren, kasu berezietan errekurritzeko eskatzen denean (231 eta 449.6 artikulua), fidantza abonamendu, kontsignazio, depositu edo eraketaren konplimendurako akreditazio falta hemen adierazi daiteke.

Beste lege prozesal batzuetan ere idazkari judizialaren funtzio honen exponenteak badaude (LJCA 45.3 eta 56.2; Lege Konkurtsaleko 195.1 eta LPLko 193.3, 197, 207.3 eta 209 artikulua).

H) Prozedimenduaren etenaldia eta etenaldiaren altxamendua

a) *Prozedimenduaren etenaldia*

Iadanik landu den epaiketa eta bisten etenaldiaz gainera, erreformak idazkari judizialei prozedimenduaren etenaldia ematen die, batzuetan aldearen eskaerara baldintzatua eta beti suposizio legetako baten konkurrentziara. Hauen artean ondorengo hauek nabarmentzea dago: kontsumitzaile eta

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

erabiltzaileen eskubideen eta interes kolektibo eta argiak ez direnen babeserako prozesuetan kaltetuak izateko aukera dutenak zehaztu eta aurkitzeko helburua (15.3 art.); *mortis causa* (16.1 eta 2 artikulua) eta *intervivos* (17.1 art.) jarraipen prozesalagatik legitimitatea dutenen aurkeztea erraztea; etenaldia, zigor arlokoa ez den kuestio aurrejudizial baten planteamenduaren ondorio bezala (42.3 art.) edo deklinatorioa (64.1 art.); etenaldia prozesuen pilaketan (84.2 eta 92.2 artikulua); epaile edo magistratuaren abstentzioa dela eta (102.2 art.), eta honi, aldeek etenaldia behartu ahal izateko aukera orokorra erantsi behar zaio, beti ere interes orokorra edo hirugarren pertsonen interesa kaltetzen ez duen bitartean (19.4 art.).

Iadanik ikusi den bezala, erreformak eragiten dituen beste instituzio juridiko batzuei dagokienez, Txosten honetan prozedimenduaren etenaldia idazkari judizialari ematearen gainean oztopoak jarri daitezke, interes orokor edo hirugarren pertsonen interesean kalte posibleen beldurra dagoenean (cfr 19.4 art.), zeren eta egoera hauen neurriek bultzaketa prozesalaren esanahia gainditzen dute, auzitegien bitartez izan behar duten prozesuen esparruan juridikoki babesgarriak diren lesio eskubide eta interesei buruzko epaiketa prospektiboen formulazioan sartzeko.

b) *Etenaldiaren altxamendua*

Erreformak duen logikaren barruan, idazkari judiziala era berean, ondoren azaltzen diren suposizio hauen prozedimenduan hitzartutaako etenaldiaren altxamenduarekin hastea aurreikusten da: zigor arloko prozesua bukatzean edo bere jarraipen normalarekin segi ahal izatea galarazi duen zergatiagatik gelditzean, prejudizialitate penalagatik etenaldia (40.6 art.); pilaketa ezeztatzen bada, prozesuen pilaketagatik etenaldia (95.2 art.); epaile eta magistratuen abstentzio gertakaria dela eta etenaldia, hurari ezezkoa eman zaionean (102.3 art.).

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

I) Txostenlariaren izendapena

108. artikulua erreformak idazkari judizialaren eskuetan uzten du kide anitzeko auzitegietan txostenlari magistratuaren izendapena kasu bakoitzerako, “urte judizialaren hasieran Sala edo Sekziorako ezarri den txandaren arabera, eskusiboki irizpide objektiboen oinarriaren gainean”, indarrean dagoen manuak esaten duen bezalaxe. Erreforma, BJLOaren 203.1 artikuluan aurreikusitakoarekin konforme egiten da, non horrelako izendapen bat nori dagokion ez den zehazten eta bere 2. atalarekin ere konforme izango da, beti ere idazkari judizialari “prozesuan ematen den lehen ebazpena” badagokio.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

1.1.2. FEDE PUBLIKO JUDIZIALA ETA JARDUERA JUDIZIALEN DOKUMENTAZIOA

A) Bere prestaketan, idazkari judizialaren aktak eta eskusartzeak

Puntu honi dagokionez, EM Ivk ondorengo hau adierazten du:

“Jardueren dokumentazio gaiari buruz, hauen artean bistak, eta fede publikoaren gainean, Prozedura Zibilaren Legeko 145 eta 148 artikulua aldaketa objektu izan dira. Manu hauek Botere Judizialaren Lege Organikoaren mintzaerara egokitzeko aldaketa hau derrigorrez egin beharrekoa zen, zeinek Idazkari judizialek fede ematearen beraien jarduerak burutzen dituen zereginean oinarritzen diren printzipioak zehaztu zituen, horrela hauek bereizitasunez eta osotasunez aritzen dituzte (Prozedura Zibileko Legeko 145. artikulua, Botere Judizialaren Lege Organikoko 453.1 artikuluaekin erlazioan). Orokorrean, goian aipatutako artikulua ez dira Botere Judizialaren Lege Organikoaren artikulatuari egokitzapen bat baino. Beste alde batetik, 146. artikuluan onartutako sinadura elektronikoaren erabilera edo bisten, audientzien eta agerpenen grabaketan beste babes sistema bat aurreikusten da, modu honetan grabatutakoaren benekotasun eta zuzentasuna edo osotasuna bermatuta geratzen da. Zentzu honetan, grabazioa duen dokumentu elektronikoak, beti ere idazkari judizialaren onartutako sinadura elektronikoak duelarik, edozertarako akta eratuko duela ezartzen da. Kasu hauetan, 147. artikuluan jasotzen den bezala, ez da beharrezkoa izango idazkari judizialaren presentzia salan. Soilik suposizio haietan, non bisten grabazioa edo grabatutakoaren benekotasuna edo zuzentasuna edo osotasuna hurrenez hurren baimenduko luketen erregistro

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

edo berme mekanismoak erabiltzea ezingo litzatezkeen suposizio haietan soilik, akta bistan biltzen den Idazkari judizialak luzatuko du. Zentzu honetan, aktaren eduki minimoa ezartzen da, zein idazkari judizialak bisten zehar altxatzen duen, grabazioen baliabide teknikoak erabiliz eta ordea sinadura elektronikoa erabili ezin daitekeenean; zeren eta kasu hauetan, grabazioa duen euskarriak ez du epaiketaren akta eratzen, ez duelako grabatutakoaren benekotasun eta osotasun bermeak eskaintzen. Grabaketa baliabide teknikoen erabilera posible ez denean ere, idazkari judizialak luzatutako aktak jardun izan den guztia beharrezkoa den luzapen eta zehaztasunez jaso beharko du. Gainera, bete beharrekoa den modu batean, prozedimendu informatikoen bitartez aktaren luzapena ezartzen da, jarduera gauzatzen ari den Salak baliabide informatikoak ez baldin baditu salbu; honekin, eskuz idatzitako akten erradikazioa lortu nahi da, kasu askotan irakurtezinak direnak eta organo jurisdikzional espainol askotan gaur egun oraindik maiz ematen direnak.”

Deklarazio honen leku aldaketa Aurreproiektuaren testura, 145 eta 148. artikuluetan ematen da.

145. artikulua, fede publiko judizialari buruzkoa hain zuzen ere, BJLOaren arabera idazkari judizialak fede publiko judizialaren jardutean aurkezten duen bereizitasun eta osotasun izaerak berriz errepikatu ostean, aipatutako ahalmen horren jardutea materializatzen den forma ezberdinak bereizten ditu: egiaztapenak, idatzi eta dokumentuen harreraren fede ematean; aktak edo dilijentziak, edozein dela ere erabiltzen den euskarria, ekintza prozesalen iraupen sinesgarria uztea datzanean; sekretuak ez diren jarduera judizialen egiaztapenak edo lekukotasunak, zeintzuk jasotzailea eta eskatuak izan diren helburua espresatu beharko duten; eta azkenik, auzietarako botereen ematearen baimena eta dokumentazioa.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

Erreformak, 2000ko PZLak barne sartu zuen bista eta aurkezteetan konsistitzen ziren ahozko jarduerak grabatzeko bete beharrekotasuna mantentzen du, nahiz eta 146.1 artikuluan idazkari judizialak grabatutakoaren edo erreproduzitutakoaren benekotasuna bermatuko duela gehitu.

Hala eta guztiz ere, 146. artikuluko 2. atalean izango da non aldaketak sakontasun handiagoa duen:

“2. Legeak akta altxamendua emango dela ezartzen duenean, bertan, beharrezkoa den luzapen eta zehaztasunarekin, jardun ari izan den guztia jasoko da.

Lege honekin adostasunean, grabazio eta erreprodukziorako gaitasuna duen euskarrian erregistratu beharreko jarduerak izango balira, eta idazkari judizialak onartutako sinadura elektronikoa izango balu edo legearekin ados grabatutakoaren benekotasuna eta osotasuna edo zuzentasuna bermatuko lukeen segurtasun beste sistema bat izango balu, horrela sortutako dokumentu elektronikoak eragin guztietarako akta eratuko luke.

Aurreko parrafoan aurreikusitako berme mekanismoak ezin izango balira erabili, idazkari judizialak aktan, hurrengo muga hauek jarri beharko ditu; prozedimendu zenbakia eta mota; ospakizuneko lekua eta data; iraun duen denbora; jardunaldian egon den zenbatekoa; aldean eskakizun eta proposamenak; frogen proposizio kasuan, pertinentzia deklarazioa eta hauen praktikaren ordena; epaileak edo auzitegiak hartzen dituen ebazpenak; hala nola euskarri horretan ezin izango litzatezkeen egoera eta gertakariak.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

Kasu hauetan, edo artikulu honetan aurreikusitako erregistro baliabideak edozein kausa dela eta erabili ezingo liratezkeenean, akta prozedimendu informatikoen bitartez luzatuko da eta soilik eskuz idatzitakoa izan ahalgo da jardunaldia ospatzen ari den salak baliabidea informatikorik ez duenean.”

Horrela ba, jarduera judizialen lau dokumentazio mailakatu mota dituen erregimen bat ezartzen da, non bai dokumentazio bai benekotasun egungoak diren informatiko sistemen erabilerak lehentasuna duen:

1goa) Grabazio eta erreprodukzioarako gaitasuna duen euskarrian erregistroa, idazkari judizialak onartutako sinadura elektronikoen erabilerari lotua edo grabatutakoaren benekotasun eta zuzentasuna edo osotasuna legearekin ados bermatzen duen segurtasun beste sistema baten erabilerarekin lotua.

2.a) Erregistroa, aurreko suposizioan bezala, grabaketa eta erreprodukzioarako gaitasuna duen euskarrian, baina onartutako sinadura elektronikoa erabili gabe, idazkari judiziala, aktan, garrantzia duten muga baliabide informatiko jakinen bitartez, gaia identifikatzen dutenak bezalakoak, eskakizunak eta ebazpenak *in voce* bezalakoak, jartzera behartuko duelarik.

3.a) Jardunaldiaren grabaketa posible ez bada, idazkari judizialak baliabide informatikoen bitartez luzatuko du akta.

4.a) Azkenik, salbuespen bezala, aurretik aipatu diren dokumentazio baliabideetako bat bera ere erabiltzea posible ez denean, akta eskuz idatzitakoa izan ahalgo da.

Guzti honek, BJLOko 454.5 artikuluak idazkari judizialek beraien zerbitzua ematen ari diren unitatetak dituen dokumentazio baliabide tekniko,

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

ikusentzunezko eta informatikoak erabiltzera bultzatzera behartzen ditu, modu honetan ezingo da hauen erabilera eskusatu erabiltzeko aukera dagoenean. Aktak egiteko erregulazio berriak dudarik gabe, justizia administrazio eraginkor baterako sortu diren zailtasunak eta oztopoak gainditzeko irakurtezinak edo irakurtzeko zailtasun asko duten eskuz idatzitako aktak noizbehinka baimenduko ditu.

Hala eta guztiz ere, bisten dokumentazioaren erregulazioan aldakuntza garrantzitsu bat ikusten da, 187.1 artikuluan, zeren eta Aurreproiektuak ondorengo hau esaten den azken tartekadura ezabatzen du:

“Kasu hauetan, auzitegiak egokitzen jotzen badu, autoetara, ahal den eta eperik motzenaren barruan, dagokion euskarrietan erregistraturik geratu izan litzatekeenaren idatzizko transkripzio bat erantsiko da.”

Erreformako EMan ez da ulertzen auzitegiko gaitasun hau ezabatzeko arrazoia; ziurrenik, ekonomia prozesal eta bitartekoen hausnarketarekin zerikusia izango du, bistan gertatutakoaren irudi eta soinuaren grabaketa baten ostean, horren hitzez hitzeko transkripzioaren beharra ez dagoela adituz. Edozein dela kasua ere, ez da komeni ahaztea, izaera konposatua duten bista edo epaiketak diren jarduera prozelak, antolatutako garapena ulertu bezain pronto, era jarrai batean eta auzitegiko eskusartze aktiboarekin, bertaratutako aldean eta beste subjektu batzuk, izaera ezberdinak dituzten ekintzen aniztasun batetik, idatzitako akta batera laburtuak izatea gomendatzea posible duen konplexutasun gradu batetara heldu ahal izatea.

Ekonomia prozesal eta bitartekoek duten helburu bereko perspektibatik, kontuan hartu beharra dago baita, irudi eta soinuaren grabazioak eransten zaizkien euskarri teknikoaren erabilera eta kontsulta auzitegiko kideen aldetik batzuetan larrigarria suertatu daitekeela – eta are neurri handiago batean

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

bigarren auzialdiko auzitegiarentzat, zeren honek dokumentatutako jardunaldia ez ikustean, ez duelako erreferenterik -, bereziki, erregistratutako jardunaldiaren iraupena denboran luzea izan denean, honek hitzez hitzeko bere transkripzioa, horrela auzitegiak egokia deritzon, kontsulta lanak erraztu eta sinplifikatzera lagundu dezake, jardunaldi edo gertakari konkrituak zehaztasunez aurkitu, berrikusi eta analizatzeko orduan, ohi denez ahozko jardunaldietan ematen diren “epe etenetatik” berriz pasatzea eragotziz eta idatzizko aktan baztertzeko direnak, modu honetan eginkizun juridikionala arinduz, gaur egun baliabide tekniko hauen erabilerak ziurtatzen duen osotasunaren bermea gutxitu edo demeritu gabe. Hau dela eta, komenigarri bezala hartzen da erreforman tartekadura meritatuaren iraunketa, lan judiziala errazteko erabilgarria izateagatik eta prozesuaren bermeetan inolako gutxiagotzea suposatzeagatik, ezta ere bere biderapenean beharrezkoa ez den eragozpena edo duplikazioa.

147. artikuluari dagokionez, jardunaldien dokumentazioan, irudi eta soinuaren grabaketa eta erreproduzio sistemen bitartez, idazkari judizialaren eskusartzea modu garrantzitsu batean aldatzen du, zeren eta soinu eta irudiaren grabazio eta erreproduziorako gaitasuna duen euskarrian erregistraturik geratzen diren jardunaldietan idazkari judizialaren agerpena desenkusatzen du (“auzitegiaren aurrean ospatzen diren bistetan, audientzietan eta aurkezteetan”). Hauen gainean fedea emango du, beti ere grabatutakoaren benekotasuna eta zuzentasuna edo osotasuna bermatzeko beharrezkoak diren baliabide teknologikoak dituen eina, hala nola onartutako sinadura elektronikoa edo berme berdina ematen dituen eta legearekin konforme dagoen beste segurtasun sistema bat izan daitezkeen bezala. Hau da, onartutako sinadura elektronikoa edo ematen duen segurtasun bermearen arabera beste prozedimendu tekniko antzeko batek, idazkari judizialak fedea eman behar duen jardunaldian aurriz aurre egotea edo ez erabakiko du, baizik eta sistema informatiko baten bitartez ordezkaturia izango dela. Honen ondorioz, idazkari judizialaren eskusartzen suposizio hauetan, erreala izateari uzten dio,

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

birtualean bihurtzeko.

Erreformak barne sartzen duen nobedade garrantzitsu hau aztertzeko, abenduak 19ko 59/2003 Legeko 3. artikulua partzialki erreproduzitzea ez dago sobran, berau sinadura elektronikoa duena eta “*Sinadura elektronikoa, eta elektronikoki sinatutako dokumentuak*” titulua duena:

“1. Sinadura elektronikoa forma elektronikoa duten datuen multzo bat da, beste batzuekin kontsignaturik edo hauekin elkarkideturik sinatzailearen identifikazio bide bezala erabiliak izan daitezkeelarik.

2. Aurreratutako sinadura elektronikoa, sinatzailea identifikatzea baimentzen du eta sinatutako datuen edozein ondorengo aldaketa somatu dezake. Sinatzaileari modu bakun batean lotzen da eta baita ere gordetzen dituen datuei. Sinatzaileak bere kontrol eskusibo azpian mantendu ditzazkeen bitartekoen bidez sortua izan da.

3. Onartutako sinadura elektronikotzat hartzen da onartutako ziurtagiri batean oinarritzen den aurreratutako sinadura elektronikoa eta sinadura sorketarako segurua den dispositibo baten bitartez sortarazten dena.

4. Onartutako sinadura elektronikoak, modu elektronikoan ezarritako datuekiko, eskuz idatzitako sinadurak, paperean ezarriak daudenekiko duen balio berdina izango du.

5. Dokumentu elektroniko bezala, itxura elektronikoa duen edozein izaerako informazioa hartzen da, formato jakin baten arabera euskarri elektroniko batean artxibatutakoa eta identifikatzeko

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

gaitasuna duena eta tratamendu ezberdindua.

Aurreko parrafoan ezarritakoa alde batera utzi gabe, dokumentu elektronikoa batek, dokumentu publiko edo dokumentu administratibo izaera izan dezan, hurrenez hurren, ondoren azaltzen den atalaren a) edo b) letretan ezarritakoa bete beharko du eta, kasua denean, aplikagarria den arau espezifikoan.

6. Dokumentu elektronikoa ondoren azaltzen den hauen euskarri izango da:

a) Dokumentu publikoak, fede publikoa, judiziala, notariarena edo administratiboa emateko gaitasuna legalki hartua duten funtzionarioek elektronikoki sinatuak egoteagatik, beti ere kasu bakoitzean Legeak eskatzen dituen baldintzekin duten eskumenen arloan jarduten badute.

b) Funtzionario edo langile publikoek beraien funtzio publikoen jartutean eta legislazio espezifikoarekin bat, elektronikoki igorritako eta sinatutako dokumentuak.

c) Pribatuak diren dokumentuak.

7. Aurreko atal honek aipatzen dituen dokumentuek beraien dagokien izaerari egokitzen den balio eta eraginkortasun juridikoa izango dute, aplikagarria izango zaien legislazioarekin konforme. (...)"

Ikusi daitekeen bezala “[L]egeak, onartutako sinadura elektronikoari, modu elektronikoan ezarritako datuekiko, eskuz idatzitako sinadurarekin baliokidetasun funtzionala ematen dio”, sinadura elektronikoari buruzkoa den Legearen EM lak hala ezartzen duen bezala. Honek, idazkari judizialaren onartutako sinadura elektronikoak, kasu honetan, epaiketa grabatua geratzen den dokumentu elektronikoan, sinaduraren estanpaketa birtuala sinesgarria den

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

era batean irudikatua geratzen den modua eragiten duela esan nahi du; baina ez du esan nahi sinadura, dokumentu elektronikoari benekotasuna emateko bide bezala, bere *prius*-arekin nahasi beharra dagoela, jakinean, grabaketa objektu den jardunaldi beraren existentziarekin. Grabaketa dokumentazio bide bat besterik ez da baina ezin daiteke nahastu dokumentatzen den jardunaldiarekin, sinadura, dokumentuaren prestaketa prozedimenduaren estadioetako bat izanik; arrazoi guzti hauek direla eta, dokumentatzen den jardunaldiaan fedemaile judizialaren presentzia fisikoa, modu arduratsu batean “grabatutakoaren edo erreproduzitutakoaren benekotasuna eta osotasuna edo zuzentasuna bermatzea” ahal izateko ezinbestekoa dirudi (BJLOko 453. art.), zeren eta begi bistakoa dirudi fede publikoaren gordelaria idazkari judizialaren irudia izatea eta ez ordezkatzailerik den mekanismo bat, zeren beste modu batean izatekotan, harek ezin izango luke era oso batean funtzio honetan ihardun, BJLOko 453. artikulua hala ezartzen duen bezala.

B) Autoen eraketa eta berreraiketa

a) *Autoen eraketaren*

148. artikulua, Bulego Judizial berriaren antolaketan, idazkari judizialari dagozkion ahalmenen jardute esparrua modu argiago batean erakusten duen idazketa berri bat jasotzen du, bere bitartez antolatutakoaren garapena eta materializazio soileko funtzioen aurrean, eta aplikagarria zaien arategi organiko eta estatutarioarekin konforme, Zerbitzu Prozesal Arrunt ezberdinetan eta norako zentroetan barne sartutako Justizia Administrazioaren zerbitzuan dauden Kidego ezberdinetako funtzionarioen eskumenekoak direnak. Azertuz, aipatutako manuak ezartzen duen bezala, idazkari judizialek “autoen beharreko eraketaren aurrean erantzule” izango dira, hala nola, “horien iraunketa eta babeserako” erantzule izango diren bezala (147. artikulua, presentzia juzial aurrean ospatutako ahozko jardunaldien grabazioaren euskarri bezala balio duen dokumentu elektronikoaren zaintzari buruzkoa ere bada). Azken

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

erantzukizun hau, Kudeaketa Artxibategi Judizialaren zuzendaritza bere ahalmenen jardutean gauzatuko dituzte, non, horretarako ezarritako arautegiarekin ados (*vid.* artxibategi judizialen modernizazioari buruzkoa den uztailak 18ko 937/2003 Errege Dekretua), biderapena amaitu gabe duten auto eta espediente haiek gorde eta zainduko dituzte, epaile edo magistratu txostenlariaren menpe, edo auzitegia osatzen duten beste magistratu batzuen menpe egongo liritezkeenean salbu (BJLOko 458.1 art.). Dudagabekoa da Aurreproiektuan kontenplaturik agertzen den erreformak artikuluan indarrean dagoen idazketa hobetzen duela eta zentzu material batean, hauen eraketa, iraunketa eta zaintza zuzenki ematen diela, berau Bulego Judizialaren antolaketa organizatibo berriarekin bateraezina dena.

PZLan idazkari judizialen ebazpenak dekretu forman barne sartzearen ondorio bezala, 213 bis artikulua “dekretu liburua” sortzen du, bertan behin betiko izaera dutenak sartzeko, aurreko artikulua epai eta autoentzat ezartzen duen irizpide berdina jarraituz.

Idazkari judizialaren eskumenekoak diren autoen zaintzan erantzukizun partikularren manifestazioak dira 359 eta 383 artikulua. 359. artikulua ezagutza judizialaren froga baten jardutea dokumentatzen duten grabazioen iraunketarekin erlazioan eta 383. artikulua, aldaketak izan ez ditzazten, filmazio, grabaketa eta antzerako bestelako tresna bitartez hartutako hitz, irudi eta soinuetan oinarritzen diren froga bitartekoen iraunketari buruzkoa.

b) *Autoen berreraiketa*

Jardueren dokumentazioari estu lotutako prozedimendu bat PZLan aurreikusitako autoen berreraiketarena da. Prozedimendu hau bideratzeko eskumena ia bere osotasunean “desagerpena edo ebaketa gertatu izan deneko Bulego judizialaren” idazkari judizialari ematen zaio (PZL 232.1 art.), jarduerak nola berreraikiak geratu beharko diren erabakiaren erantzuna soilik

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

auzitegiarena izanik, edo kasua denean, horri buruz aldean erabateko desadostasuna edo ezadostasun partziala egonik, berreraiketa ezinezkoa izanik (234 eta 235 artikulua).

C) Jardueren egiaztapena

BJLOaren 453.2 artikulua bitartez idazkari judizialei gordea, jardura judizialen egiaztapen edo testigantzen igorketa, aintinatik beraien eskuetan uzten zen funtzio bat da.

Bereziki, adibide gisa, erreformak eragindu dituen artikulua aipatu daitezke; ebazpenen testigantza igorketa (PZL 495.2 art.), autoen testigantza igorketa (PZL 527.2 art), hartzekodunen juntako aktaren igorketa (Lege Konkurtsaleko 126.1 art.); kausako partikularren testigantza igorketa eta bidalketa (PKLko 36. art.); epaiaren eta boto partikularren egiaztapena (PKLko 859. art.) eta Justizia Ministerioari bere bidalketarako estradizio pasiboko gainan ebazpenen igorketa (Estradizio Pasiboko Legeko 17 eta 18.1 artikulua).

Berrikuntza bezala, 140.1 artikulua aldaketak BJLOko 476. f) artikulua PZLra itzultzen du, zeinek igorketa Kudeaketa Prozesal eta Administratiboko Kidegoaren eskuetan, idazkari judizialaren ezagutzaz, autoetan ezartzen diren idatzi eta dokumentuen kopia arruntak uzten dituenak.

1.1.3. ONDASUN ETA EFEKTUEN ZAINZA

Idazkari judizialen eskuetan uzten den funtzio honi buruzkoa da BJLOko 459. artikulua, zeinek bai deposituen gainean “helburu horretarako dauden lokaletan”, bai “helburu horretarako zehazten diren instituzioetan” deposituaren gainean bere erantzukizuna aitortzen du.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

Lehen aukera hori kontuan hartuz, batez ere zigor arloko prozesuan azaltzen dena, leku honetara LECr 367 ter. 1 artikuluko efektu judizialen zaintza ekartzea egokitzen hartzen da – agindu judizialaren eskuetan jarritako ondasun guzti haiek, zigor arloko prozedimendu baten zehar enbargatu, bahitu edo hartutakoak hain zuzen ere -, erreformak, eginkizuna, idazkari judizialaren eskuetan espresuki uzteko aldatzen duena, indarrean dagoen testuan gertatzen den bezala “organo judizialaren” eskuetan utzi beharrean.

1.1.4. KONTU EMATEA

BJLOko 455. artikuluan espresuki aurrez ikusten den funtzio honi buruz, zeinen burutzeak lege prozesalean ezartzen diren hitzetara jotzen duen, PZLko erreformak kontuaren ematea epaile eta magistratuei, hauen pronunziamentuek eskatzen dituzten eskakizun edo nahietan mugatzen du, presentzia judizialek kanpo baimenduak izan liratezkeen aktetan, hala nola jardueren egoerari buruz informatzea epea bukatzean ebazpen bat eman beharra dutenean eta tramitazio soila ez diren idazkarien ebazpenei buruz ere informatzea (178.1 eta 2 artikulua). Tramitazio soila ez diren idazkarien ebazpenei buruz ari den kontu ematearen azken eduki hau, kontuan hartu beharra legoke jardueren egoeraren informazio hutsa helburu bezala duen edo, gainera, kasua izanik, aurrekari prozesal bezala balioko lukeen, auzitegia, idazkariak hitzartutakoa aldatzeko baldintzetan egonean. Iadanik adierazi den bezala, komenigarria litzateke auzitegiak, Legearen barruan kontrol eginkizun hau betetzeko hau gaituko lukeen tresna bat ipiniko balu.

178. artikulua berdinaren 3. atalean, idazkari judizialarekiko, Kudeaketa Prozesal eta Administratiboko Kidegoko funtzionarioen kargu kontu ematea aurreikusten du, bereziki, biderapen edo tramitazioak legearen edo arau prozesalen interpretazio bat eskatzen dutenean, alde batera utzi gabe, horretarako errekerituak izango liratezkeenean organo judizialaren titularra

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

informatzea.

Beste alde batetik, idazkari judizialaren kontu ematearen indarrean dagoen ordezkari gaitasuna desagertzen da 178.3. artikuluan azaltzen den bezala, auzitegiko funtzionario baten alde edo epaitegi baten alde.

Aldaketa objektu diren kontu emate jardueren adibideak dira ondoren azaltzen diren hauek: datuen ematea ez burutzeko pertsona edo entitateen alegazioak eta ejekutatuaren ondasun eta eskubideei buruko dokumentuak (PZLko 591.1 art.); bulego judizialean bideratzen diren eta pilaketagarriak diren prozesuak (LJCA 38.2 art.); bere onarpena erabakitze eskaeraren aurkezpena (LPLko 81.3 art.); epai gauzaketan idazkari judizialak eskatuko lukeen ematea edo elkarlaguntza ez betetzeko, organismo tributarioek inbokatutako oinarrizko eskubideekiko arrazoi legalak edo errespetu arrazoiak (PKLko 989.2 art.).

1.1.5. IDAZKARI JUDIZIALEN FUNTZIOAK BETEPEN PROZESUAN ETA KAUTELAZKO NEURRIETAN

Aparteko aipamen bat merezi du erreformak duen funtsezko alde batek, hain zuzen ere, betepen prozesuan, idazkari judizialak lortzen duen protagonismo berriaren eragina duena dena.

A) Erreformaren norako orokorrak

Bere egunean, Kontseilua, Justiziaren Liburu Zuriaren bitartez, betepen eginkizuna idazkari judizialen eskuetan uztearen alde agertu ziren. Bere momentuan esan zen bezala,

“Botere Judizialaren Kontseilu Nagusia argi eta garbi, idazkari

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

judizialen funtzioak berdefinitzearen alde jartzen da. Antolaketa prozesalean funtzio berriak eman behar zaizkie, hala nola, bere jatorrian borondatezko jurisdikzionalakoak diren espedienteen ebazpena eta betepen jarduera diren bezala. Era honetan, betepena aginduz, epaileak dagokion ebazpena behin eman ondoren, betepenak duen edozein jarduera idazkariak burutu beharko du, jardute edo betepen hori epaileari itzuliz, soilik, eskubideen gainean erabakiren bat eskatuko lukeen arazoren bat emango balitz (...)"

PZLaren Aurreproiektuarekiko bere Txostenean ere ondorengo hau esan zen:

"Botere Judizialaren Kontseilu Nagusi honen irizpidea da, borondatezkoa den jurisdikzio (...) eta betepen gaian bereziki, idazkari Judizialari, autonomoa den eduki erabakigarria izango luketen ebazpenak hartzeko gaitasuna eman beharko litzaiokeela. Guzti hau Gonbaratutako Zuzenbidean ezartzen denarekin parekatuta (Portugal, Alemania, Austria) eta irailak 16ko 12 Europar Kontseiluaren Gomendioarekin (1986), zeinen bitartez, Epaileen lan gainkarga gutxitzea ahalegintzen den, epaileei emandako jarduera ez jurisdikzionalak murriztuz. Guzti hau, noski, epaile edo auzitegiaren aurrean egokiak diren errekurtsioak alde batera utzi gabe."

Hau dela eta, Aurreproiektuan egiten den betepen prozesuaren erreformak orokorrean aldekoa den erantzun bat merezi du, zeren eta, BJLOeko 456.3.a) artikuluan ezartzen denarekin bat, PZLko III Liburuko aldaketa sakon bat gauzatzeari ekiten dio, argitasunez idazkari judizialek berain esku hartu ditzazketen eskumenak, epaile eta auzitegientzat gorderik geratu behar diren beste haiengandik mugatzea ahaleginduz.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

Erreformako oinarrizko egitura, erreformak “betepen agindu orokorra” deitzen duena, hala nola dagokion komunikazioa, emateko eskumena auzitegiaren eskuetan uztekin hasten da, helburu horretarako eskatzen den betepenaren jarduera zehatz eta beharrezkoen erabakia idazkari judizialaren eskuetan geratuz, zein neurri batean, epaile eta auzitegietatik aldetzen den, “betepenaren erantzukizuna duen idazkari judiziala” formula berriaren ardura izanik eta zerbitzu orokor batera lotua.

PZLko 517.2 artikulua, gaur egun eskusiboki auzitegi zuzendua izango diren bi titulu exekutibo berri gehitzen du: alde batetik, idazkari judizialak hartzen dituen ebazpenak daude, zeintzuk prozesuan lortutako hitzarmen judizialak eta akordioak onartu edo homologatzen dituzten (3. zenbakia); eta, beste alde batetik, idazkari judizialek hartutako gainontzeko dokumentu eta ebazpenak, zeintzuk PZLak edo beste lege baten bitarteko disposizioagatik, betepena aparejaturik daramatenak (9. zenbakia). Bi titulu exekutibo hauetan oinarritzen den jardute exekutiboa judizialak diren titulu exekutiboaren epe amaitze berdinerara lotua dago (518. art.); era berean, 548. artikuluko betepenaren itzarote epea, idazkari judizialaren exekutagarriak diren ebazpenetara luzatzen da.

545.1 artikulua bere idazketa berrian, betepen agindu orokorra eta honen komunikazioa duen autoa emateko eskumena izango duenak, lehen auzialdian gaia ezagutu zuen auzitegia edo hitzarmena edo akordioa homologatu edo onartu zuen auzitegia izango dela ezartzen du.

Kontuan hartuz 1881 PZLko 471. artikulua erreformaren bitartez, informatzen ari garen Aurreproiektuak Lehen Auzialdiko Epaitegiko idazkari judizialari bateratasun jardunaldian lortutako akordioaren onarpena dagokiola ezartzen duela eta Lege bereko 476. artikuluekin bat, bateratasun jardunaldian hitzartutakoa, bateratasun hori bideratua izan zeneko Epaitegi

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

berean eta titulu judizialen gauzatzerako ezarritako biderapenen bidez egingo dela ezartzen duela, zuzena da PZLko 545. artikulua bere lehen atalaren azken tartekaduran, ondorengo hau erabakitzea: “betepen agindu orokorra eta berdinen komunikazioa duen autoa emateko, gaia lehen auzialdian ezagutu zuen auzitegiak edo hitzarmena edo akordioa homologatu edo onartua izan zen auzitegiak eskumena izango duela”, horrela, adostasuna, auzitegiaren bitartez baino, idazkari judizialaren bidez onartua izateko aukera posible izanik.

545 artikulua, 4. eta 5. atalak, auzitegiak hartu behar dituen ebazpenen banaketa eta idazkari judizialaren eskuetan uzten diren gaiak erabakitzen ditu, auzitegiak, ondorengo ebazpen hauek auto forman hartuko dituela ezarriz:

1goa) Betepen agindu orokorra dutenak, zeinen bitartez hau bera onartu eta erabakitzen den.

2.a) Arrazoi prozesalean edo funtsezkoan oinarritzen den azken betepenarekiko jazarketa erabakitzen dituztenak.

3.a) Domeinu terzeriak erabakitzen dituztenak.

4.a) PZLak aipatzen dituen beste haiek.

Bere aldetik, idazkari judizialaren erantzukizun izango dira:

1go) Exekutatuaren ondasunen zehaztapena, zeintzuetara betepenaren komunikazioa luzatu beharko den.

2.) Komunikazioaren eraginkortasunerako beharrezkoak diren neurri guztien hartzea, 589 eta 590 artikuluetan ezarritakoarekin bat, beharrezkoak izango liratezkeen jakite patrimonial bideak antolatuz.

3.) Exekutantearen eskubidearen guztizko betetzea lortzeko laguntza emango duten neurri exekutibo zehatzen hartzea.

Orokorrean esateko, manuan marrazten den funtzioen banaketa zuzena eta egokitzat hartzen da, behar den bezala BJLOko 456.3.a) artikulua

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

espiritua bilduz, zeinek betepena, idazkari judizialari ematen dio “epaile eta magistratuei gordeta egoteagatik, lege prozesalak salbuesten dituzten eskumen haiek salbu”.

Funtzioen banaketa eskema arrunt honetatik aurrera, erreformak beharrezko egokitzapena eskatzen duten manu haiek ikutzen doa, egia bada ere batzuetan, aldaketa hatzematze orokorrarekin idazkariak prozesuaren antolaketarako emanak dituen gaitasunak zehaztera mugatzen dela, bai prozesu deklaratioetan baita betepen prozesuetan ere, adibide bezala, bisten seinalapen gaian (560. art.), edo legaldi erabakiorrak diren kasuetan betepenaren etenaldia, orokorrean zordunak betepenarekiko bere jazarketa planteatzen duenean (556.3, 557.2, 568.2 – epaituaren konkurtso egoeraren notifikazioaren ostean – eta 695.2 artikulua).

Bestalde, kritikoki hausnartu beharra dago, idazkari judizialei erreformak ematen dizkien eskumen zehatzak, soilik prozedimentalean dituztela ondorioak, juridiko-materialak diren erlazio edo egoerak eragintzeko, azken onarpenaren ondorio bezala beharturik burutzen diren ondasunen titularitate berria bezala. Alderantziz, beste egoera batzuetan, zuzena den modu batean, erreformak titularitatea eragiten duten erabakiak auzitegiaren eskuetan uzten jarraitzen du, domeinuaren terzeriarekin gertatzen den bezala, betepen prozesuan, ondasun eta eskubideen titularitatea eragiten duten erabaki guztien tratamendu koherente bat gomendatzen duena.

Idazkariaren ahalmen erabakiorraren ondorio bezala, bera izango da bere ebazpenen gauzaketaren manamenduak berezko agintearen bitartez igorriko dituenak, Ondasunaren Erregistroan eragina izan dezaten helburuarekin [vgr., ondasunaren transmisioa onartzen duen dekretuaren testigantza sortzen duen manua, gauzaketa komenio suposizioetan eta pertsona edo espezializatutako entitateak direla eta burututakoa (642.2)].

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

B) Pilaketa betepen prozesuetan

555. artikuluko 1 eta 2 atalekin ados, betepen pilaketa hitzartzea idazkari judicialaren eskuetan utziko da, bai pilaketa objektiboa, ofiziozkoa edo aldearen eskakizunaren ondoriozkoa, bai pilaketa subjektiboa, suposizio honetan soilik aldearen eskakizunaren ondorioz ematen dena.

C) Astrikozioen inposaketa

Aurreproiektuak, arau bezala, idazkariari transferitzen dio, dekretu bitartez, ondoren adierazten diren suposizio hauetan, ejekutatuari astrikzio edo isun beharkorrak inposatzeko gaitasuna:

- 1) Betepenaren zenbatekoaren kargu egiteko ondasunen eta eskubideen manifestazio errekerimendua alde batera uzten duenean (589. art.).
- 2) Ordainketaren administrazioan, administratzailearen gaitasunen jardutea galarazi edo oztopatzen duenean (676.3 art.).
- 3) Zerbait ez egitera zigortua dagoenak, epaia haustean gaizki egindakoa desegiten ez duen bitartean (710.1 art.).
- 4) Dagozkien kopuru ordainketa betebeharrak, ezkontide edo gurasoek, behin eta berriro betetzen ez dituztenean (776.1goa artikulua).

Idazkariari betepenaren jestio aseguratio guztiak hartzea dagokion bitartean, legeak betetzeaileari inposatutako betebeharrak baten ez betetzearen aurrean, ez legoke ezer esaterik bera izatean egoki ikusten dituen akordio zigortzaileak espresuki hartzen dituenak, nahiz eta ezin daiteke ahaztu, astrikzioen inposaketa, betepen prozesuaren barruan datorren izaera deklaratio duen gertakari baten aurrekaririk datorrela. Hau, 711.1 artikulua aurreikusitako suposizioarentzat horrela frogatzen duen bezala "titulu exekutiboan ezartzen diren eta guztiz pertsonala den egitatearen prezioa edo

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

kontralaguntza kontuan hartuko da eta, bertan ezarriko ez balira edo gaizki egindakoa desgiteari buruz ariko balitz, kontuan hartuko da era berean jokaera horiei merkatuan emango zaien diru kostea” (711.1 art.).

Hala eta guztiz ere, erreformak osorik ez die transferitzen zigortzailea den gaitasun hau idazkari judizialei, baizik eta suposizio batzuetan, autoritate judizialaren boterepean mantentzen du: idazkari judizialak, beraien boterepean dituzten dokumentu eta datuen ematea pertsona eta entitateei eskatzen dienean, hauek, eskakizun hori bete ez dutenean arrazoi legalak edo oinarrizko eskubideekiko errespetua aitxaki bezala jarriz (591.2 art.), ordainketarako administrazioan, administratzailearen gaitasunen jardutea galarazi edo oztapatzen duena, exekutadua ez denean, baizik eta hirugarren pertsona bat (676.3 art.), edo exekutaduari presa sartzen zaionean, oso pertsonala den egitate baten zigorraren konplimenduarekiko (709.1 art.). Bere aldetik, LJCAn ere, astrikzioak inposatzeko gaitasuna dutenak epaileak edo auzitegiak dira (48.7 eta 112 artikulua).

Jurisdikzionala den eskumen honek, 711.1 artikulua aldaketaren zentzua desegokia bihurtzen du, zeinek izaera orokorraz (“aurreko artikuluetan aurrez ikusitako isunetarako”) isunen zenbatekoaren zehaztapena idazkari judizialaren esku uzten du dekretu bitartez, zeren eta ez da zentzuduna balioa auzitegiak ez zehaztea.

Zigor hauen ezken kontrol judizialari dagokionez, atseginez bermatua geratzen da 589.3 artikulua azken atalak, idazkariaren ebazpen hauen aurka, betepena ezagutzen duen auzitegiaren aurrean reposizio errekurtsioak eta ondorengo berrikustapenak leku izango duela ezartzeagatik.

591. artikulua, bere aldetik, exekutadua ez diren pertsona eta entitate ezberdinen betepen jardueretan elkarlan betebeharra arautzean, ez betetze kasua emango balitz, aparteko analisi bat merezi duen erregimen juridiko bat

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

ezarzen du. Lehenik esaten da aipatutako pertsona edo entitate horiek beraien boterepean izango luketen dokumentu edo datuen ematea ez betetzeko arrazoi legalak edo oinarrizko eskubideekiko errespetu arrazoiak aitxakitzat jarriko balute, idazkari judizialak auzitegia egitate honetaz informatuko duela, honek egoki ikusten duena erabaki dezan; disposizio hau zuzena da, zeren hirugarren pertsonen eskubideen behin behineko eragitea inbokatuz, edo legaltasun kuestioak, kuestioa ebaztea organo jurisdikzionalaren eskumen eskusiboko funtzioa da.

591.3. artikuluan aurrez ikusten diren errekurtsoen erregimenari buruz, BJLOko VII Liburuaren V Titulura igortzen duena, bidalketa BJLOko 557. artikuluan ezarritakoaren bitartez dator behartua (“[k]asu jakin hauentzat lege prozesalean aurreikusitako zuzenketa berezietakoren bat egoki litzatekeenean, inposatua izango den moduari buruz eta erabili ahal izango diren errekurtsoen gainean, aurreko bi artikuluek finkatzen dutena aplikatuko da”).

D) Dirudun betepena

a) *Neurri exekutiboak.- Ondasunen bahitura*

Behin betepen agindu orokorra eta betepen komunikazioa duen autoa eman ondoren (551.1 art., *infra* ikusiko dena), 551. artikuluko 3. atal berriak, 545.4. artikuluekin bat datorrena, orduan idazkari judizialak dekretu bat emango duela ezartzen du, erreposizioan eta berrikusketan errekurritu ahal izango dena eta ondoren azaltzen den garrantzizko eduki hau duena:

“1go. Egokitzen hartuko liratezkeen neurri exekutibo konkretuak, ondasunen bahitura posible izango balitz barne.”

Neurri exekutibo hauekin zerikusian, ondasunen bahituretaz orokorki mintzatzen diren artikuluen erreforma nabarmentzen da, non aipamena,

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

idazkari judizialaren gainean egiten da: 581.1 art. - zordunari, ordain eskariari arretarik ez emateren ostean, diru betepenean bahitura – eta 592.1 art. - aldeek hitzartutakoarekiko menpetasuna bahitu beharreko ondasunen gainean eta, hau ezean, bahiturak zuzentzen dituzten irizpideekiko menpetasuna-.

“2. Lege honetako 589 eta 590 artikuluetan aurreikusitakoarekin konforme, egoki diren exekutatuaren ondasunen lokalizazio eta ikerketa neurriak.”

589.1 eta 3 artikulua, betepenaren zenbatekoaren kargu egiteko nahikoak ondasun eta eskubideak manifestatzeko, idazkari nagusiak exekutatuari eskaera egitea aurreikusten du, eskaera horri behar bezalako erantzuna ez ematearen kasuan, beharkorrek diren izunak ezartzeko aukera izanik. Egileak, betepenaren amaierarako behar adina diren exekutantearen ondasunak adierazi ahal ezin dituenean, idazkari judiziala exekutanteak adierazten dizkion entitate finantziari, organismo eta erregistro publiko eta pertsona fisiko eta juridikoetatik exekutanteari buruzko informazio patrimoniala jasotzera behartu ahal izango du (590. art.).

Eta “3. Zordunari egin beharko zaion ordain eskariaren edukia, legeak eskari hau egingo lukeen kasu haietan.”

Idazkari judizialaren beste eskuduntza batzuk ondorengo hauek izango dira:

-Kreditu, aurrezki edo finantziazio entitateetan zabalduko kontuetan bahitutako soberakin zenbatekoen gordetzea agindu (621.2 art.).

-Etekin eta irabazien bahiketaren berme bezala administrazio juridikoa hitzartu (622.2 eta 3 art.).

-Bahitutako ondasun mugikorren gordelari judiziala aukeratu eta izendatu (626.2 eta 4 artikulua); berorri ondasunen erakusketa eta ematea agindu (627.1 art.) eta karguaren bere aldaketa hitzartu (627.1 art.).

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

-Erregistrora, mugikorrek ez diren ondasun edo erregistroan izen ematea posible den beste ondasun edo eskubideen bahiketaren alde aurretiko anotazioarako manamendua askatu eta bidali (629.1 art.).

-Interesatuen artean akordio bat existitzen denean, enpresa administrazio judizialaren irizpideak ezarri – beste kasu batzuetan, “betepen agindu orokorra” eman zuen auzitegiak hartuko du erabakia – (631.1 art.); artekariaren izendapenari ekin (631.2 art.); idazkari judizialari enpresan edo honetatik beste batzuetan, partizipazioak saldu edo gehitzeko baimena eman, mugikorrek ez diren ondasunak edo idazkari berak, beraien izaera edo garrantziagatik espresuki adieraziko lituzkeen beste edozein ondasun (623. art.); administratzaile judizialari boterea eman eta exekutadunari administrazioan eten dadin eskatu (633.1 art.); eta administratzailearen ekintzei buruz (633.1 art.) eta harek aurkeztuko duen justifikatutako kontuaren aurrean egindako oposizioari (633.3 art.) buruzko bestelako eritziak konpondu.

Soldata eta errenten bahiketarekin zerikusian, 607. artikuluari 7. atal berri bat eransten zaio, zeinek exekutanteak ezartzen duen kontuan, bahitutako soldata eta errenten zenbatekoaren emate zuzenaren aukera zabaltzen duen, idazkari judiziala, hiru hilabetero, bidalitako eta jasotako zenbatekoen gainean informatua izan beharko delarik (607.7 eta 621.3 artikulua).

Idazkari judiziala izango da izaera orokorraz bahiketaren hobekuntza, gutxitzea edo aldaketa erabakiko duena (612.2 eta 3 art.); domeinu terzeria baten onarpenaren aurrean, bahiketaren hobekuntza erabakiko duena (598.3 art.); berbahiketaren bermean dauden neurrien hartzea erabakiko duena (610.3 art.) eta gainontzekoaren bahiketa aginduko duena (611 art.).

b) *Ezinbesteko burutzea*

Gai honetan, erreformak funtzio exekutiboan jardutea idazkari judizialaren

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

aldera jotzen du:

1go) Bahitutako ondasun mota jakinen ejekutantearen *emate zuzena* hitzartzen du (634. art.).

2.) Bahituak izan diren *ekintzen salmenta eta giza-partehartze beste era batzuk* agintzen ditu (635.1 art.).

3.) *Aldeen eta interesatuen artean egokitutako bahituak izan diren ondasunen egite motak* onartzen ditu (636.1 art.).

4.) Bahitutako ondasunaren *egite hitzarmena* onartzen du (artikuluaren errotuluak, beraz, "auzitegia" ez du zertan aipatu behar), hitzarmenaren helburuarekiko egitearen etenaldiarekin eta hitzartutakoaren konplimendua egiaztatzen denean, egitearen auzietendura ondasun berdinarekiko (640.3 eta 4 artikulua).

5.) *Pertsonako edo espezializatutako entitateko bahitutako ondasunaren egitea* eta berau nola bete behar den baldintzak hitzartzen ditu (641.1 eta 3 art.), eta ekintza onartzen du (641.4 eta 642.2 artikulua).

6.) Subasta eragiten duen erreformaren atalak, oraindik are zehatzagoa izan behar duen aipua eskatzen du, ondasunen beharrezko egitearen medio bezala.

Aurreproiektuak baliabide informatiko eta telematikoen erabilera bultzatzen du; 649.2 artikulua, "ahalik eta egiterik onena lortzeko" helburuarekin, idazkari judizialaren zuzendaritzapean, behar diren baliabide teknikoak existitu eina, norgehiagoka elektronikoaren bitartez subastaren ekintza osatu ahal izatea aurreikusten du.

Idazkari judiziala izango da zein:

-Errematearen onarpena onartu edo atzera botatzen duena (650.1 eta 4 artikulua – ondasun mugikorren subasta -, 670.1 eta 4 artikulua – ondasun mugiezinen subasta – eta 673 artikulua – aldibereko subasta -), behin

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

errematearen onarpena egin eta prezioa ezarri ondoren, adjudikazio dekretua emanaz (650.6 – mugikorrek – eta 670.8 – mugiezinak – artikulua).

-Bahiketaren altxamendua hitzartzen duena subastan inolako eskaintzailerik ez legokenean eta akreedoreak ere ondasunen adjudikazioa eskatzen ez duenean (651. art.) eta bai enkantean aritzeko osatuak izan diren deposituen helburuari buruz erabakitzen duenean (652.1 art.) eta baita ere subastaren porrot egitea eragin zuten tratularien deposituei buruz erabakitzen duenean (653.2 art.).

Mugiezinak diren subasta bezala, ondorengo hauentzat izango du eskumen:

-Manamendua Ondasunaren Erregistratzaileari libratzeko eskumena, subastatuko den ondasun mugiezinaren domeinu eta kargen egiaztapena Epaitegiari bidali diezaion (656.1 art.); manamendua 144 LH etarako igortzeko eskumena (Erregistroan ezarri, hirugarren baten aurrean aldean arteko egindako guztiaren edo hitzamenaren eragina izan dezan, aurreko betekizun hipotekario baten eraginkortasuna aldatu edo suntsitu ahal dezan) (657.2 art.); betetzen ari den zergaren ostean inskribatutako eskubideen titularren bitartez egindako ordaina, kredituaren zenbatekoa, interes eta kostak eta egilearen eskubideen ordezkapena Erregistroan konstatatua geratu dadin manamendua egiteko eskubidea (659.3 art.); 107.12. LH artikulua aipatzen duen hipoteka ordezkatzeko subastatua izan den ondasun mugiezin baten tratulariaren onarpen dekretuaren testigantza emateko eskubidea (prozedura judicial batean subastatutako mugiezinaren gainean tratulariaren eskubidearen hipoteka, behin tratulariaren prezioa asebate ondoren eta domeinua tratulariaren aldera inskribatu ondoren) (670.6); Erregistroan izen ematea egiteko, subastatutako ondasun mugiezinaren adjudikazio dekretuaren testigantza emateko eskubidea (674.1 art.); eta erremateak edo adjudikazioak sortu luketen zergaren anotazioaren edo izen ematearen ezeztapen edo ondoren emango liratezkeen izen emate eta anotazio guztien ezeztapen manamendua emateko eskubidea

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

(674.2 art.).

-Bahiketa altxatzeko eskubidea erregistratzailearen egiaztapenetik, bahitutako ondasuna hirugarren pertsona baten izenean inskribatua dagoela ematen denean (658 art.), eta baita ere subasta hutsik geratzen denean eta akreedoreak ondasunen adjudikazioa eskatzen ez duenean (671 art.).

-Bahitutako ondasun mugiezinaren egitea geldierazteko eskubidea, kargen eta zergen balioak, ondasun zehatz horrentzat finkatutakoa berdindu edo gainditzen duenean (666.2 art.).

-Subastan lortutako batuketak destinatzeko eskubidea (672.1 eta 2 art.).

-Subasta ospakizuna aldiberean agintzeko eskubidea (673 art.).

-Errematearen objektu den mugiezinaren hartzailearen jaurtaldia hitzartzeko eskubidea, auzitegiak, harek han geratzeko eskumenik ez duela erabakitzen duenean (675.2 art.);

Hipotekatuak edo bahituak dauden ondasunei buruzko betepenaren bereizgarritasunen artean, idazkari judizialaren eskumen bezala ondorengo hauek adierazi daitezke:

-Bahitutako ondasunen edo hipotekatutako tresnen depositua eta artekariaren izendapena agindu (687.1 eta 2 art.).

-Betepenaren amaiera hitzartu, Erregistratzailearen egiaztapenetik ematen bada, beterazten ari den hipoteka existitzen ez dela edo kitatua izan dela (688.3 art.).

-Akreedoreak, finka edo hipotekatutako ondasuna administratu dezan ezarri (690.2 art.) eta administratzailearen kontuak onartu (690.3 art.).

-Betetzen ari den ondasunaren askatasuna eta betepen prozedimenduaren amaiera hitzartu, zordunak edo hirugarren pertsona batek egindako ordainaren ostean (693.3 art.).

Aurrekoarekin koerlatiboki, legislazio hipotekarioak, “adjudikazio autoen” aipamenak “adjudikazio dekretuengatik” ordezkatzeko ditu (LH 20. art.) eta

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

“erremate edo adjudikazio autoa”, “erremate edo adjudikazio dekretuagatik”, hauek, finkaren izen ematea praktikatzeko edo tratulari edo adjudikatzaillearen aldekoa den emandako eskubidea praktikatzeko nahikoak diren titulu bezala (LH 133. art.) eta betepena eragindu zuen hipotekaren eta ondorengo karga guztien ezeztapenerako (LH 134. art.).

7.) *Ordainketarako administrazioa* hitzartzen du (676.2 art.), aurkezten diren kontuak onartu edo zuzentzen ditu (PZL 678.2 art.) eta administrazioaren bitartez betetzaileak bere eskubidearen asebetetzea lortzen ez duenean amaiera ematen dio, orduan, beste ondasun batzuen beharrezko betepena hitzartuz (680.3 art.)

Ondasunen betepen aurreko forma batzuekin bat dator peritu tasatzaileen izendapena bahitutako ondasunen baloraziorako – edo peritazioaren kargu egiteko behartuak dauden entitateei, pertsona egokiaren izendapena eskatzea – (638 art.), eta tasazio efektuetarako, bahituak izan diren ondasunen balorazioaren behin betiko finkapena (639.4 art.).

Diruzko betepen gaian erreformaren aurreko panorama behin azaldu ondoren, errematearen onarpena idazkariaren eskuetan uzten duela ikusten da, betetako ondasunen titularitate berria eragitean, begi bistakoa den eraginkortasun juridiko-material bat daraman erabakia hain zuzen ere. Jakina den bezala, bateratasunez betepen prozesuan ematen dena betetzailearen nahiaren ordezkapena da, Estatuaren nahiarengatik, betetzailearen kobruaren eskubidea asetzeko bere ondarea erabiltzeko orduan geldi dagoena. Hau dela eta, ordezkapen hori, zeinen gailurra beharrezko diru betepenean, errematearen adjudikazio ekintzan aurkitzen den, auzitegiaren esku egon beharra du, berriz ere diogu, juridiko-material arloan dituen bere eraginak direla eta, eta, kasuan denean, publizitate erregistralean eta trafikiko juridikoaren segurtasunean proiektio garrantzitsu bat izanik.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

Beste alde batetik eta hemen mantentzen denaren adibide gisa, adierazgarria suertatzen da Aurreproiektuak, erabakiak hartzeko orduan, jurisdikzionala den atribuzioa mantentzea, diruzkoa ez den betepenean, borondatezko deklarazioa emantzat izatea, ebazpen judicial edo ebazpen arbitral tinkoaren indarrean, kondenatuak eman ez duenean (708.1 art.). Auzitegiaren eskusartze honen oinarri juridikoa, errematearen onarpenean idazkari judicialaren eskusartzearen berdina da: betetzailearen eskusartzearen botere publikoa, juridiko-materialak diren erlazio eta egoera esparruan, gardentasunez egindako jarduera baten egitean ordezkatzeta. Hau dela eta, konponbide juridikoa, bi inositutuek konpartitzen duten erabakiaren izaera jurisdikzionalaren aurrean, berdina izan beharko luke.

E) Diruzkoa ez den betepena

Betepen honetan, idazkari judicialari dagokio zigorraren eraginkortasuna segurtatzeko egoki diren berme neurriak hitzartzea, diru kopuru batetik ezberdina den gauza egin, ez egin edo emateko errekerimenduak ezingo balu berehalako konplimendua izan, hala nola betepen mota honetan hitzartutako bahiketara iristea, behin behineko ordezeko ordainketen ordaina eta betepen kostuak ziurtatzeko nahikoa den garantia ematen baldin bada (700. art.).

a) *Gauzak emateko betebeharraren betepena*

Erreformatik hurrengo funtzio hauek ematen dizkio idazkari judicialari:

-Beharreko gauza betetzailearen eskuetan jarri, horretarako beharrezkoak iruditzen zaizkion beharrak erabiliz, betetzaileak emandako epearen barruan ordaina eman ez duenean (701.2 art.).

-Egilea edo hirugarren pertsonak interrogatu ondasunaren egontokiari buruz informazioa eman dezaten, gauza dagoen lekua ezagutuko ez balitz edo

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

egon beharko lukeen lekuan topatzean aurkituko ez balitz (701.2 art.).

-Emate eskaria ez konplitzean, betetzailearen eskuetan jarri gauza orokorrak edo zehaztugabeak edo beharrezkoak direnak edo egilearen lepotik lortu ditzan eskubidea eman (702.1 art.).

-Tituluak ondasun mugiezin baten transmisioa edo ematea disposatuko lukeenean, zigorraren edukiaren arabera ekintzea agindu, tituluaren objektu ez diren legezkeen gauzen kentzerako egileari eskaria egin (703.1 art.) eta eman behar den jabetzako mugiezinaren deslekuraziorako epe bat eman (704.1 art.).

b) Egin eta ez egiteko betebeharren betepena

Idazkari judiziala da, titulu exekutiboak behartzen duen oso pertsonala ez den egitearen betebeharraren konplimendurako epea finkatzen duena (706.1 art.) eta oso pertsonala ez den eta hirugarren bati egiten zaion enkarguaren egitearen kostuaren baloraziorako perituak aukeratzen dituenak (706.2 art.).

c) Kalte eta galera, etekin eta errenta eta kontuen kontu emateen likidazioak

Erreformagatik, auzitegian gaur egun egon dauden Idazkari judizialaren eskuetan uzten diren funtzio berrien artean, betetzailearen bidez aurkeztutuako kalte eta galeren eta beraien zenbatekoaren arteko harremanaren onarpena aurkitzen da, zordunak bere adostasuna emango balu (714.1 art.); eta akreedorea ados agertzen bada, zordunak aurkezten duen bai etekin, errenta, erabilitasun edo beste edozein motako produktuen kontzeptuan zor den zenbatekoaren likidazioaren onarpena (719.1 art.), bai administrazio baten kontuen kontu ematearen lididazioaren onarpena (PZL 720 art.).

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

F) Kautelazko neurriak

Beharrezko betepena bera sistematikoki kokatzen den PZLaren III Liburu berdinean kokaturik, kautelazko neurriak ere funtzioen banaketa berriagatik eraginduak ikusten dira eta hauen eragimenean ondorengoak ematen dizkie idazkari judizialei:

-Eskatzaileari kosten zigorrarekin eta kautelazko neurriaren subjektu pasiboari sortutako kalte edo galerengatiko erantzukizun deklarazioarekin, eginak izango liratezkeen konplimendu jardunaldiak altxatu edo baliogabetu, eskariaren aurkezpenaren aurretik hitzartutako kautelazko neurriak, Legeak ezarritako premiazko epean haren aurkeztuko ez balu, eraginik gabe geratuko balira (730.2 art.).

-Kautelazko neurriak, tinkoa ez den baina behin betikoa den epaiaren bitartez, salatuaren barkamen kasuetan altxatu, salbu, errekurrenteak honen mantentimendua edo beste neurri baten hartzea eskatuko balu, kasua hau, zein ebazpena auzitegiaren eskuetan egongo da (744.1 art.); eta neurria altxatu, behin barkamen epaia tinkoa izandakoan (745. art.).

Ikusi daitekeen bezala, idazkari judizialaren eskusartze berria, neurriaren altxamendua nolabaiteko automatismo batekin jarduten den kasuetan sortzen da, kontrajarritako interesen neurri bat beharrezkoa balitz, auzitegia izango da erabakiaren ardura izango duena. Puntu honetan nabarmendu beharra dago, beharrezko betepenerako Aurreproiektuak aurrez ikusten duenarekiko aurka eginez, erreforma objektu den 738.2 artikuluan, prebentziozko bahiketaren kautelazko neurriaren hobekuntza, laburtze edo aldaketaren gainean hartzen diren erabakiak, auzitegiaren bidez hartuak izaten jarraitzen dutela. Hau, ziuraski, kautelazko neurrien material baldintzen bateraketari buruzko epaiketa (*fumus boni iuris y periculum in mora* (cfr. 728 art.)), neurrien eskatzaile eta subjektu pasiboari kontrajarritako interesen zuhertasunagatik jurisdikzionala

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

izan behar duelako, eta neurriek, juridiko materiala den esferaren gainean hedatzen dituzten eraginengatik. Alderantziz, beharrezko betepenean, organo betetzailari titulu exekutiboan aurrezarrira datozkio betepen hau garatzeko behar dituen terminoak.

Azkenik, eztabaidagarria da 730.2 artikulua, kostuen zigorra eta kalte eta galeren deklarazioa, idazkari judizialaren eskuetan uzten duen atalari dagokionez. Erabaki biek jurisdikzionala den esparruan jarraitu beharko lukete: lehena, izaera patrimoniala duen eskubide bat eragiten duelako, hala nola, kontrako aldeari kargu eginez gastu jakinen itzulketa zati baten eskubidea den bezala; eta bigarrena, oraindik argitasun gehiagorekin, ekstrakontraktuala den erantzukizun pronuntziamendu deklaratio bat esanahi du, kaltegarria den jardunaldia alde batera utzita ematen den prozesu baten gertaerarekin.

1.1.6. ERREFORMAKO TESTUAN BULEGO JUDIZIALAREN PRESENTZIA

Nahiz eta erreformak ez duen Bulego Judizialaren aspektu organikoak eta ezta inplantazio programa eragiten ere, erreformatutako manu bakoitza nabarmentzea larregi luzea litzateke, zeren eta manu asko dira, non biderapen zehatzetan, “Bulego judizialaren” itxura agertzen den, “epaile eta auzitegien jarduera jurisdikzionalari euskarri eta laguntza bezala laguntzen dien izaera instrumentala duen erakunde” bezala (BJLOko 435.1 art.).

Kasu batzuetan, aldaketa soilik lekuarena da, “Bulego judiziala” esaera erabiliz “idazkaritza”, “auzitegiko Idazkaritza” edo “Epaitegiko Idazkaritza” erabili beharrean (PZLko 90.2, 161.2, 212.1, 242.3, 330.1, 662.1, 668.1goa, 787.1, 799.3 eta 800.2 eta PKLko 976.1; LJCAko 38.2, 54.3, 94.1, 97.3 eta 100.5; LCko 96.4, 98, 108.2, 111.2, 113.1, 115.1 eta 3, 139.1, 142.1.2.a eta 2, 148.1 eta 2, 152 eta 185 artikulua) edo “Auzitegiko sedea” (PZL 129.1, 259.1 eta 2,

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

eta 645.1 artikulua). Beste aipamen batzuk ere erabiltzen dira, hala nola “Epaitegiko Bulegoa edo kausa ezagutuko lukeen Auzitegia”, “Epaitegiko lokala edo kausa ezagutuo lukeen Auzitegia” beharrean (PKLko 512. art.), edo “Lan arloko Epaitegiko Bulegoa” “Lan arloko Epaitegiko Idazkaritza” ordezkatzen (LPLko 110.3 art.).

Beste aldi batzuetan, aurreko esanahiarekin batera, “Bulego judizialari” egiten zaion aipamena, atribuzio konpetentzialeko erregimen berriarekin bat doa, zuzena ez den era batean, erabakia, iadanik ez dagoela ez epaile ezta auzitegiaren esku ere adierazteko, baizik eta idazkari judizialean, Bulego Judizialean parte den langilegoaren alderdi tekniko-prozesalean zuzendari gisa (cfr. BJLOko 457. art.). Ordezkapen bigarren mota honen adibide dira hurrengo aipamenen aldaketa: “Epaitegia” (PZLko 624.1.1goa; PKLko 784.5; LPLko 192.2 eta 4 artikulua), “Epaitegi edo Sekzioa” (PZL 69. art.), “Epaitegi edo auzitegia” edo “Epaile edo Auzitegia” PZLko 164 eta LJCAko 54.4 artikulua), “auztegi” edo “auztegiak” (PZLko 155.5, 157.3, 159.3, 171.1 eta 232.1 artikulua), “organo jurisdikzionala” edo “organo judiziala” (PZLko 173; LPLko 57.3, 253.2 eta 256.2 artikulua), “presentiza judizialera” (LPLko 20.3 art.), “Lehen Auzialdiko Epaitegia” (PZLko 170 art.), “Epaile instruktorea” (PKLko 446 art.) eta “Lan arloko Epaitegi eta Salak” (LPLko 47.1 art.).

Azkenik, aipatu beharra dago, Aurreproiektuak gaur egun, Justizia Administrazioaren zerbitzuan dauden funtzionarien Kidegoen izendapenekiko zenbait xedapen batzuk egokitzen dituela (adibide gisa, 100.2, 104, 149.5.a, 168.1 eta PZLko Igo Liburuko IV tituluaren V kapituluko izenpea; eta hipoteka mugikorra eta jabetza lekualdaketarik gabeko bahiturari buruzko Legeko 63. artikulua).

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

1.2. Adostasun jardunaldiko erreforma zehatzagoa

Aurreproiektuaren lehen artikulua, PZLko II Liburuaren I Tituluan adostasun jardunaldia arautzen duten zenbait artikuluen aldakeraz mintzatzen da, 1881ko otsailak 3ko Errege Dekretu bitartez onartua eta, jakina den bezala, 1/2000 Legeko xedapen indargabetzaile bakarraren bertutean – bere lehen ataleko bigarren salbuespena –momentuz bere indarrean egotea mantentzen duena, Borondatezko Jurisdikzioari buruzkoa den iragarritako Legea indarrean sartu arte.

Aurreproiektuak, gai honen gainean arautegi berri bat aurreratzea erabakitzen du, PZLko erreformak, idazkari judizialari ematen dioen gaitasun berriekin egokitzeko helburuarekin, dekretu bitartez, aldeek, prozesu beraren edo honek duen helburuaren gainean bere disposizio botereen eraginez, akordio eta hitzartutako konponbide bat lortzean, prozesu bat galarazi ahal dezan.

Partikular honen gainean, EM III ak BJLOko 456.3.c) artikulura igortzen da, 19/2003 Lege Organikoaren bitartez erreformatua eta idazkari judizialei, adostasun gaian, eskumen berezia ematen dioena, berezkoa duten bitartekotasun funtzio baten aritzea emanez, orain bai adostasun aurreprozesal zibilean, bai Prozedura Laboraleko Legearen erreforman adierazpena aurkitzen duena, zeinek era berean, idazkariaren eskuetan adostasun barneprosalen jardunaldien ospakizuna uzten duen. Hala eta guztiz ere, ulertu beharra dago, adostasun jardunaldia, modu zuzenean idazkari judizialari emango litzaiokeela, prozesuaren galarazpenari mugatua geratuko balitz, eskubideak eta betebeharrak, bakoitzarenak direnak edo hirugarren pertsoneri dagozkienak eragingo lituzkeen inolako berritasunik sartuko ez balitz, hau da, eskumen jurisdikzional eskusiboko material juridiko arloa eragingo ez balu; baina argi dago idazkari judizialaren bitartez egingo litzatekeen homologazio objektu izan daitekeenaren mugaketa hau, adostasunari eraginkortasuna kenduko liokela.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

Honi buruz oso garrantzitsua da nabarmentzea, auzigarria den objektuari buruzko hitzarmen judiziala, juridiko-materiala den berritasun bat inplikatzeko duen bezain pronto, eskuduntza judizialekoa izaten jarraitzen duela (19.2 art.).

Eraginduak izan diren artikulak 1881eko PZLko 460, 463tik 469ra, 471, 473 eta 476 artikulak izan dira, non, laburbilduta, jatorrizko erregulazioaren hurrengo aldaketa hauek barne sartzen diren:

1goa) Adostasuna, epaiketa aurretiko izaeraz, Lehen Auzialdiko Epaitegiaren idazkari judizialaren aurrean bultzatu ahal izango da, edo eskumenak dituen Bake Epailearen aurrean (460. art.), “salatuaren” helbidearen ezeztapenarekin lurralde laguntzazko foru bezala, bakarra izatera pasatzeko, pertsona juridikoen aurrean zuzentzen denean eskatzailearen helbidea foru konkurrentea den kasuetan salbu (463. art.). Bitartekotasun funtzioa, beraz, epailetik epaitegiko idazkariari transferitzen zaio, nahiz eta epaile ez jakinei jatorriz onartutako eskumena gorde.

2.a) Lehen Auzialdiko Epaileari egiten zaizkion aipamenak, idazkari judizialarengatik ordezkatzeko dira, ukapenaren ondorioak arautzean (464. art.) eta adostasun eskaeren biderapena erregulatzean (466tik 469ra bitarteko artikulak), “txartela” formala den tresna bezala, “idatzizko eskaeragatik” ordezkatzuz – postulazio jardunaldi honi “demanda” deitzeko akatsean jauzi gabe -, zein, dagokion auzitegian, interesatuen esanetara daueden araututako inprimaki batzuk betez aurkeztu ahal izango dena.

3.a) Lehen Auzialdiko Epaitegiko idazkariari, aldeek lortutako adostasunaren onarketaren ebazpena emateko eskumena ematen zaio, eta espedientearen artxiboa (472. art.), Bake Epaileen berezko eskumena alde batera utzi gabe.

4.a) Adostasunean hitzartutakoaren ondorioei buruz, Aurreproiektuak gaur

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

egungo bereizketa mantentzen du (1881eko PZLko 476. art.), zeinek Epaitegi beraren eskumenarekin zerikusia duten gaietaz denean, adostasun jardunaldian aldeek hitzartutakoaren eta gainontzeko kasuen artean bereizten duen, hau da, hitzartutakoak, adostasunean parte hartu zuen Bake Epailearen eskuduntza gainditzen duenean:

-Lehenengo kasuan, hitzartutakoak gauzaketa lotua izango du eta adostasuna bideratua izan zen Epaitegi berean gauzatuko da. Erreformak aipamen espresua egiten dio PZLko 517.2.9. artikuluaen titulu exekutiboari (“[g]ainontzeko ebazpen judizialak eta dokumentuak, zeintzuk, lege honen edo beste baten erabakiaren bitartez, gauzapena lotua daramatenak”).

-Alderantziz, hitzartutakoak organo judizialaren eskuduntza objektiboa gainditzen duenean, dokumentu publiko eta solemnean ezarritako hitzarmen baten balio eta eraginkortasuna izango du. Kasu bakarra, Bake Epaitegiarena da, zeinen agerpen objektiboa, larogeita hamar euro baino gehigoko zenbateko ez duten gaien ezagutzara eta PZLko 250.1 artikulua hartzen ez duen material mugatua dagoen (PZL 47. art.).

Aurreko aldarrikapenen ondoren, erreformak azken parrafo bat eranstean du: “Ebazpen judizial edo idazkari judizialen betepenerako eta judizialki onartutako hitzarmen eta akordioen betepenerako, Prozedura Zibileko Legeak ezarritakoarekin adostasunez bideratuko da betepena”. Artikuluan, azken parrafo honen kokapenak – lehen parrafoak igortzen duen PZLko 517.2.9. artikuluaen titulu exekutiboak diren adostasunekin erlazioan soilik jartzea suposatuko lukeen erredundagarriarekin batera - “dokumentu publiko eta apartekoan ezarritako hitzarmenaren” “balio eta eraginkortasunak” betepena loturik eraman dezaketen titulu baten berezkoak direla ondorio logikoa ateratzera eraman dezake. Gainera, interpretazio hau, PZLko 545.1 artikulua duen eskumen funtzionaleko arauarekin aklopatuko litzateke, hau, baita ere, erreforma objektu dena: “Titulu exekutiboa ebazpen judizialean oinarrituko

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

balitz, idazkari judizialen bitartez hartutako ebazpenak, zeintzuri lege honek, titulu exekutibo izaera edo judizialki homologatutako edo onartutako hitzarmen edo akordioak onartzen dizkionak, *gaia lehen auzialdian ezagutu zuen auzitegiak edo hitzamena edo akordioa onartu zuen auzitegiak izango du betepenaren ordena orokorra eta horren informazioa duen autoa emateko eskumena*” (*kurtsiban doazten hitzak gureak dira*), salbuespenik gabe.

Baina sistematikoa den interpretazio honek adostasun objektu den gaiaren ezagutzarako Bake Auzitegi beraren eskumenaren menpe dagoen bereizketa bat zergatik mantentzen den ez luke azalduko. Bereizketa honek, historikoki, gaia Bake Epailearen eskuduntzatik gainezkatu den kasuetan, hitzartutakoak, dokumentu publiko eta apartekoan ezarritako hitzarmen baten balioa eta eraginkortasuna izango luke, hau da, sinesgarritasunez dokumentatutako negozio gisa, dagokion judizio deklaratiboan kengarria den nahi prozesal baten egilea den egitate baten edo beste aldetik egingo litzatekeen ekintzaren galkorra den egitate baten frogaren bitartekotzat balio ahal izango luke, baina egiazko eraginkortasun exekutiboa eman gabe. Hau dela eta beharrezkoa da manuairen idazketak, adostasun aktaren eraginkortasun exekutiboa argitasun osoz zehaztea.

Azkenik, erreforma honekin edozien adostasun ekintzan lortutako adostasunen eraginkortasun exekutiboa bermatzea lortu nahi balitz, 1881 PZLko II Liburuko I Tituluan ezartzen diren eskumenen emate arauen berriketa baloratzea komenigarria izango litzateke, bereziki 463. artikulua, kasua edozein izanik ere, ekintza hauen ezagutza Lehen Auzialdiko Epaitegiari emateko asmoz. Prozedimendu judizial hauen tramitazioan justiziagarritasunarekiko hurbiltasunaren gainean galduko litzatekeena, guztiz kitatua geratuko litzateke, idazkariaren dekretuari emango litzaiokeen indar exekutiboaren bermearekin, aldean arteko hitzarmena lortu eta onartutako kasu guztietan; horrela, lurralde eskumen arauengatik dela eta, zeintzuk salatua izan daitekeenaren helbidea zein herrialdetan dagoen arabera eskuduntza izango duen organoa Lehen

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

Auzialdiko Epaitegi bat izango den edo Bake Epaile bat izango den zehazten duten, adostasun aktek gaur egun onartua duten tratu prozesal eta eraginkortasunaren ezberdintasuna jarraitzea eragotzi ahal izango litzateke.

Kontseiluak, honekin, BJLOko 100.1 artikuluan ezarritako berme instituzionala, Bake Epaitegietako orden zibilean eskumena ematean, ez litzakeela hautsiko ulertzen du, zeren eta aipatutako manuak lehen auzialdian funtsezkotasuna, legeak zehazten dituen prozesuen epaia eta betepena ezagutuko dituztela aurrez ikusten du, hala nola Erregistro Zibilaren funtzioen konplimendua eta legeak ezartzen dituen gainontzekoak, kasu honetan PZLko 47. artikuluan behar bezala konplimentatua geratzen den eta laguntza judicial gaian eta Erregistro Zibilean onartzen zaizkien gainontzeko eskubideetan egitura legalari lotuta dagoen eskumen emate agindu organikoa, adostasunak, organigrama judizialean, Bake Epaitegien berezko izaeraren ezagutzarako determinatzailea eta beharrezkoa den bereizgarri bat osatzen duela baieztatu ezin izanik.

Edozein dela kasua ere, prozesau kontentziosoa iadanik hasita dagoenean, horretarako ezartzen diren biderapenetan adostasun eta behin behineko hitzarmenean bitartekotasun gaitasuna eta akordio hori lortzeko ahala (vgr. epaiketa arruntean aldez aurreko entzunaldia) edo *ad hoc* edozein momentuan (19.3. art.), adostasunaren onarpena, modu oso eta zuzen batean, epaile edo auzitegiaren alde egiten du (19.2 artikulua 517.2.3. artikulua erlatiboarekin erlazioan).

1.3. Prozesu zibileko xedapen orokorren erreforma

Idazkari judicialen funtzioen gainean iadanik aztertu denaz gain, Aurreproiektuak PZLko I Liburuak dituen beste erakunde batzuk ere eragiten ditu.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

1.3.1. UKAPENA

PZLko ukapen prozedimendua BJLOarenarekin armonizatzeko, horren 107. artikulua 4. atal bat gehitzen du, BJLOaren 223.3 artikuluaekin ia hitzez hitzezko garrantzia bat duena, berau, aurkeztutuako ukapen kausen gainean, epaile edo magistratuari egiten zaion audientzia biderapenari buruzkoa.

Helburu armonizatzaile berdinarekin, 109.4 artikulua BJLOkoaren 225.4 artikuluaekin egokitzen da, behin betikoa den epairako ukapenaren planteamenduaren aurrean, prozedimenduaren ibilbidearen geraldiarekiko aurkakoa den PZLko oraingo aurreikuspena aldatzen duelarik, ukapena erabaki arte, jardunaldien berehalako etenaldiari buruzkoa den BJLOaren arau orokorra dela eta.

Erreformatik ere, idazkari judizialaren ukapen gertaera ere eragiten du (116 eta 118 artikulua). Eta Kudeaketa Prozesal eta Administratibo, Biderapen Prozesal eta Administratibo eta Laguntza Judizialeko Kidegoetako kide diren funtzionarien ukapenari buruz, 121.2 artikulua, epaile edo auzitegiko lehendakariaren erabakia “dagokion auzialdian, gatazka edo kausari amaiera jartzen dioen ebazpena emateko eskumena duenari” transferitzen dio, zein, funtzio banaketa berriarekin ados, idazkari judiziala edo haietakoren bat izan ahalgo da, diharduenaren arabera.

1.3.2. POSTULAZIOA

Prokuradorearen irudiarekin erlazioan, komunikazio jardunaldietarako ematen zaion eginbehar berri eta garrantzitsuaz gain, 23.3 artikulua edozein prozesu motan agertu ahal izateko aukera ikusten du, abokatu beharrik gabe, soilik notifikazioak entzun eta jasotzeko helburuarekin, eskaerak aditu eta

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

epaileak, auzitegiak edo idazkari judizialak eskatu izan dituen ordezkatuena izaera pertsonala ez duten agerraldiak bete, nahiz eta tramite hauetan ezin izango dute inolako eskaerarik egin.

Apud acta jabetze jardunaldia, PZLko 24.2 artikulutik, boterearen emate jardunaldia, prokuradorearekin elkartu ez daitezen beharra kentzeko aldatzen da. Aginduaren berezko onarpen suposizio baten aurrean egongo ginateke, zein prokuradore edo ordezkariaren jardunaldien ondoren ondorioztatuko litzateke (*cfr.* Kode Zibileko 1710 artikulua).

Doako laguntza juridikoaren eskubidearen gainean, 33.2 artikulua parrafo bat gehitzen du hauzipekoari bere eskaera egiteko 3 eguneko epe bat finkatuz, egun hauek, epaiketa arruntean dei zedula jasotzetik edo ahozkoa epaiketan, bistaren zitaziotik aurrera zenbatuz.

1.3.3. AKTIBITATE PROZESALA

A) Lan egunak eta lan orduak

BJLOko 182.1 artikuluekin adostasunean, 130.2 artikulua lan gabetasuna larunbatetara eta abenduak 24 eta 31 egunetara zabaltzen du.

B) Inmediazioa

137.3 artikulua idazkari judizialei gaur egungo presentzia judizialaren betebeharra i luzatzen die “soilik hauen aurrean bete behar diren jardunaldi haiekiko”. “Soilik” adberbia nabarmendu beharra dago, zeren eta jardunaldi prozesal eta fede publikoaren dokumentazioaren erreforma aztertzean ikusi den bezala, gero eta sarriagoa izango da, sinadura elektronikoa ezartzen doan einen, idazkari judiziala, presentzia judizialera ospatzen diren bista, epaiketa,

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

agerraldi eta abarretara ez agertzea.

C) Hizkuntza

143.1 artikuluan, edozein dela kasua ere, gaztelania edo kasua denean, Autonomia Erkidegoak berezko duen hizkuntza ofiziala ezagutzen ez duten pertsona haiekiko epaiketa transfronterizoetan, interpretazio zerbitzuen laguntza bermatzen da, Doako Laguntza Juridikoa arautzen duen urtarrilak 10eko 1/1996 Legean ezarritakoaren arabera.

D) Ebazpen judizialak

Idazkari judizialen ebazpen erregimen berriaren ondorio bezala, era berean ebazpen judizialen erregimena hurrengo modu honetan aldatzen da (206.2 art.):

a) *Probidentziak*

Ebazpen edo erabaki mota hau, legeak horrela ezartzen duelako erabaki judizial bat ehar duten gai prozesalen gainean erabaki bat hartzean emango da, beti ere, kasu horietan, auto forma espresuki eskatzen ez denean. Gaur egun, ebazpen mota honek helburu bezala eta izaera orokorraz, bultzapen prozesal arauen aplikaziora mugatzen ez diren gai prozesalak ditu – idazkari judizialaren antolaketa jesterioak daude horretarako -, erabaki judizial bat eskatzen dutenak, bai legeak horrela ezartzen duelako, bai hauetatik kargak ondorioztatzeagatik edo aldean eskubide prozesalak eragiteagatik, beti ere, kasu hauetan, espresuki auto forma eskatzen ez den bitartean. Hau dela eta, probidentziak eduki prozesal ebazpenen arloan, hondarrezko papel bat hartzen du: idazkari judizialaren ebazpenik ez dagoenean eta auto forma duen ebazpen judizialik ez dagoenean hartuko da.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

b) *Autoak*

Auto forma duten ebazpenen helburua dekretuen aurkako errekurtsoen erabakira zabaltzen da, baina beste alde batetik, aurrekontu prozesal, anotazio eta inskripzio erregistratzaile eta edozein motako ezusteko gaiei buruzko erabaki jakinen gainean mugatzen da, legean biderapen berezi bat seinalaturik izan edo ez izan, auzitegiaren erabakirik iadanik eskatzen ez den momentuan. Eskakizun bat edo errekurtsu baten jardunaldiei, hauen biderapen arrunta bukatu baino lehen, amaiera ematen dioten ebazpenen aurrean gaudenean, auto forma emango da legeak dekretu bitartzen amaitu beharra dutela ezartzen duenean salbu, beste hitz batzuekin baina aurreko formulak adierazten duenaren berdina esan nahi duena (“beti ere, kasu hauetan, legeak auzitegiaren erabakia eskatuko balu”).

c) *Epaiak*

Epaiak buruz dagokionez – arau hauste prosalengatik ematen den errekurtsu ezhoizkoetat aritzean, aurrerago berriz aipatuko den gaia hain zuzen ere -, “ezhoizko errekurtsuoi” aipamena “kasazio errekurtsuaren” aipamenagatik ordezkatzeko da, era honetan, epai bitartez erabaki behar diren errekurtsuak modu desegoki batean mugatuz.

Epaien publizitateari dagokionez, 212.2 artikuluari BJLOko 266.1 artikuluaurreikuspena eransten zaio, edozein interesatuk, epaien edo hauen ertz jakinen testura sarrera izateari buruzkoa hain zuzen ere, intimitate eskubidea, zaintza betebeharr berezi bat behar duten pertsonen eskubideak, kaltetuen anonimatua bermea eragindu dezakeenean mugatu ahal izango dena, hala nola eta izaera orokorraz, epaiak, legeek dituzte helburuen alderantzizko helburuekin erabili ahal izatea eragozteko.

Era berean, BJLOko 267.7 artikuluan aurrez ikusitakoarekin adostasunez,

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

215. artikuluari 5. atal bat eransten zaio, akasdun edo osoak ez diren ebazpenen argitasuna, zuzenketa, konponketa edo konplementua erabakitzen duten ebazpenen errekurragarritasuna baztertzeko, kasua denean, ari den gaiaren ebazpenaren aurka ihardun diren errekurtsuak alde batera utzi gabe.

E) Jardueren baliogabetasuna

Jardueren baliogabetasun ezhoizko gertakariari buruzkoa den 228. artikuluko aldaketak, 1go ataleko lehen parrafoko aldaketa, BJLOko 241.1 artikulua aldaketarekin egokitzen delako arreta deitzen du, azken hau maiatzak 24ko 6/2007 Lege Organikoko lehen azken xedapenagatik burututako erreformaren aurrekoa, zeinen bitartez, Auzitegi Konstituzionalekoa den urriak 3ko 2/1979 Lege Organikoa aldatu zen; ondorioz, Aurreproiektuak proposatzen duen idazketa berria, zeren eta ez du zentzurik PZLak BJLOkoarenetik ezberdina den erregulazio bat aurreikustea, gainera, Lege prozesal zibilaren artikulua honek, beste batzuekin batera, ez duenean aplikagarritasunik izango gai hau BJLOan berriztatzen (*rectius* "indargabetzen") hasten ez den bitartean, 1/2000 Legego hamazazpigarren azken xedapenaren arabera.

D) Jazarle zibilen erregistro zentrala

157.3 artikuluan organo judizialaren eskuetan dagoen Erregistro honetan izen ematearen ezeztapena ofizioz eskatzeko betebeharra, inskribatuta agertzen den pertsona baten bizilekuaren ezagutza izango lukeenean, Aurreproiektuak, agertutako hauzipekotik eratorritako ausentzia kasuarentzat, agerpen fasearen ostean leku ez jakinean legokeen hauzipekoaren egungo helbidea ezagutzea beharko lukeen edozein auzitegiak, beti ere Erregistroak ezagutza hori izango balu, Erregistro Zentral honetara zuzendu ahal izango dela aurreikusten du, komunikazio judizialak zuzendu ahal izateko helbidea errazteko asmoz joerazko anotazioa egin dezan.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

E) Fede prozesal ona

247. artikuluan 5. atal berri baten eransketa, BJLOko 557. artikuluan ezarritakoarekin bat, fede prozesal onekoak diren arauen arau haustea dela eta, zigorren izaera prozesal edo gubernatiboaren gainean oraindik egon liratezkeen zalantzak azertuz argitzen ditu, horretarako, zigorren aurrean, errekurtsio erregimenaren determinazioa den bezalako bitarteko ez zuzen bat erabiliz, BJLOko VII Liburuko V Tituluan ezartzen den erregimen gobernatzaileari igortzen dena, batez ere 556. artikuluan (Gobernu Sala aurrean zuzenketa era jasoaldi errekurtsioaren inposaketa akordioaren aurkako audientzia errekurtsioa justizian).

1.4. Adierazpen prozesu zibilen erreforma

1.4.1. JARDUERA ETA PROZESUEN PILAKETA

Jarduera eta prozesuen pilaketa ordena jurisdikzional guztietan, erreformako linea gidarietako bat da, prozedimendu ezberdinezko helburu berdina dutenean, jardueren aniztasuna galarazteko helburua duelarik. EM Ivarekin adostasunean,

“[n]eurri batean, honekin, ahaleginak prozedimendu bakar batean bilduz gero, auzien biderapenetan luzapenak arindu ahal izango liratezke, edota, Administrazioarekiko Auzien Jurisdikzioan gertatzen den bezala, auzi lekuko bat bideratuko balitz, lehen errekurtsioa erabakitzen ez den bitartean, gainontzeko errekurtsioak geldieraziz. Honetan, gehitu daiteke gainera, legezkoak diren aurreikuspen hauek, organo judizialen jardueretan gardentasun helburuak eraginkorrak eta bere

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

titularren aritzearen ebaluazio zuzena egiteko egoki diren tresna izango direla”.

Proposatzen diren bi aukeretatik – arintasuna eta gardentasuna – bigarren hau da faboratuago ikusi daitekeena pilaketa prozesal mekanismoen bultzadaren bitartez, bai jarduerak izan, bai prozesuak izan, jardueren pilaketak kalkulu estatistikoa erraztera lagunduko duen einean, nahiz eta honek halabeharrez ez duen ekarriko arintasun handiagorik, zeren eta kasuen arabera, prozesu bakar batean jarduera anitz baten pilaketa bat, edo jatorri ezberdina duten prozesuen pilaketa bat hain zuzen ere, prozesuaren biderapeneko arintasunaren gutxiespenean bihurtu ahal izango da, hau, “makroprozesu” batean bilakatzen bada, beraz, modu zail batean abarkatu ahal izango den dimentsiodun “makroprozesua” berau.

Beste alde batetik, pilaketa errazteko asmoarekin Aurreproiektuak erabiltzen duen teknika, gaur egun epaile edo auzitegiari onartzen datorren diskrezionaltasun judiziala murriztean datza, legeak horrela ezartzen duelako arauz ezartzen diren auresuposizioak, zeintzuk praktikoki termino berdinetan mantentzen diren, batera ematean, pilaketa beharra inposatuz. Egia izanik legezkoa den aukera legislatibo bat dela onartu beharra dagoela, behar bada gaiaren planteamendua aski sinplea izan daiteke, zeren eta azken finean, pilaketagarriak diren jarduera eta prozesuen helburu identitate existentziaren zehaztapena edo kontrakoak edo bateragarriak diren altxamendu edo fundamentu arriskua galarazeko unitarioa den substantziazio behar baten pilaketaren zehaztapenak, kasu bakoitzean batera eman diren baldintzen arabera egiaztatutako apreziazio judizial askearen emaitza osatuko du beti.

Ordena prozesal zibilean, gaiaren erreforma nagusia PZLko 75. artikuluan dago, non ondorengo hau erabakitzen den:

“Pilaketa, pilaketa hori lortu nahi diren edo ofizioz auzitegiaren

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

bitartez hitzartzen diren edozein prozesuetako alde direnengatik eskatua izan ahalgo da, beti ere, hurrengo artikuluan aurrez ikusten diren kasuetakoren batean dagoen bitartean.”

Manu honetan indarrean dagoen testuak, soilik aldearen eskakizun bitartez aurreikusten du pilaketa, legeak beste gauzaren bat aurreikusten duen kasu haietan salbu.

Bere aldetik, 76.1 artikulua, pilaketa beti ere “ondorengo hau” ematekotan hitzartuko dela ezartzen du:

1go: Prozesuetako batean berrerori den epaiak bestean ondorio kaltegarriak eragin ditzazkeen bitartean.

2.: Ari den pilaketaren prozesuen helburuen artean lotura hori egotea, lotura hau bakoitza bere aldetik jarraituz gero, kontraesankorrak diren erabaki edo oinarriak hartu ahal izango liratezkeelarik, bateraezinak edota elkarrekiko alderatuak liratezkeenak.

Indarrean dagoen testuak, alderantziz, pilaketa “soilik kasu hauetan aginduko dela” esaten du.

76. artikulua gainera beste bi pilaketa kasu gehitzen ditu:

“1goa. Legeak kontsumitzaile eta erabiltzaileei onartzen dizkien kolektiboak edo argiak ez diren eskubide edo interesen babeserako hasitako prozesuetaz ari denean, artikulua honetako 1.1go atalean eta 77. artikuluan ezarritakoarekin adostasunean pilaketagarriak direnak, prozesu aniztasuna ezin izan daitekeenean galarazi, lege honetako 15. artikuluan aurrez

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

ikusitako jarduera pilaketa edo eskusartze bitartez.

2. Pilaketarako prozesuen helburua, Biltzar edo Asanblada berdinean edo Administrazio kide anitzeko organo sesio berdinean hartutako akordio sozialen jazarketa izango litzatekeenean. Kasu honetan, aipatutako akordio baliogabetasun edo ezeztapentasun deklarazioa eskatzen diren eskarien arabera hasten diren prozesu guztiak pilatuko dira, beti ere, eskari hauek lehenaren aurkezpenetik berrogei egun baino gehiagokoa ez den denbora epe batean aurkeztuak izango balira.

Edozein dela kasua ere, merkataritza arloan eskumenak emanak litzuzkeen Epaitegi bat baino gehiago egongo liratezkeen leku haietan, beste baten atzetik aurkezten diren eskariak, lehen eskari horren ezagutza izatea legokiokeen Epaitegira banatuko dira.”

Gaur egungo PZLko testuko 73. artikuluan, beharrezko ekintzen pilaketa kasu bat bezala aurkezten den kasu bat da.

Pilaketa hitzartzea zaharrena den prozesua ezagutzen duen auzitegiari dagokio (PZL 79.1 art.), baldintza hau betetzen ez duten eskari haiek, dekretu bitartez, idazkari judizialaren eskutik ez onartuak izanik. Beste alde batetik, zahartasun baldintza era berean aplikagarria da pilaketa ofizioz hitzartzen denean (ofiziozko pilaketaren biderapenei buruz, *vid.* 83.4 eta 88 artikulua). Idazkari judizialaren eskuetan uzten da baita beste ondorengo epaiketa baten pilaketa eskaeraren ukapena, eskaera eskatzailea, pilatu nahi den epaiketa hasten duena izango balitz (97.2 art.).

Aurreproiektuak prozesuen pilaketa eskaeren biderapenarekin eta horren gainean hartzen diren erabakiekin erlazionatzen diren beste manu batzuk aldatzen du. Iadanik aipatu diren helburuekin, pilaketa gehiengora bultzatu nahi

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

duten erreforma zehatzei buruz datza [“eskubide prozesalen galera” ezagutza, epaiketa arrunt baten eta ahozkoa den epaiketa baten pilaketan baldintza negatiboa bezala (77.1 art.) edo pilagarriak diren prozesuen etenaldi momentua (81 eta 88.2 art.)].

1.4.2. PROZESUAREN HASIERA EMATEA: ESKARIAREN ONARPENAREN BIDERAPENA

Aurreproiektuak, erreformako helburu nagusia bezala postulatu duen idazkari judicialaren eskusartzearen bultzadak, bere aurkezpen esanguratsuenetako esparru bat prozesu zibilaren hasiera fasean aurkitzen du, eskariaren onarpen biderapenean.

Hurrengo aukera Aurreproiektuan bere EM IIIan justifikatzen da:

“Justizira sarbidea izateko eskubideak, babes judicial eraginkorra izateko eskumenaren parte da. Hau dela eta gorde da Epaille eta Auzitegientzat prozesua martxan jartzeari buruzko erabakia eta hauen eskumenen esparruaren barruan eskari, salakuntza edo kereilaren onarketaren bitartez egiten den prozedimenduaren hasiera egoten jarraitzen du.

Hala eta guztiz ere, idazkari judicialak, orden jurisdikzional bakoitzean eta prozedimendu mota bakoitzerako eskatzen diren baldintza formalen betepena egiaztatu ahal izatea arautu da, onarpen hauen gainean, epaille edo auzitegiak beraien erabakia eman aurretik. Modu honetan, idazkari judicialak, hasiera emango lukeen idazki horren behin behineko hutsak zuzentzea eskatu ahal izango du. Modu honetan, ordezkari prozesal botereen aurkezpen falta, postulazio gabezia edo derrigorra den babesa,

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

beharrezkoak liratezkeen dokumentuen aurkezpen falta, salakuntzaren zenbatekoa ezarriko lukeenaren argitasun gabezia, eta abar.

Behin lehen biderapen prozesal hau gainditu ondoren, zeinek Epaileari lana gutxituko liokeen, hau da zein eskari edo kereilaren onarpenari buruz erabaki bat hartzen duena, eta soilik formalak diren baldintzak berriz ere aztertu eta hauek jakinean jartzeko eta zuzenketa berri bat kidetzeko aukera alde batera utzi gabe egokia balitz.”

Erreformatik, epaile eta auzitegiek eskariaren onarpenaren bitartez prozesua martxan jartzearen gainean erabaki bat hartzeko gaitasuna gorde dezaten alde egiten du, idazkari judizialari, prozesuari hasiera ematen dioten idazkiari eskatu ahal zaizkion baldintza formalen onarpena egiaztatzeko betekizuna emanaz, bertan antzeman diren akats formalen zuzenketa eskatzen duen gaitasuna emanaz – *vid.* iadanik idazkari judizialen funtzioei buruz hitzegiterakoan adierazi dena -, eta prozedimendu egokiaren erabakia emanaz. Hau dela eta, epaileari lana gutxitzeko helburuaz, lehen filtro bat egiaztatzea gomendatzen zaie, honek berriz ere baldintza formalak aztertu ahal izateko aukera, izango lukeen ausentzia edo egitura eskasa aditzera eman eta bere zuzenketa posiblea kidetzea alde batera utzi gabe.

Funtzioen banaketa hau 404.1 artikulua erantzuten proposatzen den erregulazioan ikusten da, epaiketa arruntarekin erlazioan eta zeinen arabera

“Idazkari judizialak egileari, artxiboaren oharpenpean, eskariak falta izango lukeenaren huts formalen zuzenketaren objektua aztertuko du. Behin zuzenketa burutu ondoren edota epea pasa ostean, kasua denean, helburu horiekiko onartua, auzitegiak kontu egingo du berdinaren bidez eskariaren onarpena erabaki dezan.”

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

Ikusi izan diren akatsak ezin zuzendu daitezkeen kasuan, edo zuzenketa horretarako eman den epearen barruan zuzenduak izan ez diren kasuan, idazkari judizialak Auzitegira lekuz aldatuko ditu, azken honek eskariaren ez onarpena eta artxiboa hitzartu ditzan.

Eskariaren erantzunaren akats formalekin erlazioan, kontrol sistema berdina bat ezartzen da, 405. artikuluko 4. atala, aurreko artikuluko 1go atalari igortzearen bitartez.

Idazkari judizialari ez dagokio soilik akats formalak dituzten eta hasitzaileak diren idazketa haiek filtratzeko funtzioa, baizik eta gainera, bideratzea dagokion epaiketa motaren ofiziozko kontrola ere. Aipatutako gaitasun honi egiten dio aipamena 254 artikulua, Aurreproiektuak ematen dioen idazketa berrian, epaiketari hasiera batean bere eskarian egileak ezarriko lukeen biderapena emango zaiola zehazten du, baina

“hala eta guztiz ere, eskariaren alegazioak ikusita, idazkari judizialak egileak aukeratutako epaiketa, ezarritako baloreari edo eskariak ezartzen duen gaiari ez dagokiola ikusiko balu, antolaketa jertio bitartez gaiari dagokion biderapena ematea hitzartuko du. Jertio honen aurka berrorniketa errekurtsioak balio izango du eta osteko berrikustapena auzitegiaren aurrean.”

Idazkari judizialari “lehen filtrokoa” den eta prozedimenduaren egokitasun kontroleko funtzio honen emateak aldeko aipamen bat egitea merezi du, zeren eta dudarik gabe, organo judizialeko titularra, beste harek egokitasunez bete dezakeen lanaren zati batetik deskargatzen du.

Azkenik, akats formal hauen oharpena ez da eskarira (404.1 art.) eta bere erantzunera (405.4 art.) mugatzen, baizik eta hasierako idazketa eta ondoko

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

dokumentuen (275. art.) kopien ekarpenaren omisioa aditzen du eta epai tinkoen berrikustapen eskaria jartzerakoan depositu falta edo urritasuna (513.2 art.).

1.4.3. FROGA

Frogagarria den material, Aurreproiektuak perizial eta testifikalak diren frogen kuestio osagarriak eragiten ditu.

A) Periziala

Perituen ukapenari buruzko erabakia idazkari judizialaren eta auzitegiaren artean banatzen da, kontuan hartzea lehenaren beharra izango delarik eragindua izan den perituak ukapen kausa egiazkoa bezala onartzen duenean (126. art.) eta ukapenaren desestimazioa adieraztea, ukatzailea aurkeztera agertzen ez denean (127.2 art.). Auzitegiari dagokionez, ukapena ezadostasun objektu denean erabakiko du (127.1 art.).

Erreformatik idazkari judizialari, peritu judizialak karguaren onarpenerako eragozpen bezala azaldu dezakeen kausa justuaren gainean erabakia ematen dio (342.2 art.); eta ordain material, peritu judizialak eskatzen duen fondoaren hornikuntzaren gaineko erabakia eta idazkari judizialak finkatzen duen zenbatekoaren abonamendu ordena (342.3 art.).

B) Testifikala

Lekukoaren eskubidea indemnizatua izatera, deialdi judizialaren aurrean aurkeztean onartzen zaio, gaur egungo testuan, eskubide hori *deklaratzeko* duen lekukoari mugatzen zaion bitartean; gainera, idazkari judizialaren eskuetan uzten da indemnizazioaren zenbatekoa finkatzea (375.1 eta 2 art.).

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

1.4.4. PROZESUAREN AMAIERA

Prozesu deklaratiboaren amaierari dagokionez,

“(…) erreformak zuzentzen duen ideia zera da: aldeen aktibitate faltaren ondorio bezala, edo aldeak akordio batera heldu direlako amaiera jarri ahal zaizkien kasu haietan, idazkari judizialak, prozedimenduari amaiera jarriko dioen dekretua eman ahal izatea. Hau horrela da kasu hauetan aldeen nahiaren espresioa besterik ez berronestean datzalako, alde batera utzi gabe idazkari judizialaren dekretuaren aurka jartzea posible diren errekurtsioak, organo judizialeko titularrak ebazpena berrikusi ahal izateko helburuarekin.

Modu honetan, idazkari judizialari emanak izan zaizkio egilearen eskakizun espresuaren bitartez ukapenagatiko prozesuaren aurreratutako amaiera deklarazioa, asebate extraprozesal bitartez egin den prozesuaren amaiera, etsipen akzioaren ahuldura errentariak errentatzailearen baimen osoaz egindako errenten ordain edo kontsignazioagatik, eskakizunaren epe amaitze deklarazioa aldein inaktibitate prozesalagatik, aldeek lortutako hitzarmenaren homologazioa eta abar. Baita ere, noski, adostasuna, Botere Judizialaren Lege Organikoak bitartekotasun lana burutzeko berezkoa bezala 456.3.c) artikuluan onartzen diena)” (EM III).

Testu artikulatuak jasotzen dituen kasuak, lehenik, egilea den aldearen gertaera pertsonalizazio faltagatik ustezko ukapena litzateke (PZL 16.3), non idazkari judizialak hauzilaria etsizat izango duen dekretua emango du eta ekintzen artxiboa ordenatu, hauzipekoaren aurkakotasuna balego salbu, non kasu honetan ondoren analizatua izango den 20.3 artikulua ezartzen duena

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

aplikatuko litzateke.

Bigarren, PZLko 20.3 artikulua jasotzen duen ukapenagatik auzietendura, zeinek erreformatutako bere idazketan hauzipekoak ukapenari bere adostasuna emango balio, edo behintzat aurka egingo ez balio, idazkari judizialak hitzartuz dekretua emango lukeela ezartzen duen, eta egileak beste epaiketa berri bat bultzatu ahal izango du helburu berdinez. Baina hauzipeko etsipenaren aurka jarriko balitz, epailea izango da zeinek erabakia hartuko duen.

Etsipenarekin ere erlazionaturik, 442.1 artikulua espresuki ahozko epaiketari amaiera jartzeko erabakian auzitegia aipatzen du, kostuen inposaketarekin eta egilearen kondena hauzipekoa indemnitzatuz, bistaren jardunaldira lehenengoaren ez aurkeztearen aurrean ustezko etsipena estimatzen duenenan, bigarrenak fondoaren gaineko epaian amaiera izanik prozesuaren jarraipenean legezko interesa azaltzen ez badu. Erabakia auzitegiaren esku egotearen zergaitia, erabaki hori presentzia judizialean ospatzen den bista batean hartzen delako da.

Era berean, PZLko 22.1 artikuluan espresatzen den prozesuaren objektutik eratorritako desagerpenagatik amaiera, zeinek eskakizun eta agikarara eratorritako baldintzak direla eta nahi den babes judiziala lortzeko legezko interesa iadanik ez legokeenean, prozesutik kanpo, egilearen nahiak lortu direlako edo beste edozein arrazoirengatik, aldean akordioa balego, idazkari judizialaren bitartez prozesuaren amaiera dekretatuko dela ezartzen duen, kostuen kondena bideratu gabe.

Aldeen artean akordiorik ez legokeen kasuan, beraz horietako aldeetako batek legezko interes baten iraupena mantenduko balu, idazkari judizialak aldeak gai horri buruz bakarrik hitzegino duen auzitegi baten aurrean aurkezte batera deituko ditu; behin aurkeztea bukatu ondoren, auzitegiak auto bitartez,

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

epaiketarekin jarraitzea edo ez jarraitzearen egokitasuna erabakiko du.

Aldeen artean akordiorik dagoen edo ez doan banaketa funtzional erregimen honen gainean, zehaztu beharra dago hasitako prozesu bati amaiera emateko akordioa dagoenean, beti ez dela nahikoa izango idazkari judizialaren eskusartze erabakiorra, zeren eta egia den arren jurisdikzio zibilera sarrera eta nahi prozesalaren mantenua dispositibo printzipioak zuzentzen dituela, egia da baita dispozizio jardunaldiak hirugarren pertsonen berezko eskubideen aurka, lege engainamendu bat gorde dezakeela, eta hau, auzitegi batek kontrolatu beharrekoa da.

Aurreko artikuluen ildo berean, 22.4 artikulua idazkari judizialaren dekretu bidez eginiko etsipenaren ahulduragatik ematen den emaitza aurreikusten du, errentariak zor dituen errenten ordain faltagatik edo zor dituen zenbatekoen faltagatik finka urbanoko etsipen prozesuetan, bistaren ospakizunaren aurretik, errentariak egileari ordaintzen duenean edo horren dispoziziora auzietegian edo notarialki eskakizunean eskatzen diren kopuruen zenbatekoa jartzen duenean eta baita ere aipatutako etsipenaren ordainketa ahul horren momentuan zor duen zenbatekoa, egia izanik, testu erreformatuak “prozesuaren amaiera mota hau eman ahal izateko hauzilariaren adostasun osoa beharrezkoa izango dela” eskatzen du.

Inaktibitate prozesalagatiko eskakizunaren epe amaiera deklarazioa, nahiz eta jardunealdien ofiziozko bultzada, idazkari judizialari ematen zaio baita ere, baina zuzena ez den modu atean, zeren eta “autoa” “dekretuagatik” ordezkatzean ematen zaio ebazpen mota bezala (237.2 art.).

Azkenik, hitzarmen judizialari dagokionez, eta epigrafe honen hasieran erreproduzitzen den EMko parrafoan esaten denaren alderantziz, modu egoki batean auzitegiaren eskuduntza izaten jarraitzen du (19.2 art.).

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

1.4.5. ERREKURTSOAK

A) Apelazio errekurtsuak

457. artikulua aldaketak prestakuntza fasean dagoen errekurtsu honen onarpen erregimena eragiten du, aurka egin zaion ebazpena apelagarria bada eta errekurtsua epearen barruan prestatzen bada, antolaketa jestio bitartez onartzeko eskumena idazkari judizialari emanaz, ebazpen horren kontra inolako errekurtsorik lekuri izan gabe, nahiz eta errekurritutako aldeak 461 artikulua hitzegiten duen errekurtsuaren aurkako biderapenean apelazioaren onartezina bezala eman ahal izango duelarik. Alderantziz, errekurtsuak aurretik aipatu diren onartasun aurreikuspenak betetzen ez baditu, idazkari judizialak auzitegira luzatuko du erabakia azken hau errekurtsuaren prestakuntzaren gainean erabaki bat hartu dezan.

B) Arau hauste prozesalagatik ezhoizko errekurtsua

Ezaguna da 2005eko Lege Proiektua, zeinen bitartez legislazio prozesala, Botere Judizialaren uztailak 1eko 6/1985 Lege Organikora egokitzen den, kasazio errekurtsua erreformatzen dela eta zigor arlokoa den instantzia bikoitza orokortzen dela, aurreko legegaldian **Diputatuen Kongresuari** aurkeztua izan zena, PZLak errekurtsu honi eskaintzen dizkion artikulua edukirik gabe uzten zituela, zeinen inplantazio osoa, esatea dago, ez da ematera heldu, gaur arte, Justizia Auzitegi Nagusietara errekurtsu honen ezagutzarako eskumena ez ematean (*vid.* 1/2000 Legeko hamaseigarren azken xedapena). Hala eta guztiz ere, indargabetze hau ez da jazartzen 2008ko Aurreproiektuan; hau horrela izanik ere, erreforma objektu diren bi artikulutan, aipatutako jazarketa baliabideari aipamena ezabatzen da [lurraldeko eskuduntza faltaren alegazio onarpena betebeharreko arauak aplikagarriak liratezkeenean (67.2 art.) eta eskuduntza funtzionala debolutoiboak diren errekurtsuen betekizunean zehar adierazten diren kautelazko neurriei buruzko eskakizunen ezagutzarako -

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

kexazkoa bada salbu – (723.2 art.) eta 206.2.3. artikuluan, epai forma eman behar duten ebazpenei dedikatua, ebazpen mota honekin burutu behar duten “errekurtso extraordinarioei” aipamena, mugakorragoa den “kasazio errekurtsua” aipamenagatik ordezkatzeko da, zein PZLan existitzen diren ezhoizko errekurtsuetako bat bakarrik den, arau hauste prozesalagatik ematen den errekurtsu extraordinariotik aparte, legearen intereseko errekurtsua ere desagertu balitz bezala – edo iadanik epai bidez ez direnak erabakiko, hau berezkoa duten biderapenaren aurkakoa izanik -. Ondorioz, arau hauste prozesalagatik ematen den errekurtsu extraordinarioaren manu hauen bazterketa justifikatzen duen arrazoirik ez dago, aurreko ekimen legislatiboarenari buruzko testuaren eguneratze inertzia eta falta bati erantzuten dioela ematen duelarik.

C) Kasazio errekurtsuak

482.1 artikulua aldaketak eskaera idazkia behin *ad quem* organoaren aurrean aurkeztu ostean aldean zitazioa ezabatzen du, biderapen bat hau gaur egun, autoen igorketa eskumena, erabakiorra den auzitegiara eramaten laguntzen duena, zitazioa den bezako biderapen funtsezko baten ezabapenerako erantzun bat topatu ahal ezin daitekeelarik.

Laburbilduz, zehazki jurisdikzionalak diren errekurtsuei buruz, idazkari judizialaren eskuetan uzten dira errekurtsua, epean jartzen ez denean, hutsik deklaratzeko eta kostuak inposatzeko (458.2 eta 481.4 artikuluk), gainontzeko aldeei jarritako errekurtsuaren leku aldaketa ematea (461.1, 485.1 eta 492.3 artikulua) bezalako erabakiak, hala nola kontraaldeen gorajoleari aurkeztutako jazarketa edo aurkakotasun idatzienak bezala (461.4 art.), autoak beraien ebazpenerako eskumena duen Auzitegiari igorri, aldean zitazioarekin bertan agertu daitezkeen (463.1 eta 482.1 artikulua), errekurtsuaren bista ezarri, egoki denean (PZL 464.1 eta 486.1 artikulua), hala nola iharduketak magistratu txostenlariari pasatu, honek ikasi ditzan (483.1 art.).

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

1.4.6. KOSTU PROZESALAK

243.1 artikulua idazkari judizialaren eskuetan uzten jarraitzen duen kostuen tasaketaz gain, erreformak 244 artikuluan 3. atal bat barne sartzen du, zeinek inpugnatua ez dagoen kostuen tasaketaren onarketa ere, berrikustapenean errekurragarria den dekretu bitartez, egozten dio. Era berean, idazkari judizialak neurritz gainezkoak diren edo desegokiak diren ordainengatik ematen diren inpugnazioak egotziko ditu (246.3 eta 4 artikulua).

1.4.7. OLDARKERIA

Erreformako puntu garrantzitsu bat idazkari judizialari, zitazioa edo deialdian adierazitako datan edo epean forman agertzen ez den hauzipekoaren oldarkeria deklarazioaren egozketa da, "lege honetan aurreikusten diren kasuetan salbu, non oldarkeria deklarazioa auzitegiari dagokio" (496.1 art.). Beste leku batean, erreformak idazkari judizialari hauzipetua izan den aldearen oldarkeria deklarazioa, kasu konkretuago batean egozten dio, berau, hauzipekoaren heriotzea emanik, gainontzeko aldeek hildakoaren ondorengoak ezagutuko ez balituzte edota ondorengo hauek ezingo liratezkeenean kokatuak izan edo hauek ere ez balukete agerpenik egin nahi (16.3 art.).

Oldarkeria, prozesuaren hasierako fasean hauzipekoaren inaktibitate osoaren aurrean ematen den egoerari zentzudun konponbide bat ematen dioen erakunde prozesal bat da baina jazarlea deklaratu den aldearekin apartekoa den komunikazio erregimen bat ondorioztatzen duena, honek era berean bere eskubide prozesalen jestio bakoitzeko jardutean ondorioak izanik. Hau dela eta, oldarkeria deklarazioa auzitegiaren eskuetan mantendu beharko litzateke; honi, gehitu beharra dago, oldarkeria deklaratzeko duen idazkari judizialaren ebazpenari buruzko erreformaren isiltasunaren aurrean, antolaketa jestio baten

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

aurrean egongo ginatekeela (206.4.1go art.), berrorniketa errekursoaz soilik eragindua izan daitekeena idazkari judizial berdinen aurrean (451.1 art.), berrikustapen judiziala hauzipekoaren eskubide prozesalen jarduera eragiten duen erabaki batetik kanpo geratuz.

Aurreproiektuak oldarkerian bideratutako prozedimenduetan, prozesuari amaiera jartzen dioten ebazpenen notifikazio erregimena eragiten dituzten aspektu jakin batzuk aldatzen ditu:

1goa) Baliabide telematiko eta elektronikoen erabilpenagatik prozesuari amaiera jartzen dioten ebazpenaren ediktu bitartez aldizkari ofizialetan emandako notifikazioaren publikazioaren ordezketa posible da, BJLOko 236. artikuluekin bat (497.2 art.).

2.a) Epaiak epaitutako gauzaren eragina ez duen prozedimenduetan, ez da beharrezkoa izango ediktuaren argitalpena aldizkari ofizialetan - “gai bat” berau, ulertu beharra dago, laburpen prozesuekin lotuta doana -, nahikoa izanik ediktuaren argitalpena Bulego Judizialeko iragarki oholean (497.3 art.).

3.a) 500. artikulua, aurreko bi kasuekin zerikusian, epaiaren aurrean errekurritzeko epearen kalkularen *dies a quo*ari buruzko arau bat barne sartzen du.

1.4.8.AHOZKO EPAIKETA

Prozesu deklaratioekiko erabaki arruntei buruzkoa den tituluan, *perituen erabakiari* eskainitako sekzioan barne sartua dagoen arren, erreforma, ahozko epaiketetan froga perizialaren proposamenean antzemandako arazoan laguntzan irtetzen da.

Lehendabizi, 338.2 artikulua aldatzen da, idatzizko erantzun jestioa duten

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

ahozko epaiketetan bakarrik, erabakien beharra edo erabilitasuna eskaerari emandako erantzunagatik sortzen denean, aurkakoak direnentzako bere leku aldaketa egiteko aldean partetik ekarriko direla finkatzeko, behintzat bistaren ospakizunarekiko gutxienez bost eguneko lehentasunaz.

Bigarren, 339. artikulua peritu izendapen judizialaren eskaerarako erregimena aldatzen du, hauzipekoaren aldetik eta idatzizko erantzun baten biderapenik gabe ahozko epaiketetan, hura doako justiziaren onuraduna izan edo ez izan alde batera utzita. Eskaera gutxienez bistaren jardunaldiaren ospakizunerako ezarrita legokeen epetik hamar eguneko lehentasunaz egin beharko da, izendatua dagoen perituak bere txostena aipatutako jardunaldi horren aurretik eman ahal izateko helburuz, behin epe hori iragan ondoren, eskaeraren onarpena galarazten duen preklusioa arituz. Perituaren izendapen judiziala eskaeraren aurkezpenetik zenbatzen hasita, bi eguneko epean eman beharko da. Suposatzen da erreforma honekin idatzizko erantzunik ez duten ahozko epaiketetan bistaren etenaldiaren desiragarria ez den fenomeno galaraztea nahi dela, zeren prozesu hauetan, bista jardunaldi berean eskariaren erantzuna aurkeztean, bere etenaldia eragin daiteke frogan proposatzen bada eta bere praktika epaileak onartuko balu, eta arrazoi hau dela eta, erreformak erabaki perizialaren proposamen biderapena aurreratzen du, bista baino lehen eman ahal izateko.

Aurrekoarekin erlazioan eta seguraski bisten etenaldiak galarazteko helburu berdinarekin, aldean aipatutako jardunaldian ahalegindu ziren frogan bitartekoekin bista hauetara jotzeko ezintasunaren ondorio bezala, 440.1 artikulua aldatzen da, auzilariak, bistarako zitazioaren harrerarekiko hurrengo hiru eguneko epean, hauek bere kabuz aurkeztu ezin dituzten pertsonak adierazteko, aipatutako jardunaldi horretan alde edo lekuko bezala deklaratzeko zitatuak izan behar dute.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

1.5. Betepen prozesu zibileko erreforma

Nahiz eta idazkari judizialen atribuzio erregimen berriarekin hertsiki erlazionaturik egon, betepen prozesu zibileko erreformak ere beste gai batzuk eragiten ditu, arrazoi hau dela eta bere azterketa arrazoi sistematiokoengatik leku honetara lekuz aldatu da.

1.5.1. MERKATARITZA ARLOKO EPAITEGIEN ESKUDUNTZA

1881 PZLko 955 artikulua, Merkataritza arloko Epaitegiei epaien ezagutza eta betepen eskaerak eta ebazpen judizial eta bere eskumen diren gaien gainean hitzegiten duten gainontzeko atzerriko arbitralak ezagutzeko eskumen objektiboa emateko aldatzen da. Eskumen hau, *exequatur* hori dela eta, legez kanpoko trafikoaren mugaz kanpoko jazarketa edo pertsonen ezkutuko inmigraziorako azaroak 19ko 13/2007 Lege Organikoaren bitartez gehitutako BJLOaren 86 ter artikulua 3. atalean aurreikusitakoarekin bat dator.

1.5.2. PROKURADORE KIDEGOEN ESKUSARTZEA

Ezinbesteko betepenarekin erlazionaturik, erreformak Prokuradore Kidegoei bahitutako ondasun mugikorren gordelari judizial bezala hauen kokapenari ekiteko, kudeaketa egin eta depositu bezala egiteko ahalmena ematen die (626.4 art.), hala nola ondasunen subastan espezializatutako erakunde bezala jarduteko ahalmena ematen die (641.1 art.).

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

1.5.3.BEHINBEHINEKO BETEPENA

524.1 artikulua aldaketarekin “eskaerari” “eskakizun arrunta” gehitzen zaio, behinbehineko betepena behartzeko bitarteko bezala, 549. artikulura igorketarekin, zeinen 2. atalak, momentu honetan garrantzia duenean indarrean dagoen testuak esaten duenaren hitz berdinetan Aurreproiektuko testuaren arabera, “eskaera exekutiboa betepena erabakitzen den eskakizunera mugatu ahal izango dela aurreikusten du, lortu nahi den epai edo ebazpenaren betepena identifikatuz”, beti ere titulu exekutiboa betepenaren ezagutza izateko eskumena duen organoak emandako ebazpen bat bada – hau, behinbehineko betepenari dagokiolarik -. Beraz, aurreko honek “eskakizun arrunta” eskaeratik ezberdina den eta ondorioz 524.1 artikuluan *alter* bat bezala aipatu beharreko tresna formal bat ez dela esan nahi du, baizik eta horren eduki posible bat, betearazteko eskumena duen organoak emandako ebazpen baten betepena behartzean – behinbehineko edo behin betikoa -.

Behinbehineko betepenarekiko aurkakotasunari buruz, aldaketa bikoitza da 528. artikuluan:

1goa) Diruzkoa ez den zigor betepenaren aurkakotasuna, egileak bestelako neurriak edo garantia eskaintzea baldintzatzen du, zama honen ez betetzea idazkariak aurkakotasunaren desegokitasuna, berrikustapenean zuzenki errekurragarria den dekretu bitartez azaltzea zehaztuz (528.2 art.).

2.a) Funtsezko aurkakotasun zergatiak gehitzen dira zeintzuk alde batez, ebazpen judizial edo arbitralen eta judizialki onartuak izan diren hitzarmen edo akordioen betepenaren aurrean aurkakotasun kausekin bat datozen, jakina, dokumentuen bitartez justifikatutako epaian agindutakoaren ordaina edo konplimendua, eta “behinbehineko betepena galarazteko prozesuan hitzartuak edo dokumentatuak izango liratezkeen” tratu edo hitzarmen judizialak (528.4 art.). Azken honekin erlazionaturik, aurkakotasun kausa 556.1 artikulua

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

aurreikusten duena baino mugakorragoa da, betepen arrunt edo behin betiko hori dela eta, non nahikoa den “aipatutako tratu eta hitzarmen horiek dokumentu publikoetan agertzea” baina “prozesuan bat etorri edo dokumentatu izanak izatea” eskatu gabe (las cursivas son nuestras).

3.a) Idazkari judiziala izango da zeinek behinbehineko betepenaren etenaldia hitzartuko duen, egileak Epaitegien aginduetara zigorraren ordainak jartzen dituenean, modu honetan, betepenaren jarraipenari buruz edo artxiboaren gainean erabaki bat hartuz (531. art.). Zentzu berdinean honetan 533.1 artikulua idazkari judizialaren eskuetan uzten du betepenaren auzietendura, diruaren ordainera zigortzen duen pronuntziamentua guztiz baliogabetuz.

1.5.4. BETEPEN ORDENU OROKORRA ETA BETEPENAREN ERABAKIA

551.1 artikulua, auzitegiak ematen duen autoa betepena erabakiz, “betepen ordenu orokorra” duen eta bera erabakitzen duen autoarengatik ordezkatzeko den zentzuan aldatzen da (551.1 art.). Auto honek ondoren adierazitakoa izango du:

“1go. Betepena erabakitzen den pertsona edo pertsonene alde eta betepen bera erabakitzen den pertsona edo pertsonen kontra.

2. Betepena era mankomunatuan edo solidarioan erabakitzen bada.

3. Kasua denean, kontzeptu guztiak kontuan izanik, betepena erabakitzen den kopurua dela.

4. Titulu exekutiboan ezarritakoaren arabera, aldeekiko edo betepenaren edukiarekiko egitea beharrezko diren zehaztapenak eta era berean, zorraren erantzule pertsonalekiko edo bere ordainketari bereziki loturik dauden ondasunen jabeekiko edo

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

betepena luzatu behar zaien horiekiko, lege honetako 538. artikuluan ezarritakoaren arabera.”

Auto honen edukia indarrean dagoen betepenaren erabakitik ezberdintzen da (553.1 art.), zeinek iadanik egilearen ondasunen kokatze eta ikerketa neurriak ez dituen barne sartzan, momentu horretatik hitzartzea egoki den jarduera judizial exekutiboak, ondasun zehatzen bahiketa barne, ezta ere zordunari egin beharko zaion ordain eskariaren edukia, horrela legeak ezartzen duenean. Arrazoia begi bistakoa da, erabaki horiek idazkari judizialaren eskuetan utzi dira.

568. artikulua betepen erabakiaren ukapen kausa berri bat ezartzen duen 1 atal bat barne sartzan du, betepena baimenduz eta erabakiz autorik ez dela emango erabakiz, auzitegiak demandatua konkurtso egoeran dagoela dakienean.

1.6. Prozesu zibil berezien erreforma

1.6.1. GAITASUN, JATORRI, EZKONTZA ETA ADINGABEEI BURUZKO PROZESUAK

A) Hausnarketa orokorrak

PZLko 753.2 artikulua epaiketa arrunterako 433. artikulua aurreikusiak dituen ahozko ondorioen jestioa, prozesu hauen ahozko epaiketa bistara eta – baliogabetasun, banaketa edo dibortzio eskaera aurretiko behinbehinekoak diren neurriei buruzkoa den - 771. artikuluko aurkeztera luzatzen du.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

B) Eskontz-prozesuak eta adingabeen prozesuak

Adingabeak edo ezintasunen bat duten seme-alaben audientziaren gainean, erreforma bat dator indarrean dagoen testuarekin hurrengoko honetan: “entzungo zaie nahikoa adimen balute”, baina hurrengo esaldi hau, “eta, edozein dela kasua ere, hamabi urte baino handiagoak balira”, puntu inperatibo hori alde batera uzten duen eta behar zentzu batetara azpiratzen duen disposizio bategatik ordezkutzen da: adingabearen audientzia “ofizioz beharrezkotzat ematen denean edo Fiskalaren, aldean edo Talde Tekniko Judizialeko kideen edo adingabeak berak egindako eskaera bitartez emango da”.

Eta idazkari judizialen eskumenei buruz, erreformak beste batzuen artean, baliogabetasun, banaketa edo dibortzioari buruzkoak diren epaien pronuntziamenduen tinkotasun adierazpena ematen die, ihardespenak soilik neurriei buruzko pronuntziamenduak eragiten dituenean (774.5 art.), eta jardunaldien artxibo akordioa, banaketa edo dibortzio eskaera bi aldeen arteko adostasunarekin, ezkontideetakoren baten bitartez berronetsia izango ez balitz, auzitegiaren aurrean berrikustapen zuzeneko errekurtsioaz (777.3 art.).

C) Adingabeen babeserako gaien eta adopzioan baiezen beharra zehazteko prozedimendu gaien ebazpen administratiboekiko aurkakotasun prozedimendu berezia.

Idazkari judizialak adopzio txostenaren etenaldia hitzartuko du eta demanda aurkezteko beharrezko iruditzen zaion epea ezarriko du, gurasoek adopziorako, beraien baiezenaren beharra onartzea nahiko dutenean (781.1 art.); demanda edo eskaria aurkeztuko ez balitz, idazkari judizialak dekretua emango du “biderapena bukatutzat emanaz”, baina auzitegi aurrean berrikustapenean errekurragarria izango delarik (781.2).

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

1.6.2.ONDAREEN BANAKETA JUDIZIALAK

Prozesu berezi mota hauetan, gehien nabarmendu daitezkeen aldaketak heredentziaren banaketarako prozedimendu berezia eragiten dute.

Idazkari judiziala ondorengo hauek hitzartuko dituenak izango da:

-Banaketa operazioen onarpena eta interesatuen aurkakotasunik ez dagoenean protokolizazio ordenua igortzen duena (787.2 eta 4 art.).

-aurrejudizialtasun penal arrazoia dela eta, bere egunean hitzartutako prozedimenduaren etenaldiaren altxamendua (787.6 art.).

-Epaiketaren auzietendura eta interesatuak epaiketatik banatzen direnean eta horrela bien arteko adostasunarekin eskatzen denean, herederoen eskuetan ondareen jartzea (789. art.).

-Eskusartze judizialaren etenaldi akordioa, aldeen arteko adostasunez eskatua (796.2 art.).

-Manamendu bidalketa Jabegoaren Erregistrora herentziaren finken administrazioaren egoera eta administratzailearen izendapena agerian uzteko (797.3 art.); administratzailearen kontuen onarpena eta aldeen aurkakotasun egongo ez balitz, kauzioaren itzulketa (800.3 art.); administratzailearen ordainaren zehaztapena gai ezberdinengatiko sarrerei buruz eta gastuen abonamendu akordioa (804.1.4.a eta 2) eta administratzaile judizialaren menpekoak diren administratzaileen karguaren banaketaren baimena (805.2 art.).

Eskontza erregimen ekonomikoaren kitapenerako prozedimenduan, idazkari judiziala izango da zein kitapenari buruzko akordiorik ez balego, kontatzailea eta perituak izendatuko dituenak (810.5 art.).

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

1.6.3. MONITORIOZKO PROZESUA

MonitORIOZKO prozesuaren zenbatekoaren gorapenaz gain, hogeita hamar milatik ehun eta berrogeita hamar mila eurotara (*vid.* EM IV 812.1 art.), 815 artikulua 1go ataleko bigarren parrafoa aldatzen da hurrengo zentzu honetan: “[zordunari] egiten zaion ordainketa eskaria, soilik artikulua honetako hurrengo atalean arautzen den kasuan ediktu bitartez gauzatu ahal izango da”; bestalde, erreforma tautologikoa da eta ez dirudi indarrean dagoen erregimena berriztuko duenik, zeren 2. atal horretan hain zuzen ere 812.2.2. artikulua eskakizunetan bereiziki (inmueble urbanoen jabetza Komunitateen gastu orokorren kontzeptuan zor diren zenbatekoen ez ordainketa zertifikatu bitartez egiaztatzen diren zorrak), eta behin beste notifikazio bide batzuk porrot egin ondoren, hau 164. artikulua ezartzen duenarekin adostasunean gauzatuko dela aurreikusten da, “komunikazio ediktualari” buruzkoa berau.

Beste aldaketa batzuk jardunaldien artxibo akordioa eragiten dute, zordunak ordain eskakizunari kasu egiten badio (817. art.) eta baita jardunaldien auzietendurari eta akreedorearekiko kostuen zigorrari ere, zordunaren oposaketaren aurrean eskatzaileak nahiaren zenbatekoari legokiokeen epaiketa arruntaren eskaria jarriko ez baluke (818.2 art.) (kostuen zigorrari buruzkoa berau, iadanik azaldutakora igortzen gara).

1.6.4. ALDATZEN DIJOAN EPAIKETA

Erreformaren beste pasarte batzuekin ados, 825. artikulua idazkari judizialaren eskuetan auzitegiak betepena erabaki ostean bahiketaren uztartzea uzten du.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

1.6.5.EPAIKETA ZIBIL AZKARRAK

Epaiketa zibil azkarrak, zeinen bereizitasunak 19/2003 Lege Organikoaren hamabigarren xedapen osagarriko 3. atalaren bertutean PZLko bosgarren xedapen osagarrian arautzen diren, hurrengo puntu hauetan ikusten dira eraginduak:

1goa) Onarpen presupostu bezala ezartzen da demanda eta eskakizunetan, Berehalako Seinalapen Bulegoen aurrean presente dagoen alderdi demandatzaileak, demandatuaren helbide edo bizileku bat ezarriko duela, demandatuaren zitaziorako (2. atala).

2.a) 3. ataleko Lehen arauak aurreikusten duen demandaren tramite onarpenaren aurretik doazten jardunaldi aurretikoentzat (demanden erregistroa, banaketa, komunikazio jardunaldiak, eta abar) epe bat zehazten da (“bera aurkezten den egun berdinean edo, posible ez denean, hurrengo lan egunean”), eta momentu honetara aurreratzen da demanda edo eskariaren aurkezpenak hutsune prozesalen falta izatekotan, zuzenketa biderapena, gaur egun demanda edo eskariaren onarpen biderapenean kokatua, hortik ezabatzen delarik (3. ataleko Hirugarren araua).

3.a) Azkenik, subjektu errekerienteari ofiziozko abokatu eta prokuradorearen berehalako izendapena, demandaren onarpen autoa emateko momentuan delako zentzuan eskakizuna ezagutzen den edo ezagutzen ez den menpe egongo da: lehenengo kasuan, izendapen eskakizuna Lehen Auzialdiko Epaileak egingo du, demandaren onarpen auto berean; bigarren kasuan, idazkari judizialak burutuko du osteko dekretuan (3. ataleko Hirugarren araua).

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

1.7. Amankomuna den Zuzenbidearen prozesu zibilen barne sartzea

EM IVaren arabera

“aurrean dugun Lege honetaz baliatzen da Prozedura Zibileko Legera Espainian amankomunak diren eta oraintsu gai zibil eta merkataritza arloan transmugalak diren auziei buruzko prozesuak arautu dituzten bi erregelamenduen aplikazio zuzena lortzeko beharrezkoak diren arauak gehitzeko. Alde batetik, 2006ko abenduak 12ko Europar Parlamentuaren eta Kontseiluaren 1896/2006 zenbakidun Erregelamendua (CE), zeinen bitartez europar prozesu monitorio bat ezartzen den eta, beste alde batetik, 2007ko uztailak 11ko Europar Parlamentuaren eta Kontseiluaren 861/2007 zenbakidun Erregelamendua (CE), zeinen bitartez zenbateko eskasa duen europar prozesu bat ezartzen den. Bi kasuetan ematen dituzten aurreikuspenak gure legislazio prozesalarekin lotzea lortu nahi izan da, helburu horretarako dauden funtsezko aspektuak zehaztuz. Beste batzuen artean, adibide gisa, eskumena duen epailearen erabakia legoke edo berrikustapen edo errekurtsio prozedimenduak, hala nola europar arau haien aurreikuspenak osatuko dituzten arau prozesal espainiarrak”.

Egokitze honetarako, PZLko azken xedapenak berriz zenbatzen dira, hogeita hirugarren zenbakia izatera *Espainian europar prozesu monitorioaren betepenari* buruzkoa dena pasatuz, 17 ataletan garatzen dena hain zuzen ere, bitartean, hogeita laugarren azken xedapen berriak helburu bezala *Espainian zenbateko eskasa duen europar prozesuaren betepena* izango duelarik, 12 ataletan banatua.

Europar bi prozesu hauek bat datoz Lehen Auzialdiko Epaitegiei

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

jurisdikzioa eta eskuduntza objektiboa ematean, bai Merkataritza arlokoa bai Lan arlokoa, kontuan izanik eskakizun objektu den diruzko kreditua – prozesu monitorioa - ondorioztatzen den harreman juridikoa edo prozesuaren helburua – zenbateko eskasa duen prozesua -. Eskuduntzari buruzko (lurraldekoa, exekutiboa) eta prozedimenduari buruzko gainontzeko gaien artetik gehiengoa, artikulatuari igorpenaz edo bakoitzari dagokion amankomunak diren Erregelamenduen Ondoko formularioei igorpenaz arautzen dira, hala nola aplikagarriak diren PZLko araei igorritz, zeren eta “[e]spresuki aurrean dugun Erregelamendu honetan barne sarturik ez dauden gai prozesal guztiak, Zuzenbide nazionalaren bitartez zuzenduak izango dira” (1896/2006 zenbakidun Erregelamenduaren 26. art.) eta “[a]urrean dugun Erregelamendu honen erabakiak alde batera utzi gabe, zenbateko eskasa duen europar prozesua, prozesu bera garatzen den Estatu kidearen legislazio prozesalaren bitartez arautuko da” (861/2007 zenbakidun Erregelamenduaren 19. art.). Guzti honetan no obsta Erregelamendu beren erabakien aplikazio zuzena (hurrenez hurren 33 eta 29 artikulak).

2.HIPOTEKA LEGEA

Aurreproiektuko hirugarren artikulak 1946ko otsailak 8ko Hipoteka Legearen artikulatuan xehetasun zenbait aldaketa barne sartzen ditu, zeintzuk bereziki, ebazpen judizialen betepen eta premiazko bidearen eraginkortasun gaian, PZLan idazkari judizialari onartzen zaizkion funtzioek eskatzen dituzten testuaren egokitze soilak diren, batzuk iadanik aipatuak izan direnak.

Arauketa berriak idazkarien dekretuak ebazpen judizialekin batera barne sartzen ditu, Jabegoaren Erregistrora sarrera izan dezaketen dokumentu bezala (*vid.* 134. art.). Idazkari judizialari Jabegoaren Erregistrora manamenduak igortzeko eskumena ematen zaio (*vid.* 57.2 eta 257 artikulak). Era berean, Erregistratzaitetik egiaztapenen igorketa eskatzeko gaitasuna emanten zaio

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

(*vid.* 229 eta 231 artikulua).

Aldaketa guzti hauek, PZLko aldaketaren ondorio zuzenak diren neurrian, iadanik adierazitako balorazioak merezi dute.

3. HIPOTEKA MOBILIARIOARI BURUZKO LEGEA ETA JABETZA LEKUALDAKETA GABEKO PRENDA

1954ko abenduak 16 datako Lege honen aldaketa Aurreproiektuaren laugarren artikuluan egiaztatzen da eta 18 eta 63 artikulua eragiten ditu, soilik PZLra aipamenak egokitzeko helburuz. 63. artikulua epailearen eskumena zehazten du, pignoraturako gauza aurkitzen den lekura sarrera baimentzeko, akreedoreak bere existentziaren eta orduko egoeraren egiaztapena eskatzean, era berean jectioa idazkari judizialaren bitartez eta Kudeaketa Prozesal eta Administratiboko Kidegoaren funtzionarioaren bidez burutuko dela zehaztuz.

4.LEGE ALDAKORRA ETA TXEKEKO LEGEA

Aurreproiektuko seigarren legeak uztailak 16ko 19/1985 Legea aldatzen du, bere 85.3 artikuluan, soilik, aldaketa letra baten kenketa edo desbideratzea salaturik eta honen salaketa onarturik, "Epaileak, idazkari judizialak libratua edo onartzaileari leku aldaketa" ematea erabakitzeke, ordaina gordetzea aginduz eta auzkezpenaren baldintzak epaitegiaren ezagutzapean jartzea aginduz. Gaur egun indarrean dagoen testuak zera esaten du: "epaileak emango du lekualdaketa". PZLarekin armonizatzeko xehetasun soil bat da besterik ez, prozesuaren antolaketa funtzioa eskuduntza judizialek banatuz.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

5. PATENTEEEN LEGEA

Aurreproiektuko zazpigarren artikulua Patenteei buruzkoa den martxoak 20ko 11/1996 Legeko 130 eta 139 artikulua aldatzen ditu.

130. artikulua antolaketa prozesalaren gainean aipamen soil bat besterik ez du egiten, zeinen birtutean epaileak eskatzaileari patenteak ematen duen eskubide eskusiboaren bortxaketan ondoriozta daitezkeen egitateen egiaztapenerako emandako aurretiko jestioen emaitzaren ezagutza ez diola emango "jakinaraziko dio", epaileak uste duenean ez dela susmagarria ikertutako bitartekoak esandako bortxaketa gauzatzeko balio izan dutela.

139. artikulua idazkari judizialari dekretu bitartez, ekintza nagusiaren jardute aurretik hartutako kautelazko neurri haiek altxatzeko eskumena ematen dio, bera, PZLko 730.2 artikulua aurreikusten duen epearen barruan ondorioztatzen ez bada. Kasu honetan, idazkari judizialak eskatzailea gauzatutako kalte eta aurreiritzien erantzulea dela adieraziko du, zeintzuk demanduari ordaindu beharko zaizkio, auzi jartzaileak emandako kauzioarekiko karguz, eta zeinen zenbatekoa 712. artikuluan ezarritakoarekin adostasunean eta PZLarekin bat datozenekin zehaztu beharko den. Egiazatu daitezkeen bezala, PZLko erregulaziora egokitzapen soil batetaz datza, hau dela eta honen gainean iadanik aurkeztuako hausnarketak iada hemen berresanak bezala hartu behar dira.

6. KONTRATAZIOAREN BALDINTZA OROKORREI BURUZKO LEGEA

Aurreproiektuko hamaikagarren artikulua Kontratazioaren Baldintza Orokorrei buruzkoa den apirilak 13ko 7/1998 Legea aldatzen du.

PZLan egindako aldaketekin bat, idazkari judizialari ematen zaio

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

Kontratazioaren Baldintza Orokorren Erregistrora manamenduak igortzeko funtzioa (22. art.).

7. LEGE KONKURTSALA

Aurreproiektuko hamalagarren artikulua Konkurtsala den uztailak 9ko 22/2003 Legeko zenbait artikulua aldatzen ditu, komunikazio, dokumentu lekualdaketa eta bisten seinalapen ekintzen materiak, idazkari judizialari dagozkien funtzioak zehazteko helburuarekin, 186.1 artikuluan ofiziazko bultzada prozesala aldarrikatuz.

Irudi eta soinuaren grabaketa eta erreproduzio sistemen bitartez egindako ekintzen dokumentazioari buruz, erreformatutako bosgarren azken xedapenak espresuki PZLak ezarritakora igortzen du. Idazkari judizialaren fede emateari buruz, jardunaldi jakin batzuetan idazkari judizialaren agerpen fisikoa bazterten den beste prozesu batzuen gainean esandakoarekin erlazioan, nabarmena gerta daiteke 126.5 artikulua aldatetan “[e]dozein dela kasua ere, (akreedoreen) bileran idazkari judizialaren presentzia ezinbestekoa izango dela enfatizatzea eta artikulua honetako 1go atalak aipatzen duen bileraren aktaren hedapena”.

197.1 artikuluan idazkari judizialen ebazpenen aurka doazten errekurtsioak arautzen dira, PZLan aurreikusten den erregimenarekiko igorpen espresu baten bitartez.

Gaien artean gehingoa epailean egoten jarraitzen dute, zordunaren esparru patrimonialen erabaki horiek dituen ondorio zuzenak direla eta, idazkari judizialaren erabakitasun autonomia beraz, PZLan aurreikusitakoarekin konparatuz gero murriztua ikusten delarik.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

Gainera, Aurreproiektua interesa duten beste gai batzuk aldatzeko ere baliagarri da:

1go) 8. artikuluko 6.ordinalak konkurtsoko epailearen jurisdikzio eskusiboa luzatzen du: bai konkurtsatutako sozietatearen zorren subsidiarioki erantzuleak diren kideen aurka jarritako zor sozialen erreklamazio ekintzekiko, zor horiek hartutako data edozein izanik ere, bai konkurtsatutako sozietatearen kideei diferitutako aportazio sozialen ordainketa edo prestazio edo laguntza gehigarrien konplimendua eskatzeko ekintzak bezala.

2.) Konkurtsuaren kalifikazioa dela eta eraginduak izan ahal liratezkeen edo konplize bezala deklaratuak diren pertsona haien ez azaltzeagatik oldarkeria deklarazioa seigarren atalean (konkurtsuaren kalifikazioa) (170.3 art.).

3.)198. artikulua bi atalekin handitzen da, Ebazpen Konkurtsalen Erregistroari buruzkoa, Justizia Ministerioaren eskuetan uzten den erreglamentarzioari hurrengo arau hauek gehituz: Jabegoaren, Merkataritza eta Espainiako Ondare Muebleen Erregistratzaileen Kidegoaren bitartez eta Kidegoaren kontura Erregistroaren kudeaketa Interneten portal baten bitartez; idazkari judizialak erregistratzaile merkantilari konkurtsatuari dagokion helbidearen igorketa edo manamenduko bikoizkiaren igorketa; eta aipatutako Kidegoari erregistratzaile merkantilen bitartez dagokion portalean bere eransketarako, zordun konkurtsatuei buruz ezagutzen dituzten eazpen judizialen edukiaren igorketa, nahiz eta hauek Erregistro Merkantilean idatzi ezin badira ere edo enpresariak ez diren pertsona naturaletaz ari bada. Erregistro Merkantil Zentralera ere lekualdaketa emango da entitate merkantilak badira eta Kidego berdineko ezgaien indize zentralizatura gaieztapena komunikatuko da.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

8.EPAIKETA LEGEA

Aurreproiektuko hamabosgarren artikulua abenduak 23ko 60/2003 Legeko 33, 42 eta 45 artikulua aldatzen ditu, idazkari judizialari prozedimenduaren antolaketa gaiari, lekukotasunen igorketa gaiari, komunikazio jardunaldi eta bisten seinapenean, funtzio jakin batzuk emateko. PZLko erreformarekin adostasunean dauden egokitzapenetaz ari garenez, ez dute merezi aipamen bereizirik egitea.

VI

ALDAKETAK ZIGOR ARLOKO ORDENUAN

1. PROZEDURA ZIBILEKO LEGEA

Aurreproiektuko bigarren artikulua 1882ko irailak 14ko Prozedura Zibileko Legearen aldaketari ekiten dio (PKL). Erreforma edo aldaketaren hatzemateari buruz, EM IVa "Prozedura Zibileko Legearen dauden arauen zaharkitzapenak, Bulego judizial gaiari partziala soilik den erreforma bat burutzera behartu duela baieztapenetik abiatzen da, aurrerago hau ikusi ahal izango delarik eta lege honen berrikustapen osoa eman dadin itxaroten, Prozedura Zibileko Legearekin 2000 urtean iadanik egin zen bezala, molde berri bati argia emateko". Beste alde batetik, azken honen ordezkotza kontuan hartuz, bere erreforma aztertzean espresatu berri diren hausnarketa asko honera ederki mugigarriak dira. Honi, gehitu beharra dago PZLko esparruan erreforma prozesal zehatzen arabera, gainontzeko lege prozesalean operatutako aldaketa baliokideei zenbait aipamen iadanik egin zaiela, beraz, hemen, egin beharreko hausnarketen hedapena mugatuagoa izango da.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

Azkenik, analisi objektu izango dira baita ere idazkari judizialaren funtzioen gai independenteak eta Bulego Judizialaren eginkizun berria eragiten dituzten erreformaren atal haiek.

1.1. Idazkari judizialen funtzioak

LECraren erreformak PZLko erreformak baino hatzemate mugatuago bat dauka. Hau, azken honek duen lege orokor prozesal izaerari bakarrik ez dio erantzuten, baizik eta zigor arloko prozesuan idazkari judizialak hartu ditzazkeen eskumenei ere, alde batera utzita prozesuaren antolaketa soilekoak direnak eta kautelazko neurri errealei dagozkienak eta pronuntziamendu zibilen gauzatzerako premiazkoa den bidea, guztiz mugatuak ikusten dira epailearen irudiak lortzen duen protagonismo handiagoarengatik, zeren eta hartzen diren erabakiak maiz prozesuaren aldeetako oinarrizko eskubideak eragiten dituzte, bereziki auziperatuarenak eta noiz behinka, hirugarren pertsonenak. Eskumen edo ahalmenak zabaltzeko aukerak eta idazkari judizialaren jardunaldia autonomia gehiagoz hornitzeko aukerak guzti hau dela eta, askoz mugatuagoak dira.

Esandakoari, PKL beraren antzinakotasuna gehitzen da, Aurreproiektuaren EMak aipatuko duena, lege prozesal handienetakoetatik lege berri batek ordezkatu ez duen bakarra izanik, Prozedura Zibileko Legearekin, Administrazioarekiko Auzien Jurisdikzioaren erregulatzailerak den Legearekin eta Lan Prozedimendu Legearekin egin zen bezala. Aurreproiektuari gehitzen zaion zigor arloko erreforma prozesala nagusitasunez, indarrean dagoen PKLaren Bulego Judizial berriaren eskakizunekiko egokitzapenean oinarritzen da, funtsezko helburua, idazkari judizialek bere eskumen berrien hartzeak, zigor arloko jurisdikzioa erreformatik kanpo geratuzkotan, suertatuko lituzketen arazoak galaraztea izanik.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

Kasua edozein izanik ere, PKLaren artikulatu guztian zehar, Aurreproiektua idazkari judizialaren erantzukizunari xehetasun aipamenak barne sartzen joan da, jardunaldi prozesalen beharrezko antolaketan, jarduera zehatz bat idazkariari edo epaileari edo auzitegiari dagokiola zehaztean eman ahal izango liratezkeen hutsegite haiek galaraztea ahaleginduz. Batzuetan, PZLaren aldaketan erabilitako teknika legislatibo berdinarekin, erreforma inbertsonalak diren nolabaiteko formak ordezkatzera (“lekualdaketa emango da”) mugatzen da, esaldiko subjektuaren eransketa bitartez, ari den jardueraren praktika zeini dagokion dudarik geratu ez dadin. Kasu gehienetan, manuen aldaketak helburu bezala, komunikazio ekintzak, efektuen zaintza edo akta eta jestio bitartez ematen den dokumentazioa idazkari judizialari dagozkiela zehaztuta uztea du, gaur egun gertatzen den bezala.

Botere Judizialaren Kontseilu Orokorrak, xehetasunezko erreforma hauek, nahiz eta inolako berritasun materialik gehitu ez arren, idazkari judizialen berezko jarduera esfera argitzera laguntza ematen dutela uste du eta aspektu horretan, ez dirudite premiagabekoak ezta erredundagarriak ere eta arrazoi hau dela eta, aldeko harrera bat merezi dute. Idazkari judizialaren funtzioen aldaketa bat errepresentatzen ez duten neurrian, Txosten honetan ez dira azterketa zehatz baten objektu izango, zein prozesuaren egituran nolabaiteko garrantzia izan duten aldaketak benetan barne sartu dituzten aspektu haietan arituko da.

Era berean nabarmentzea dago PKLeko erreforman, artikulatu multzo bat dago non erabakitzailea den subjektuaren gaineko isiltasuna edo erabiltzen diren formula inbertsonalak (*vgr.* “aginduko da...”), aldatuak diren, epaile edo epaitegiaren aipamen espresuaren barne sartzearekin (Sala, Auzientzia), seguraski, erabakiaren izaera jurisdikzionalaren gainean sortu liratezkeen edozein zalantza mota argitzeko baina honek, indarrean dagoen erregimenaren inolako benetazko aldaketarik suposatuta gabe.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

1.1.1.BULTZADA PROZESALA

A) Bisten seinalapenak eta etenaldiak

Prozesu zibilaren gainean ikusi den bezala, LECran jasotzen diren prozedimendu ezberdinen erregulazioan idazkari judizialari eman zaio ahozko epaiketa, bisten eta agerraldi saioen seinalamendu funtzioa, hala nola epaiketaren etenaldia emanez gero, epaiketa horren jarraipenerako egunaren seinalamendua.

Eta errekurtsio bistei dagokionez, perituen errekusazio gatazkak eta pronuntziamendu aurreko artikuluei buruz, idazkariari seinalamendu gaitasunaren emateak, bai Hausnarketa Orokorren IV. ataleko 4. zenbakian bai Prozedura Zibileko Legean seinalamenduaren erreformako analisisian iadanik azaldutako hausnarketa orokorrak merezi ditu.

B) Komunikazio ekintzak

Gai honetan, erreformak aldaketa minimoak sartzen ditu LECreko II. Liburuko VII. Tituluan, 166. artikulua gidatzen duena hain zuzen ere, eta zeini “[k]omunikazio ekintzak idazkari judizialaren zuzendaritzapean burutuko direla” agintzen duen lehen parrafo bat gehitzen zaion. Gaur egungo idazketak era orokor batean edo klausula estilo soil bezala organo judizialari ematen dizkion eskumenak, erreformak, soilik idazkari judizialei modu espres batean emateko horrela eskatzen duten artikulua haiek aldatzea aukeratzen du. Komunikazioaren erantzukizuna “dagokien funtzionarioei” aipamenak ere baditu. Tankera aldaketa hauen aurka ez dago ezer esaterik, behar bada idazketa berriak idazkari judizialaren jarrera komunikazio ekintzen betepenaren azken erantzule bezala, Bulego Judizialaren zuzendari gisa, argiagoa egitea, kasu bakoitzean komunikazio ekintzen materializazioa horretarako eskumena duen zerbitzu arrunteko funtzionarioak bete dezala zehaztuz besterik ez.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

178. artikulua, proiektatzen ari garen idazketan, era berean zigor arloko prozedimenduaren biderapenak sortzen dituen notifikazio, zitazio edo deien hartzaileak diren pertsonen kokapen jarduerak arautzen ditu, hauen helbidea ezezaguna denean. Manuaren bizimodu berriak helbide hori aurkitzeko beharrezkoa dena epaile instruktoreak aginduko duela ezartzen du eta interesatua aurkitzeko Polizia Judizialari mandatuaren erreferentzia mantendu ostean, epaile instruktorea interesatuak bere jarduera burutzen duen erregistro ofizialetara, profesionalen kidegoetara, erakunde edo enpresetara nahiz eta bere kokapena erraztu ahal izango luketen datuak existitu ahal diren erakunde eta organismoetara zuzendu ahal izango dela gehitzen du. Puntu honetan, erreformak, zigor arloko prozesuaren amaiera zuzen batentzat, edozein pertsonaren interbentzioa beharrezkoa denean, horren kokapena instrukzio jarduera bat osatzen duela onartzen du, beraz ofizioz eman beharra dagoela eta honen eskuduntza, eskusiboki, organo judizialarena dela.

C) Idazkari judizialaren ebazpenak eta errekursoak

a) *Ebazpenak*

Aurreproiektuak testu berri bezala Legeko testura eransten duen 144 bis artikuluan arautzen dira. Manua BJLOko 456.2 eta 4 artikuluan ezarritakoa lekuz aldatzera mugatzen da, jectio eta dekretuen artean bereiztuz, eta emango diren kasuak erregulatuz, motak, formak eta edukia araudi organikoan ezarritakoarekin bat, beraz, hasiera batean behintzat, bere garapenarekiko ez dago inolako eragozpenik jartzerik.

Osagarri bezala, erreformak 141. artikuluan ebazpen judizialeko edukiaren aldaketan sartzen da, bereziki helburua eta probidentzien motibazioa eraginduz, zeintzuk epaileari gordetako gai prozesalak eta auto forma eskatzen ez dituztenak erabakiko dituzte, zeintzuk “egokitzen hartzen denean, laburki

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

motibaktuak izan ahalgo dira inolako baldintzarekiko (formala) loturarik izan gabe”.

144 bis artikulua hiru hiru parrafoak zera ezartzen du “[d]ekretu deituko zaio idazkari judizialak ematen duen ebazpenari beharrezkoak edo egokia denean bere erabakia arrazoitzea”. Idazkariak zigor arloko ordenuan dekretua emango duen kasu haien determinazioa beraz, modu orokor batean, legeak espresuki ezartzen duen kasu haietan datza eta, benetan, bere erabakia arrazonatzea beharrezkoa edo egokia denean, zeren eta dekretua, motibazio zehatz bat eta banatutako eta zenbakitutako parrafoekin osatzen den estruktura bat eskatzen duen ebazpen mota bat da, egitate aurrekarietan, zuzenbide oinarrietan eta dispositibo aldean banatua, auto judizialekoaren antzekoa.

Egoki da oso, erreformak 161. artikuluan, idazkari judizialek, kasua denean, nolabaiteko kontzeptu ilunik argitzeko, hutsarteren bat ordezkatu eta ematen den oker garrantzitsuren bat zuzentzeko ahalmena izango dutela eranstea, jatorri judiziala duten ebazpenetarako legean aurreikusten diren hitz berdinetan. Era berean beharrezkoa zen komunikazio jarduerak erregulatzen dituzten manuetan idazkari judizialen ebazpenei aipamen zehatzen eransketa (175. art.), hauek emateko epeak (197, 204 eta 205 art.) eta berdinak errekurritzeko (211. art.).

b) *Errekurtsoak*

Idazkari judizialen ebazpenen ihardespen gaian, Aurreproiektuak X. Tituluari II. Kapitulu bat eransten dio, zeinek “Idazkari judizialen ebazpenen aurkako errekurtsoei buruz”ko izenpearekin bi artikulua gehitzen ditu (238 bis eta 238 ter).

Dekretuen errekurritasuna dela eta, eta alde batera utzi gabe guzti horiek ere erreposizioa izateko aukera (238 bis art.), ez da arau orokorrik

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

existitzen epaitegi aurrean berrikustapen errekurtsoren gainean, errekurritu den ebazpena, antolaketa jestio baten aurrean erreposizio errekurtsoa erabakitzen duen dekretua izango balitz kasuan salbu eta horrela izatekotan, berrikustapena posible izango da legeak espresuki horrela erabakitzen duenean (238 bis art.). Hutsune hau beteko ez balitz, aplikagarria izan beharko da errekurtsoen erregimen mugakorra PZLko dekretuen aurrean. Hau horrela geratzekotan, idazkariaren ebazpenen kontrol judiziala salbuespenera mugatua geratuko litzateke, araura baino eta hau ez da egokia zigor arloko prozesuan jokatzeko ari diren interesen garrantzia berezia kontuan izanik. Honetaz gain, kontuan hartu behar da baita, zigor arloko prozesua gidatzen duen printzipioa hain zuzen ere aurkakoa dela, ebazpen judizialen **errekurrigarritasun** orokorra eskatuz (vid. 218. art., zeinek auto judizialekin erlazioan, apelazioa ematen ez denean kexa onartzen du, edo laburtutako prozedimenduetarako, 766.1 art., errekurtsoa izan ezik ez dauden Epaille Instrukture edo Zigor arloko Epaillearen auto guztien aurka apelazioa onartzen duela). Ebazpenen errekurrigarritasunagatiko lege prozesalaren aurkerak argi eta garbi adierazten du bere biderapenean hartzen diren erabakien azertua indarberritzeko beharra eta idazkari judizialek hartutako ebazpenen errekurrigarritasun erregimenari objektiorik gabe aplikagarria den printzipio bat osatzen du.

Esandakoa kontuan hartuz, askoz egokiagozat hartzen da 238. ter artikuluak, legearen erabaki espresuagatik errekurtsoz izan ezik ez legozkeen idazkari judizialaren dekretu guztiak berrikustapenean errekurritzeko aukera kontuan hartzea.

Idazkari judizialek pronuntziamendu zibilen betepenerako eta benetako kautelazko neurrien burutzerako emandako ebazpenen aurrean errekurtsu erregimenari buruz, erreformako testu artikulatua 238. artikuluan PZLan aurreikusitako errekurtsu erregimenera igortzen da.

Idazkari judizialaren dekretuaren aurka jarritako berrikustapen errekurtsoa

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

erabaki behar duen epaile edo epaitegiaren erabakiari dagokionez, 238. ter artikuluak ondorengo hau esaten du:

“(...) aurka egiten ari zaion idazkari judizialaren dekretua berrerori den prozesuko fasean, eskumen funtzionala duen Epaile edo Auzitegi aurrean jarriko da (...)”

Aurreikuspen hau egokitzat hartzen da, zeren eta zigor arloko prozesuaren egitura kontuan hartzen du, non, gutxienez, auzilaburreko fase bat edo arau fase bat eta beste bat betea edo epaiketakoa bereizten dira, zeinen ezagutza organo jurisdikzional ezberdinei dagokie, jakina den bezala, eskuduntza funtzional irizpidea zuzenena bezala aurkeztuz.

1.1.2.FEDE EMATEA ETA JARDUERA JUDIZIALEN DOKUMENTAZIOA

Aurreproiektuak burututako erreforma prozesalaren berritasunetatik garrantzitsuenetariko bat, ahozko epaiketaren sekzioen garapena grabatua izateko bete beharraren sarrera da, zigor arloko prozesuari, bista zibilen dokumentaziorako den PZLko 187.1 artikuluan nagusi den araua erantsiz. 743. artikulua erreformatuak hurrengo garrantzia hau dauka:

“1. Ahozko epaiketaren sekzioen garapena soinu eta irudiaren grabaketa eta erreprodukziorako egoki den euskarrian erregistratuko da. Idazkari judizialak, grabaketari euskarri bezala balio izan dioen dokumentu elektronikoa zaindu beharko du. Aldeek, honen lepotik, grabaketa originalen kopia eskatu ahalgo die.

2. Beharrezkoak diren baliabide teknologikoak kontuan hartzen diren eintean, idazkari judizialak, onartutako sinadura elektronikoa edo legearekin adostasunean berme horiek eskaintzen dituen bestelako

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

segurtasun sistemaren erabileraren bitartez grabatutako edo erreproduzitutakoaren benekotasuna eta osotasun edo zuzentasuna bermatuko du. Kasu honetan, jardunaldiaren ospakizuna salan idazkari judizialaren presentzia izan gabe emango da eta horrela gauzatu den dokumentu elektronikoak helburu guzti horietarako akta osatuko du.

3. Aurreko atalean aurreikusitako berme mekanismoak ezin izango balira erabili, idazkari judizialak aktan, gutxienez, hurrengo datu hauek jarri beharko ditu; prozedimendu zenbakia eta mota; ospakizuneko lekua eta data; iraun duen denbora; jardunaldian egon den lagun kopurua; aldeen eskakizun eta proposamenak; frogen proposizio kasuan, pertinentzia deklarazioa eta hauen praktikaren ordena; epaileak edo auzitegiak hartzen dituen ebazpenak; hala nola euskarri horretan ezin izango litzatezkeen egoera eta gertakariak.

4. Artikulu honetan aurreikusitako erregistro baliabideak edozein kausa dela eta erabili ezingo liratezkeenean, idazkari judizialak jardunaldi bakoitzeko akta luzatuko du, bertan beharrezkoa den luzapen eta xehetasunez, praktikaturako frogaren funtsezko edukia, eragin eta gauzatutako eskakizunak eta erabakitako ebazpenak jasoz.

5. Artikulu honetako 3 eta 4 ataletan aurreikusitako akta prozedimendu informatikoen bitartez luzatuko da, jardunaldia ospatzen ari den salak baliabidea informatikorik ez duenean soilik izan ahalgo delarik eskuz idatzitakoa. Kasu hauetan, jardunaldia bukatzean idazkari judizialak akta irakurriko du bertan, egoki ikusiko balu, aldeek eskatzen dituzten zuzenketak eginez. Akta hau Auzitetiko Lehendakariak eta kideek, Fiskalak eta aldeen babesleek sinatuko dute.”

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

Artikulu honetara igortzen dira 788.6 eeta 791.3 artikulua – ahozko judizioa eta apelazio bista laburtutako prozedimenduan, hurrenez hurren -, 815 – partikularren aurka egindako irain eta kalumnia delituengatik ematen den prozedimendu bista – eta 972 – faltengatik ematen den epaiketa bista -.

Bistetara idazkari judizialaren ez agertzearen aurreikuspenean erreformatu edo aldatzen diren beste manu batzuk ere badaude: 786.2 artikulua, epaiketa hasieran salaketa eta defentsa idatzien irakurketan idazkariaren aipamena ezabatzen duena; 787 artikulua, epaile edo auzitegiko lehendakariari hauzipekoa adostasunaren ondorioei buruz informatzeko ematen duena, gaur egun idazkari judizialak garatzen duen funtzioa hain zuzen ere; eta 789.2 artikulua, *in voce* emandako epai kasuetan, aktan, epaia edo motibazio labur bat dokumentatzeko orduan, idazkari judizialaren fedeari aipua ezabatzen duena.

Supra esandakoarekin adostasunean, bista zibilen dokumentazioari buruz eta bistetara idazkari judizialaren ez agertzeari buruz hitzegiterakoan, azken puntu bezala gomendatu daiteke, zigor arloko epaiketetan irudi eta soinuaren grabaketa baliabide teknikoan erabilera derrigorren mandatu, horrela egokitzen izango balu, auzitegiaren aldetik, dagokion euskarrietan erregistratutaako guztiaren artetik, auzitegi horrentzat garrantzitsuena litzatekeen huraren idatzizko transkripzio bat autoakin elkartzeko eskakizun gaitasunaren aipamen batekin osatua izatea, berau ahalik eta eperik laburrenaren barruan. Aspektu partikular honetan, bista zibilen gaineko dokumentazioari buruz hitzegiterakoan iadanik adierazitakora igortzen gara.

Azkenik, dokumentazio funtzioarekin erlazioan, erreformak idazkari judizialaren eskusartzea eragiten du, hau da, iharduketetan garrantzia prozesala duten jardunaldi edo egitateen izatea uztea [vgr., deuseztatutako eragin judizialen ezaugarrien konstantzia (367 ter. 2 art.); ruedan

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

errekonozimendu baldintzena (369. art.); epailearen gaitasun ezareri buruzko galdeketa bitartean auzipetuaren gaitzespenarena – kasu hauetan “auziperatua ezingo dela (...) erantzuteaz desenkusatu” mantentzea eztabaidagarria izanik – (395 art.); auziperatuaren manifestaldien esana (397. art.); lekukoen galdera eta erantzunen eduki guztiarena (401. art.), deklaratzeko betebeharraren barkamenaren oharpenarena (416.1go art.) eta deitzen zaionean lekukoaren agertze betebeharrarena eta helbidean eman daitezkeen aldaketen ezagutzapean jartzearena, deskonplimendu kasurako oharpenekin (446. art.); aurretiko froga testifikalean erantzunena (448. art.); aldeek perituei jazartzen dizkieten hausnarketena (480. art.) eta korrespondentziaren zabaldua (588. art.)].

1.1.3.KAUTELAZKO NEURRI ERREALAK, PRONUNTZIAMENDU ZIBIL ETA KOSTUEN BEHARREZKO BETEPENA

Diruzko erantzukizunen segurtasunerako alde aurretiko bahiketa neurriaren betepenarekin erlazioan, erantzule zibilak diren bai inputatuarenak bai hirugarren pertsonenak, epaiaren, eta tasazio eta kostuen kobraketaren pronuntziamendu zibilen betepena, erreformak eskumena idazkari judizialari ematen dio, PZLan aipatutako gai hauen gainean egiten den erregulazioarekin bateratasunean.

Nabarmentzea merezi du 591. artikulua eman duen aukera: kaudimenaren betebeharra betetzat hartu daitekeelaren aukerarena hain zuzen ere, diru efektiboan edo iraupen ez jakina lukeen fidantza solidario bitartez eta kreditu erakunde bitartez edo elkarganako berme elkarte edo, epaile edo auzitegiaren ustetan, kasua denean, ari garen zenbatekoaren berehalako disponibilitatea bermatzen duen beste edozein medio bitartez igortzen den lehen eskakizunean ondaingarri den kausioa jasoko balitz, PZLan manu ezberdinetan gaur egun jasotzen den aurreikuspena berau.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

597. artikulua fidantza eraketa eskatzen duen autoaren notifikazioaren hurrengo egunean hau onartuko ez balitz, idazkari judiziala auzipetuaren ondasunen bahiketari ekingo diola ezartzen du, diruzko erantzukizunentzat ezarria izango litzatekeen zenbatekoa estaltzeko adinak adierazteko eskatuz.

598. artikulua ondasunen bahiketa ordenua zehazten du, PZLko 605 eta 606 artikuluen debekuei eta aipatutako Legeko 584. artikuluan ezarritakoari 592. artikulura igorritik. Ez dago ezer esaterik igorketa horien aurka, zeren eta segurtasun neurri hauen aplikazioa gidatu behar duen erregimen juridikoa argitzera laguntzen dute.

600. artikulua, 589. artikuluan aurreikusten diren kautelazko bahiketa autoaren betepenean ematen diren gainontzeko jardunaldiak, PZLko 738. artikuluko 2 eta 3 atalen bitartez zuzenduko direla ezartzen du (*vid.* igorketa egiten den akasdu idazketa), 597. artikuluan ondasunak adierazi ditzan prozesuari eginiko eskakizunaren gainean ezartzen den berezitasunarekin. PZLko 738. artikuluan 2. atari igorketa zuzena da, zeren eta lehen atalak kautelazko neurri zibilen hartzerako kausio aurretiko prestazioa eskatzen du, zigor arloko prozesuari ezinezko exportazioa duen eskakizuna hain zuzen ere, non auziperatuaren ondarea prozesuaren amaiera onerako eragitera zuzenduak dauden kautelazko neurri errealak Instrukzioko Epailereengatik ofizioz hartu behar dira, auzilaburreko jarduerari dagokion diruzko erantzukizunen segurtasun betebeharraren ondorio bazterrezina bezala – 299, *in fine* art. -.

Erantzukizun zibilen betepenerako, 989.2 artikulua idazkari judizialaren eskuetan uzten du betepen eraginetarako ikerketa patrimonialaren jarduerak zergazko organismoari gomendatzeko funtzioa.

Kostuei dagokienez, 242 eta 244 artikuluen aldaketak PZLra igortzen dute

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

gehiegizkoak izateagatik kostuen ihardespena eta gai honetako prozedimendu orokorra.

1.1.4.ALDEEN ESKUBIDE PROZESALEN BERMEAN DAUDEN FUNTZIOAK

Aurreproiektuak, zigor arloko prozesuan idazkari judizialari delituaren biktimaren eskubideen berme osagarri funtzio bat ematen dio. Seguraski artikulua hauen aldaketa Justiziaren Erreformatarako Estatu Hitzarmenaren 17. puntuan ezarritakoari aplikagarritasuna emateko helburuz egin da, zeinek zigor arloko prozedimenduaren esparruan, lehentasunezko helburu bezala ondorengo hau adierazten duena: “indarkeria izan duten delituen biktimen babes eta defentsa indartzea”, hala nola Justiziaren aurrean Herritarren Eskubide Kartan ezarritakoa, zeinek duen II idazpuruan ondorengo hau adierazten duen: “*ahulagoak direnak babesten dituen Justizia bat*”, zeinek “biktimek, beraien segurtasunean eragina izan ditzazketen ebazpen haien ezagutza eraginkor bat izan dezatela ziurtatuko duen, bereziki familia barruan ematen diren indarkeria kasuetan”. Puntu honetan, erreformak, delitu eta falta jakinen epaiketa arin eta berehalakoak eman daitezzen prozedimenduari buruzkoa den eta laburtutako prozedimenduaren aldaketarako den Prozedura Kriminaleko Legeko erreforma partzialari buruzkoa den urriak 24ko 38/2002 Legeak taiututako bidea jarraitzen du eta baita ere azaroak 25eko 15/2003 Lege Organikoan, Zigor Kodeko 1995eko azaroak 23ko 10/1995 Lege Organikoko aldaketari buruzkoa dena.

Idazkari judizialari inposatzen zaion informazioa emateko behar honen manifestaldiak dira 659 eta 785.5 artikuluen erreformak – biktima bai Prozesu arruntean baita prozesu laburrean ere, hurrenez hurren, ahozko epaiketaren data eta lekuari buruz informazioa ematea -; 761 – Prozesu laburrean ekintza eskaintza – eta 791.2 – apelazio bistari buruz biktima informatu -.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

Idazkari judizialaren eskuetan uzten da baita delituagatik modu zuzen batean irainduak edo kaltetuak izan direnei, hauen segurtasunean eraginik izan dezaketen exekuzio fasean berrerori diren eta zigor arloari buruzkoak diren hainbat ebazpenak komunikatzeko betebeharra (990 art.). Funtzio hauek idazkari judizialari emateak balorazio positibo bat merezi du.

Berme prozesalen laguntza material, eta bereziki babes eskubidearekin zerikusian, 797. artikuluko 3. atalera ondorengo hau esaten duen azken parrafo baten eransketak balorazio positibo bat merezi du baita ere:

“Babes eskubidearen jarduera bermatzeko, Epaileak, behin premiazkoak diren jectioei hasiera eman ostean, (defentsarako izendatua izan den abokatuari) atestatuaren kopiaren lekualdaketa ematea erabakiko du eta era berdinean, Guardiako Epaitegian eman diren edo emango diren hainbat ekintzenak.”

Manu hau ez da premiagabekoa. Nahiz eta abokatuak inputatuaren ordezkapen prozesala izan, zeini 118. artikulua ematen dioten estatusarekin adostasunez informatu behar zaion, “delitu baten inputazioa ondorioztatzen den edozein jarduera prozesalaren (...)” luzapenik egon gabe, soilik guardiako epaileak praktikan jartzen dituen jarduerak biltzen ez duen kontzeptua, baizik eta eragindu dituen atestatu poliziala baita eta prozedimenduan barne sartzen direnak, guardiako epaitegian ematen diren jarduerekin erlazioan, defentsako abokatuaren aldetik denbora errealean bere ezagutza izatea abokatu beraren kontraesanekoa den presentziarekin eta partehartzearekin bermatua geratzen da. Arrazoi hau dela eta erreformak bere zentzua hartzen du, zeren eta behin atestatu Poliziak Instrukzioko Epaileari eta fiskalari eman ostean, eta behin premiazkoak diren jectioak hasi eta gero, hau lehenengo, guardiako epaitegia jectioak praktikan jartzen hasi baino lehen, epaileak atestatuaren kopia inputatuaren abokatuari lekualdaketa ematea erabakiko du, eta gainera, baita ere eman diren gainontzeko jarduerak – hasierako autoaren aurretik

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

eztabaidagarria dena – edo guardiako epaitegian burutzen direnak. Hasierako momentu horretan atestatuaren irakurketak defentsako abokatuari guardiako epaitegian jectioen praktikarekiko aurretiko izaeraz, eta bereziki, inputatuaren deklarazioa hartzeko orduan, Polizia Judizialak defendatzen duen inplikazioa oinarritzen den terminoen nahikoa ezagutza batetara heltzea baimendu ahal izango dio, modu honetan eraginkorragoa izango den defentsa bat egin ahal izatea baimenduz. Osagarria den berme hau, beste alde batetik, ez litzateke murriztua geratu behar guardiako epaitegiaren aurrean premiazkoak diren jectioetara delitu jakinen prozedura arinetarako prozedimenduaren esparruan, non aipatu den manua sistematikoki kokatzen den lekua da, baizik eta gainontzeko prozeduren ezagutza berdin bat lortu beharko litzateke.

1.2. Deklarazio zigor-arloko prozesuen erreforma

Aurreproiektuan operatutako zigor arloko prozesuaren erreformak, idazkari judizialaren funtzio berriekin bereziki erlazonaturik ez dauden aldaketak testu legalean barne sartzeko aukeraz baliatu da, iadanik esan den bezala, ondoren ikusiak izango direnak, ahal den neurrian, Legearen sistematika jarraituz.

1.9.1. ZIGOR ARLOKO PROZESU ARRUNTA

A) Auzilaburreko fasea

448. artikulua alde zurreko froga testifikala “berehala” emateko eta “edozein dela kasua ere aldean kontradikzio aukera baieztatuz” eskatzeko aldatua izan da, eta honek aldekoa den epaiketa bat merezi du, kontuan hartzen dituen suposizioetan bere praktika hitzartzeko luzapenak inplikatzeko duen arriskua kontuan izanik.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

B) Erdiko fasea

Aurreproiektuari Kontseilu honek bere Txostenean 2005 urtean aurkeztutako legislazio prozesalaren erreformari buruz aditzera emandakoaren zentzu berean, erregulazio berria ematen zaio instrukzio eraginerako aldean sumarioaren lekualdaketa erregimen juridikoari, berau, 627. artikuluan aurreikusitakoa. EM IVaren arabera

“apirilak 17ko 66/89 zenbakidun Sententziatik aurrera finkatutako Auzitegi Konstituzionalaren doktrina bildu da, zeinek erdiko fasea deitzen den honetan zigor arloko prozesuan aldean oreka berrezartzea eskatzen duen. Horretarako, Prozedura Zibileko Legearen 627 artikuluan prozesatuaren defentsara kausaren leku aldaketa derrigorrezkoa egiten duen aldaketa bat barne sartu da, helburua sumarioaren ondorio autoaren gainean erabaki bat hartzea izanik, froga, ahozko epaiketaren zabaldura edo, kasua denean, kausaren auzietadura jestio berrien praktika eskatuz”.

Ezaguna den bezala, aipatutako manuak gaur egun, Instrukzio Epaitegitik datozen autoak epaitegian jaso ondoren eta honen aurrean aldean zitazioaren terminoa pasa eta gero, autoak fiskalari igaroko zaizkio, hiru egunetik jeitsiko ez den eta hamar egunetik igoko ez den tarte baterako, kausa, eskusartzea behar duen delitu bati buruzkoa bada, eta ondoren pertsonatu izan balu, kereilantearen prokuradoreari ondoren, zeintzuk idazki bitartez lagundua itzuliko duten, sumarioa bukatutzat eman duen behekoaren autoarekin konforme itzanik, edo jestio berrien praktika eskatuz; iritzia sumarioaren bukaera autoarekin adostasuna izango balu, Fiskaltzak eta kereilantearen prokuradoreak, egongo balitz, ahozko judizioaren edo auzietadura edozein motaren zabalkuntzari buruz beharrezkotzat hartuko luketena eskatuko dute. Indarrean dagoen arauak, ez du momentu batean ere prozesatuaren edo prozesatuen defentsaren baliokide den lekualdaketa prokuradori ematea esaten

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

eta honek akusazio eta defentsaren artean bistakoa den desegonkortasun bat eragiten du, zein eskakizun konstituzionalekin konforme dagoen testu legala osatzen duen interpretazio baten bitartez jurisprudentzia bidez konpentsatu behar izan dena.

Manuaren *secundum constitutionem* interpretazioa, apirilak 17ko 66/89 zenbakidun Epaitik abiatuz bateratzen den Konstituzio Auzitegiaren doktrina betez betebeharrekoa jazotzen da, zeinek hamabigarren oinarri juridikoan aldean oreka berrezartzea eskatzen du, non ondorengo hau adierazten da:

“Egon daitezkeen berme guztiak dituen prozesu bat izateko eskubidearen onarpenak, ondorioz, egiazki, aldean arteko desoreka alde batera uzteko asmoz, bai bata eta baita besteak ere, aukera berdinak eta alegazio, froga eta aurkaratze zamak edo kargak izatea dakar. Eskakizun edo exijentzia honek (zeinek, bertan garatzen den jarduera ikertzailearen berezko izaeragatik sumarioko fasean modulazio edo salbuespenak onartu ahal dituen) dudarik gabe, zigor arloko prozesuan, ahozko epaiketan eta frogaldi ekintzan, aurretiazko froga suposizio edo hipotesiak barne sartuta, garrantzia berezia hartzen du – 6.3.d) artikulua, Giza Eskubideen Europako Hitzarmena – baina, era berean, delituagatik ematen den prozeduraren erdiko fasea deitutakoan ere errespetatu behar da (martxoak 22ko 44/1985 gure Epaiak duen doktrinatik ondorioztatzen den bezala).

Hain zuzen ere, oraintsu aipatutako fase honek, ez du soilik zigorrezko uziaren antolaketa eta depurazio egokia baimenduko duen materiale bideratzailea osatzeko aukera emateko joera, baizik eta hau izango da ahozko judizioa hastea erabakitze beharrezkoak diren aurreikusitako hipotesiak aldi berean ematen diren edo ez finkatzen duen momentua. Eta auzipetuak daudenak aspektu batean

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

zein bestean dudarik gabeko interes bat dute, arrazoi hau dela eta, ezin daiteke horren esku-hartzea alde batera utzi. Kontuan hartu behar da, aldean idatziak ikusirik, hauek PKLko 627 artikulua biderapena dela medio adierazitakoak, zigor arlokoa den Auzitegi hainbat aukera zabaltzen dira, eta ez soilik eta ez derrigorrez ahozko judizioa hasteko erabakia.

Horrela, posible da, Auzitegiak, oraintsu aipatutako Legeko 631 artikuluaekin bat izanik, Instrukzioko Epailearen autoa ezeztatzea, honi, eginbide berrien praktiken prozesua eta antolaketa itzuliz; edo izan daiteke ere, eta oraindik Epailearen autoa konfirmatuz eta Sumarioa bukatutzat emanik, Auzitegia ez da geratzen alde salatzaileen ahozko judizioaren zabalkuntza eskakizunengatik lotetsia, zeren eta kontuan hartu behar da Auzitegiak, PZLko 645. artikuluaekin bat, artxibaketa erabaki dezakeela egitatea delitu bat ez dela erabakitzen badu, guzti hau aipatu den Lege prozesaleko 637.2 artikulua ezartzen duenarekin bat. Hau dela eta, eta Auzitegiak izan ditzazkeen aukera ezberdinak direla eta, horri buruz soilik salatzaileak diren aldeek alegatu ahal izatea, gaur egun errekurtsio-egileak direnak ezberdintasun egoera argi baten aurrean jartzen zituen, hauek beste aldean aurrean beraien argumentuak balioztatu ahal ezin izatean.

(...) Ba, PZLko 627 artikulua soilik eta espresuki Fiskaltzako instrukziorako autoen lekualdaketa aurrez ikusten badu eta bertaratu diren auzi-jartzaileei, ez du inolaz ere debekatzen (...) auzipetuei lekualdaketa ematea. Eta, 24.2 artikulua ezartzen duenaren arabera, PZLko 627. artikulua agindutakoa osatzea bidezko zen, aurrekonstituzional izaeradun araua, aipatu den artikulua konstituzionaletik ondorioztatutako bermeak dituen, aldean arteko arma berdintasuna barne sartzen duena eta, beraz, eta kasu

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

honetan bereziki, Fiskaltzarako eta egongo balitz auzi-jartzailearentzat PZLko 627. artikuluan aurrez ikusten diren hitz berberetan prozesatuen lekualdaketa.

(...) Hitz batean esateko, hartu beharreko erabakiaren garrantzia berak ez dago zalantzarik, zigor-arloko Auzitegitik, zein EKko (Europako Kontseilua) 24.2 artikuluekin eta BJKNko 5.1 eta 7.2 artikuluekin bat, berriz ere iadanik aipatu den PZLko 627 artikulua interpretazio integratzaile bat burutzea eskatzen zuen, prozesatuei aukera bat emateko asmoz eta ez soilik largespenaren jatorria eskatu edo arrazoituzeko, baizik eta baita ere kasua denean, ukatuak izan diren biderapen berri eta ezberdinen praktikaz interesa izateko, zeintzuk prozesuaren objektu izan diren egitateen irrelebantzia penalagatik aipatutako pronuntziamendua justifikatzeko asmoz, egoki liritezkeenak.”

Honen ondorio bezala, 627 artikulua aldaketak azertu bat suposatzen du testu positiboan doktrina honen irudi bezala.

C) Ahozko judizio fasea

Epaiketa antolatzekeo jardunaldien barruan, 688. artikulua idazkari judizialari, adierazitako egunean auzitegian bertan bildu izan liritezkeen frogagarriak egoteko ardura ematen dio.

Saioaren grabazioari aplikagarria den sinadura elektronikoko enpleguagatik egiten den epaiketa jardunaldian idazkari judizialaren presentzia ordezkatzeko duen erreformaren ondorio bezala, “idazkariari” ahozko judizio hasieran kontu ematean egiten zaizkion aipamenak ezabatzen dira (701 art.) - inpersonala denaren enplegua “[k]onturatuko da” - eta galderaren aktan esleipenean edo lehendakariak erantzun bat ematea galarazi duen galdera (709 art.).

1.9.2. FALTEN JUDIZIOA

948. artikuluari, berau faltan judizioko epaiketaren gauzatzeari buruzkoa, erantzukizun zibilaren gaineko gauzapena “erabakia eman izan duen Epailearen bitartez ofizioz eragindua izango dela kasua edozein izanik ere” gehitzen zaio.

1.9.3. KAUTELAZKO NEURRIAK

A) Behin-behineko espexeraldi gaien prozedura

6.ataleko 505. artikulua, auzia ezagutzen duen edo ezagutu beharko lukeen autoritate judizialek ezberdina den epailearen eskuetan jarria izan den atxilotua maiz ematen den suposizioan jarraitu beharreko prozedura arautzen du. Kasu hauetan, bi konponbide aurkitu daitezke: lehenengo bat, non atxilotua, auzia ezagutzen duen organo judizialaren eskuetan jarri ahal den, atxiloteta judizialeko 72 orduko epean; eta bigarren aukera bat non lehenengo konponbidea ez den posible eta ondorioz, atxilotua utzi duten guardia epaitegiak artikulua berdinak aurrez ikusten duen agerraldia ospatzen hasten duen, horren egoera pertsonalaren gainean erabakitze hain zuzen ere. Azken aukera hau ematen denean, behin auziaren epaile edo epaitegiak dilijentziak jaso ondoren, inputatua izan denak esateko daukana entzungo du, hau bere abokatuaren laguntza izango duelarik, posible den eina ahalik eta bizkorren eta egokitzat duen ebazpena emango du.

Ongi ba, EM IVak horrela aditzera ematen duen bezala, “guardia epaitegi baten aurrean aurkeztu den atxilotuaren egoera pertsonalari ahalik eta lasterren erantzun bat emateko asmoz eta egoera berdin hori legeztatze helburuaz, 516. eta 517. artikuluei edukia ematen zaie”. Hau da, orain bertan

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

azaldua izan den bigarren hipotesiarentzako, erreformak prestakuntza iharduera batzuk aurreikusten ditu, kausa edo auzia ezagutzeko gaitasunik ez duen baina atxilotua izan dena bere eskuetan jarria izan den epailea ahalik eta baldintzarik hoberenetan egon dadin helburua izanik, hau, gaiaren gaineko informazioari buruz eta atxilotua izan denaren baldintzei buruz hain zuzen ere, eta guzti hau, bere egoera pertsonalaren gainean erabaki bat hartzeko ere.

Lehen neurri bezala, errekerimenduak direla eta auzipetua izan denaren bilaketa hitzartzen duen epaileak, zitazioa jaso duenaren egoera pertsonalaren gainean, hau behin habidoa izanda, erabaki bat hartu ahal izateko beharrezkoak izango liratezkeen kausaren puntuak izendatu beharko dira. Hauek, ebazpen judizialarekin batera eta puntuekin batera idazkari judizialaren bitartez izango dira aditzera emanak, guardiako epaitegira igorriak izateko edo gai horretarako bereziki egongo litzatekeen sistema informatikoan bere barne sartzerako, non bai batean izan edo bai bestean izan, erregistratuak geratuko diren (516. art.).

Bigarrenik, guardiako funtzioetan dagoen epaileak zitazioa jaso duenaren aurkezpenaren aurrean egoera pertsonalari buruz erabaki bat hartzeko beharra izango balu, errekerimendua hartu izan lukeen organo judizialaren laguntza eskatu ahal izango luke edo, hau ezinezkoa balitz, azken barruti judizial horretan guardian legokeenaren laguntza eta guzti hau, iadanik aipatu den dokumentazio edo informazioa lortzeko errazteko helburuaz (517. art.).

Aldaketa positiboki baloratzea merezi du, zeren eta Instrukzioko Epaitegien guardietan zehar jarraitzen den praktika bati legezko babes edo laguntza ematen dio, aldi berean, egoera pertsonalaren gaineko erabakientzako garrantzitsuak diren datuei buruzko informazio jarria, guardiako zerbitzua ematen ari diren organoen artean transmitzea erraztuz, hau, epailearen esku jartzea, errekerimenduak eman dituzten auzitegi eta epaitegien audientzia orduetatik kanpo ematean.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

B) Prozedura Zibilaren Legeari igorpena

Zigor arloko prozesuaren objektu zibilarekin erlazioan, esan daiteke sistema prozesalaren homogeneotasuna, PKLa PZLko aurreikuspenekiko egokitzapenarekin azertu bat dela. Hau, (prebentziozkoa den) enbargo autoaren gauzapean erregimenean aldarrikatzen da (600. art.), 601 eta 610. artikuluen indargabetzeagatik lagundua berau, nahiz eta gaur egun alde batetik zaharkiturik dauden, eta kontuan hartuz 591. artikulua posible diren diruzko erantzukizun bermeen fiantza, zehaztugabeko epealdia duen abal solidario baten bitartez emateko eta kreditu erakunde bitartez edo elkarrenganako bermedun sozietate bitartez igorritako lehen eskarian ordaintzeko aukera barne sartzen duela.

Beste gai batzuekin jarraituz, baina aurrekoarekin erlazionaturik noski, 536. artikulua aldaketak behin-behineko askatasunaren bermean fundatzen diren fiantzak burutzeko premiamendu bidea, PZLko diru gauzapeanaren premiadun prozedimenduaren xedapenen bitartez arautua izango dela esan nahi du.

1.2.4. ERREKURTSO ERREGIMENA

PKLko errekurtsu erregimenaren aldaketa ez da geratzen garrantzitsua izan gabe, nahiz eta beste era ezberdin batean izan.

A) Erregimen orokorra

Aldaketa edo erreformak ere zigor arloko prozesuan idazkari judizialari, errekurtsu egilea, errekurtsua mantentzeko asmoz aurkezten ez denean, errekurtsu horren basamortu deklarazioa ematen dio (228. art. - apelazioa -,

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

866 – kexa – eta 873 eta 878 – kasazioa -).

B) Apelazio errekurtsua

Aurreproiektuak apelazio errekurtsua garrantzitsuak diren aspektuetan eragiten du.

a) *Kide anitzeko organoen auto interlokutorioen aurkako apelazio errekurtsua*

Hasiera batean, 236 artikulua aldatzen da, berau kriminal arloko auzitegien auto interlokutorioen aurkako errekurtsoen erregimen orokorrari buruzkoa, erreguzko errekurtsuari – itzultzekoak ez diren errekurtsuentzat PZLaren bidez orokor bihurtu den “berraztertze” arruntera egokitu gabe bere izendapena gordetzen duena hain zuzen ere *a quo* organoaren izaera unipertsonala edo kide anitzeka kontuan hartu gabe -, “soilik Legeak aurrez espresuki ikusten dituen kasu haietan” apelazio errekurtsua den errekurtsu debolutibo bat bezalakoa jartzeko aukera gehituz.

Aldaketa ondoren, ez da dudarik egongo apelazioan kide anitzeko auzitegien apelatzeko modukoak izango diren ebazpen bakarrak, behin betiko izaeraz, eta ez interlokutorioaz, gaur egun direnak jarraitzen izango direla, hau da, zinpekoen epaimahaiaren bitartez emandako ebazpenak eta aurretiaz erabaki beharreko artikulua jakinak [cfr. 846. art. bis a) 676. artikuluekin erlazioan].

Orain bai, aldatzen den manuak zigor arloko prozesua aldaberritu behar badu, *ex novo* eta ez errekurtsu bide bezala apelagarria den ebazpen bat ematen duena kide anitzeko auzitegi bat denean aplikagarria izan beharko da: adibide bezala, ahozko judizio fasean, Probintzia Auzitegiak behin behineko espetxealdia agindu, luzatu edo ezezkoa emango duen edo inputatuaren

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

askatasuna hitzartzen duen auto bat emango balu, zeinen aurka “766. artikuluan aurreikusten dituen moduetan apelazio errekurtsua gauzatu ahal izango da” - hauek *modu* prozedimentalak eta ez organikoak hain zuzen ere -. Suposizio hauetan apelaziora jo ahal izango balitzateke, BJKNak aurreikusten dituen eskumen funtzional hori duten auzitegiek aurka-egite horren ezagutza izango dute: Justizia Auzitegi Nagusietako Zibil arloko eta Zigor arloko Salak (73.3.c) art.] eta Auzitegi Nazionaleko Apelazio Sala (BJKNko 64 bis art.).

b) Bigarren auzialdian epaiketako grabazioaren erreprodukzioa

Garrantzia handiagoa dauka oraindik prozedura laburtuan bigarren auzialdian froga erregimena eragiten duen erreformak, lehen auzialdian epaiketa saioen grabazioa orokortzearen emaitz bezala:

1go) Aldeek, epaiketaren notifikaziotik hurrengo hiru eguneko epe barruan, saioak grabatuak izan diren euskarrien kopia eskatu ahal izango dute, errekurtsua jartzeko epealdian etenaldi bat izanik, eskatuak izan diren kopiak behin eman izanik, epealdiaren zenbaketa berriz ere hasiz (790.1 art.).

2.) Errekurtsio-egileak eta gainontzeko beste aldeek, errekurtsua ezagutzeko eskumena duen auzitegiaren aurrean, lehen auzialdian emandako frogari buruzko grabaketa atalen erreprodukzioa edo kopia eskatu ahal izango dute (790.3 eta 5 art.).

3.) Bista, kasua denean, frogaren praktikatik edo bertan lekua balego, grabaketen erreprodukziotik hasiz burutuko da (791.2 art.).

Berritasun garrantzitsu honi buruz, zenbait hausnarketa egin behar da. Aintzakotzat hartu beharra dago lehen mailako epaiketaren grabaketako zigor arloko bigarren auzialdiaren erreprodukzio posiblea, PKLko mugatua den apelazio sistemaren funtsezko aldaketa bat adierazi nahi ahal izango lukeela,

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

non *ad quem* auzitegiak soilik bi froga mota baloratu ahal izango dituen: lehenik, baloratuak izateko berehalakotasunaren beharra ez dutenak (*vgr.* froga dokumentala eta frogagarriak edo konbikzio-piezak); eta bigarrenik, bigarren auzialdian hurbiltasun baldintzak dituen *ad quem* organo beraren aurrean praktikatuak izan daitezkeen pertsonalak diren frogak – PKLan oso urriak direnak hain zuzen ere -. Hau da, laburbilduz, epai ezberdinetan zehar Konstituzio Auzitegiak adierazitako doktrina.

790.2 artikulua erreforman aldaketarik gabe jarraitzen duelako, zeinek frogen estimazioan erroreagatik egiten den alegazioa jasotzen duena, termino horietan aldaketa hau onartuko balitz, balorazio berri baten aukera posible izango litzateke lehen auzialdiko frogen apelazioan, definizioz, “bitartekotza” ondorioz dakarren grabaketa baten erreprodukzioaren oinarriari buruz eta zeinek, arrazoi hau dela eta, auzialdiko auzitegiak duen hurbiltasunarekin parekatu behar ez dena. Beste modu batean esateko, berehalakotasunaz edo hurbiltasunaz baloratu den froga pertsonal bat ez litzateke berriz ere bigarren auzialdian baloratua izan beharko grabaketa batetik hurbiltasun edo berehalakotasun baldintza okerragoetan. Hau, aldiz, dokumentazio bide bezala – eta ez froga bide bezala – beste helburu batzuentzat balio ahal izango du, adibidez auzialdian garatutako jarduera probatorioaren kontrola izango litzatekeena.

Honi dagokionez, interesgarria da Kontseilu honek 2005eko urriak 5eko Txostenean Lege Aurreproiektuari mantendu zioena berriz ere esatea, zeinen bitartez Prozedura Zibilaren Legea, Administrazioarekiko Auzien Jurisdikzioa arautzen duen uztailak 13ko 29/1998 Legea eta kasazio errekurtsu gaien, zigor arloko auzialdi bikoitzeko eta Hurbiltasun Justizia gaien Prozedura Zibilaren urtarrilak 7ko 1/2000 Legea aldatzen duena hain zuzen ere:

“Formula hau, (Aurreproiektuaren formula hau, zeinen arabera errekurtsu-egileak, bere apelazioa, hurbiltasun oinarriari lotuak

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

dauden eta izaera pertsonala duten frogen estimazioaren errean oinarritzen duenean, lehen auzialdian emandako frogaren praktikaren grabaketaren erreprodukzioa *ad quem* auzitegiaren aurrean eskatu ahal izango du), zeinek mugatua den apelazio sistema ez eraldatzea helburutzat duena eta era berean, asmo bezala pertsonalak diren frogen balorazio berria bigarren auzialdian era erreala batean erreproduzitzeko beharrik gabe baimenduko lukeenak, ezin daiteke ontzat hartu ondorengo eragozpen hauengatik:

1goa) Argi eta garbi ulertzekoa da epaileari grabaketa baten ikuskaketak eta entzuteak ez diola grabatu denaren errealtateak sortuko lizkiokeen inpresio berdina ematen, eta hau dela eta, bi auzitegiek, hurbiltasun maila ezberdinen aurrean aurkitzen dira, azken hitza duenaren kalterako. 2004ko otsailak 16ko Auzitegi Gorenaren Bigarren Salako Autoaren hitzetan:

“Ezta auzialdiko epaiketaren grabaketa bideografikoa ere ez litzateke nahikoa izango, zeren eta iraganeko irudiak dira, zeintzuk soilik eszenatokia ezagutzeari baimentzen dute, baina ez protagonisten bizipen zuzen eta besterenezinak. Hau dela eta, nahikoa da Salako irizpidearen egokitasunaren disezio eta analisi batekin, logika eta esperientziak eskatzen duten erregelekiko”.

2.a) Edozein dela kasua ere, grabaketak ez luke balio izango auzitegiaren benetazko barneko eraketan ziur egotearen balorazio akatsen manifestua jartzeko, baizik eta soilik, zentzumen-pertzepziodun akats lodi eta nabariak, hauek a quo epai-emaiaren aldetik eta praktikatu izan den frogaren emaitz objektiboarekiko, kide anitzeko auzitegiak izanik, orokorrean ez

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

ohizkoak eta gainera ohi ez bezalako akatsak izanik hauek hain zuzen ere.

3.a) Nahiz eta errekurso-egileari ezinbestekoa den akatsaren identifikazioa eta akats hori aurkitua ahal izango litzatekeen grabaketaren puntu zehatza eskatu, ahozko judizioan azaldutakoa, ulertzeko modu horretan ageriko akatsak isladatzeko tratamendu selektibo eta bakan baten objektu izateko arriskua egongo litzate, modu honetan, lehen auzialdiko auzitegiaren aldetik baterako balorazio objektu diren froga pasarteak, beraien testuingurutik ateraz.

(...)

5.a) Suposatu beharra dago aldeek legeak ematen dioten aukera hau erabiliko dutela eta honegatik, lehen auzialdiko auzitegiek behar duten denbora baino ez askoz gutxiago erabili behar badute apelazio errekurso bakoitzeko, aurreikus daiteke bigarren auzialdiko auzitegien kolapsoa, azken finean, ahozko judizioetan erabiltzen den denbora zatirik handiena, zein froga pertsonalen praktikan joaten da. Arrisku hau, soilik apelazio auzitegi kopurua gehituz eragotziko litzateke, lehen auzialdiko auzitegi kopurura hurbilduz hain zuzen ere.”

Igargarria da Gobernuak hausnarketa hauek kontuan izatea 790.3 artikuluekiko Aurreproiektuaren erreformak zentzua izateko:

“Hurbiltasun printzipioari lotutako izaera pertsonala duten frogen apreziazioaren akatsean bere apelazioa oinarritzen duen errekurso-egileak, errekurso hori ezagutzeko eskumena duen Auzitegiaren aurrean, lehen auzialdian praktikatua izan den

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

frogaren praktikaren grabaketaren erreprodukzioa eskatu ahal izango du.”

790. artikulua 2. atalaren idazketarekin 2005eko Proiektuan aldatua izateko:

“Errekurtsoaren formalizazio idatzia aurka egin nahi zaion ebazpena eman zuen organoaren aurrean aurkeztuko da, eta bertan, ordena bat jarraituz, errugabetasun-presuntzioaren arau-hausteari buruzko alegazioak adieraziko dira, hala nola berme prozesalari buruzkoak edota aurka-egitea oinarritzen den arau konstituzional edo legalen arau-hausteari buruzkoak. Gainera, errekurtoa, egitate berrien agerpenean oinarritu ahal izango da”.

Eta artikulua 3. atalaren in fine lehen parrafotik, orain informatzen ari garen Aurreproiektuak dituen baldintza berberetan:

“Errekurtso-egileak, errekurto hori ezagutzeko eskumena duen Auzitegiaren aurrean, lehen auzialdian praktikatu izan den frogari buruzko grabaketaren zatien erreprodukzioa eskatu ahal izango du.”

Bestalde, hau ez da orain jarraitzen den bidea, zeren eta orain informatzen ari garen Aurreproiektuak 790.2 artikulua ukitu gabe uzten du, eta honek, iadanik esan den bezala, bigarren auzialdi batean, apelazioan erreproduzitu den grabaketa baten euskarriari buruz lehen auzialdian hurbiltasunarekin praktikatuak izan diren frogen balorazio berri baten aukera zabaltzen du. Araudi berria iadanik adierazi diren irizpideekin bat interpretatuko balira, gatazka batean sartu ahal izango litzateke bigarren auzialdian froga pertsonalen balorazio gaiaren gaineko jurisprudentiarekin.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

c) Apelazioari atxikitzea

Laburtutako prozesuan ere hasiera batean apelatu ez zuenak apelazio errekurtsuari atxikitzea barne sartzen da. 790.1 artikulua jarritako errekurtsuari egindako alegazio biderapenean, apelatu ez lukeenak helburuak gauzatu eta bere eskubidearekin bat etortzen diren arrazoiak alegatu ahal izatea aurreikusten du, errekurtsio hau, hasierako apelatzaileak berea mantentzearekiko baldintzatua geratuz (790.1 art.).

Beraz, hasierako apelazioarekiko “baldintzatua” dagoen apelazio bati buruz datza – ez hala nola hasierako errekurtsio-egilearen helburuarekiko baldintzatua, baizik eta bere aurka-egitearen mantenimenduarekiko -, zeinek 846 bis d) artikuluan legegileak egindako bidea jarraitzen duen, “epai eta auto jakin batzuen kontrako apelazio errekurtsioetarako”.

C) Kasazio errekurtsioa

Nahiz eta ez soilik kasazio errekurtsioarekin erlazionatua egon, baizik eta baita ere berrikuspen errekurtsioarekin eta Auzitegi Goreneko Bigarren Salak auzialdi bakarrean ezagutzen dituen kausekin erlazionaturik dagoena, hemen garrantzitsua da nabarmentzea 145. artikulua erreformaren izaera: “Auzitegi Gorenak ezagutzen dituen gaien auto edo epaiak emateko orduan beharrezkoak izango dira zazpi Magistratu, ez baldin bada lege honek aurreikusten duen kasuren batean nahikoa izatea kopuru txikiago bat”.

PKLak soilik 898 artikuluan aurreikusten ditu sala eratzeko Auzitegiko Magistratu kopurua: hiru edo bost Magistratu kasazio epaia emateko, ezarritako zigorraren iraupenaren arabera edo ezarri ahal izango litzatekeen iraupenaren arabera, salatzaileak izan diren aldean arrazoi artikulatuek aurrera egingo balute kasu.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

Gainontzeko suposizioetan, non honi dagokionez Legeak isiltasuna gordetzen duen, erreformak aurre egingo balu, hurrengo kasu hauen gainean erabakiak hartzeko zazpi Magistratu beharrezkoak izango liratezke:

1go) Kexa errekurtsoren auto erabakigarria (869 art.).

3.) Kasazio errekurtsoren ez onartze autoa, gainera, aho batez hartu behar izango dena (888 eta 889 artikulua).

4.) Berrikuspen errekurtsoran interlokutorioak diren autoak (957 art.).

5.) Berrikuspen epaia (959 art.).

Gainera, 145 artikulua aforatuen aurkako kausetan Salen autoen ardura ere izango litzateke, eta honek bere alde, epai-emailea izango litzatekeen Sala eratzeko orduan, inpartzialtasun objektibo eza praktikoki irtenbiderik gabeko arazoak ekarriko lituzke.

Honen ondorioz, proposatutako testua bi arrazoi direla eta aldatua izan beharko litzatekeela uste da: lehenengo, benetan koherentziarik gabea izango litzatekeen panorama bat adibidez, epai bat emateko hiru Magistratu beharrezkoak izatea eskatzean ez deskribatzeko – edo gehinenez bost -, kexako errekurtsoa erabakitzeko beharrezkoak zazpi diren bitartean; eta bigarren momentu batean, aldeaz aurre ikusi daitezkeen funtzionamendu arazoak galarazteko zeintzuk Auzitegi Goreneko Bigarren Salan eragina izan ditzazketen, 145. artikulua ia edukirik gabe utziko luketen arau espezifiko eta berriekin osatu ezean.

Honen gainean, Kontseiluak, arau orokor bezala, epaiazko Magistratu kopuru bostekoa izatea gomendatzen du eta autoentzat hirukoa.

Beste alde batetik, kasazio errekurtsoren aldaketak V Liburuko II Tituluaren IV. Kapitulua (947tik 953ra bitarteko artikulua) edukirik gabe uzten ditu, “heriotza duten kausetan kasazio errekurtsori” buruzkoa hain zuzen ere

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

eta errekursoen bereiztutako zenbakikuntzaren mesedetan aipamenak ezabaten ditu, hauetako batzuk iadanik denbora dela zaharkituak, heriotza zigorra jartzen diren kausetatik ondorioztatzen diren ebazpenen aurkako errekursoak, eskumenari buruz hitzegiten dutenak, *in fraganti* kasuak, Ordena Publikoko Legeko prozedimenduarenak eta forma urratzean oinarritutakoak (877 art.).

D) Kexako errekursoak

Aurka-egite honekin erlazioan, kasazio errekursoaren prestakuntzaren ukapenaren aurrean, esan nahi izan da proposatzen den idazketa berriak, kexaren oinarri bezala eman diren egitateen faltsukeriaren aurrean, izunaren maila zehazteko irizpideak finkatzeaz gain, eskumena duten profesionalen kidegoei fede on prozesalaren arauen kontra burututako ekintzaren lekualdaketa egingo dela aurreikusten duela, hau, kontuan hartuta diziplina zehapen ezarpena.

1.3. Zigor arloko exekuzio prozesuaren erreforma

Gaur egungo 990. artikuluaurreikuspenak kontuan hartuz eta hauen artean epaia betetzea egiten duen betebeharrak epaile edo auzitegiari inposatzen dioen betebeharra nabarmendu behar dela kontuan hartuz, erreformak aurrekoa osatzen duen parrafo bat gehitzen du, non “[e]paiaren exekuzio prozesua bultzatzea idazkari judizialari dagokiola ezartzen duen, horretarako beharrezkoak diren jesticioak eman ez eta alde batera utzi gabe, zigorra betearazteko Epaile edo Auzitegiaren eskuduntza”.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

2. ESTRADIZIO PASIBOAREN LEGEA

Aurreproiektuaren bosgarren artikulua Estradizio Pasiboari buruzkoa den martxoak 21eko 4/1985 Legeko zenbait artikulua aldatzen ditu, PKLaren erreformako ildoak jarraituz aldean komunikazio ekintzak idazkari judizialaren eskuetan uzteari dagokionez, dokumentuen lekualdaketari dagokionez (12.3 art.), lekukotasunen igorpena (17 eta 18.1 artikulua), interesdunari defentsariaren izendapena (13.2 art.) eta bisten eguna jartzea (14.1). Aspektu guzti hauen gainean soilik iadanik PZL eta PKLko azalpenak garatzeko unean adierazitakoa berriz ere errepikatzea besterik ez dago.

3. INDARKERIAZKO DELITUEN BIKTIMEI ETA ASKATASUN SEXUALAREN KONTRA LAGUNTZA ETA SOROSPEN LEGEA

Aurreproiektuak, bere bederatzigarren artikuluan indarkeriazko delituen biktimei eta askatasun sexualaren kontrako laguntza eta sorospeneri buruzkoa den abenduak 11ko 35/1995 Legea aldatzen du. Nahiz eta lege prozesal bat ez izan, administratiboa baizik, sistematikoki Txostenaren atal honetan barne sartzen da, arautze objektu diren laguntza publikoek, zigor arloko prozesu baten emaitzarekiko duten lotura zuzena dela eta.

Erreforma 15.4 artikulura mugatzen da, PKLko erreformak idazkari judizialari, delituaren biktimaren interesen defentsan inposatzen dizkion betekizun berdinak barne sartzeko: idazkari judizialak biktima, honek jasandako kaltearen bihurteta eta ordaina izateko duen eskubideaz informatuko du, hala nola, doako justiziaz baliatzeko eskubideaz, era berean, biktima epaiketa burutuko den leku eta dataz informatua egotea zainduko du, hala nola eman den ebazpenaren berri pertsonalki izatea, nahiz eta prozesuan parte ez izan. Azken batean, faboragarria den epaiketa bat merezi duten aurreikuspen arauemaileak dira.

VII

ERREFORMAK ADMINISTRAZIOAREKIKO AUZIEN JURISDIKZIOAN

Erreformat hemen testu legal soil bakarra eragiten du, Administrazioarekiko auzien Jurisdikzioa arautzen duen uztailak 13ko 29/1998 Legea (AAJL) hain zuzen ere, zein Aurreproiektuko hamabigarren artikulua hirurogehi ataletan zehar aldatzen duen.

1. ADMINISTRAZIOAREKIKO AUZIEN LEGEA

Iadanik jardun izan garen gainontzeko erreformekin gertatzen den bezala, helburua, jardunaldien lekualdaketa gaian, idazkari judizialei dagozkien eskumenak era zehatz batean mugatu eta nabarmentzea izan da, hala nola, komunikazio egintzak, agerraldiak, aldeek aurkeztutako dokumentuen baldintza formalen konplimenduaren hautematea eta baita bisten eguna jartzea ere.

Hala eta guztiz ere, erreformat ere artikulatuan zenbait aldaketa barne sartzeko aprobetxatu du, hala nola idazkari judizialari administrazioarekiko auzien errekursoaren zenbatekoaren zehaztapenerako eskumenaren atribuzioa eta errekursoen nahitaezko bilketa finkatuz, jardunbide prozesal egokiak deitzen direnen sustapena. Guzti hau, idazkari judizialei emandako eginkizun berrietatik apartekoak diren beste kuestio batzuekin batera.

Erreformat ere, guztiz naturala den bezala, idazkari judizialen ebazpenen arauketa jasotzen du eta baita ere hauen kontra doazten errekursoak, nahiz eta aspektu honetan, duen edukiaren zatirik handienez eta hitzez hitzeko modu batean, PZLko manuak errepikatzen dituen.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

1.1. Idazkari judizialen funtzioak

1.1.1. PROZEDURA BULTZATZEA

A) Bisten eguna jartzea

Aurreproiektuak 63.1 artikulua aldatzen du, idazkari judizialari bisten eguna jartzeko funtzioa emateko asmoz. Aldatu den manuak dio, bistaren burutzea hitzartuko balitz, idazkari judizialak epaiketa data ezarriko duela, gaien antzintasun ordena zorrotz mantenduz, Legearen aginduz edo organo jurisdikzionalaren hitzarmen motibatuz eta salbuespenak diren baldintzetan oinarrituak, lehentasuna izan behar duten gai haiek salbu. Bisten eguna jartzean, idazkari judizialak PZLak 182 artikuluan ezartzen dituen irizpideak jarraituko ditu. Azkenik, hemen errepikatuak bezala azaldu beharko dira iadanik Hausnarketa Orokorreari buruzko IV. ataleko 4. zenbakian egindako hausnarketak, hala nola, Prozedura Zibileko Legean, data zehazte erreformaren analisisian egindakoak.

B) Idazkari judizialen ebazpenen aurkako errekurtsuak

Erreformak Legeak duen III Kapituluari Zazpigarren Sekzio bat gehitzen dio, "idazkari judizialaren ebazpenen aurkako errekurtsuak" izenburua duen berau. Aipatutako Sekzio honek artikulua bakar batek osatzen du, 102 bis artikulua hain zuzen ere, zeinek berraztertze eta berrikusteko errekurtsuak arautzen dituen.

Berraztertze errekurtsuak, erreguzko errekurtsuak duen biderapenetik oso antzeko bat aurreikusten du, aurka egin zaion ebazpenaren notifikaziotik hurrengo egunean zenbatzen hasita bost eguneko epea duelako aurkezpena egiteko eta zein behin epea bukatu ondoren, dekretu bidez erabakia izango den. Era berean, idazkari judizialak idazkiaren kopien lekualdaketa gainontzeko

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

aldeei emango die, hauek egokitzat balute, aurka egin ahal izan diezaioten.

Errekurtsoaren ezarpena epe barruan egin behar dela dioen baldintza konplutuko ez balitz, idazkari judizialari dagokio errekurtsua atzera botatzea dekretu bitartez. Berraztertzearen ez onarpen dekretuaren aurka, berrikusteko errekurtsu zuzena posible izango litzateke.

Berrikusteko errekurtsuari dagokionez, bere biderapena 102 bis artikuluan 3. atalean arautzen da, PZLko 454 bis artikuluan aurreikusten diren baldintza oso antzekoetan, barne sartuz onarpen biderapenaren xehadura zeinek errekurtsuaren onarpena antolaketa dilijentzia bitartez idazkari judizialari dagokiola adierazten duen eta ez onarpena, epaile baten erabakiaren bitartez, epaileari edo auzitegiari.

Prozesu zibilean gai honetaz aritzean *supra* iadanik esan zenez, biderapenaren zatiketa edo xehadura ez da oso baliagarria, zeren eta idazkari judizialak jarri den berrikusteko errekurtsua onarpen eskakizun minimoak betetzen ez dituela ikusten duenean, edozein erabaki egitea alde batera utzi behar duela eta gai hura auzitegiak erabakitzeko igorri beharko duela ulertzera behartzen du. Hau dela eta, askoz eraginkorragoa izango litzateke erabakia idazkari judizialean zentralizatzea, nahiz laboragarria izan nahiz eta laboragarria ez izan, alde batera utzi gabe ordea ez onarpen dekretuari auzitegiaren aurrean berrikuspen bitartez aurka egin ahal izatea, auzitegi honek azken hitza eduki ahal izateko asmoz.

C) Baldintza eta aurrekontu prozesalei buruzko erabakia

a) *Agerpenaren azterketa*

45.3. artikulua, idazkari judizialari, administrazioarekiko auzien errekurtsuaren idazkia aurkezteko aurkeztearen baliotasuna ofizioz aztertzeko

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

eskumena emateko aldatzen da. Manuak, idazkari judizialak aurkezte horren baliotasuna idazkia aurkeztu bezain pronto aztertuko duela dio, eta aztertu, honekin bat, aurreko atalean adierazitako dokumentuak ez datozela, edo eta aurkeztu direnak osoak ez direla eta orokorrean, idazkariak aurkezpenaren baliotasunerako lege honek eskatzen dituen baldintzak betetzen ez direla uste duenean, berehalakotasun izaeraz hauen zuzenketa eskatuko du, horretarako errekurtsio-egileari epe bat ezarritz; errekurtsio-egileak eman izan zaion epearen barruan zuzenketa betetzen ez baldin badu, epaile edo salak jardunaldien artxibaketari buruz erabaki bat hartuko du.

56.2 artikulua aldaketak idazkari judizialari demandaren aurre azterketa gaitasuna ematen dio; esaten da, idazkariak ofizioz aztertuko duela eta hamar egun baino gehiago ez dituen epe batean betetzen ez dituen falten zuzenketa eskatuko duela. Behin akatsa zuzendu ondoren edo zuzenketa hori burutzeko eman den epean behin pasa ondoren, idazkariak demandaren onarpenari buruz erabaki bat hartzeko epailearengana edo auzitegiarengana joko du. Aldi berean, epaileak zein auzitegiak auzi-jartzaileari akats gehiagoren presentzia ikusiko balute, zuzenketa berri bat eskatu ahal izango diete, ulertuz, azken zuzenketa hau emango ez balitz, jardunaldien artxibaketa burutuko luketela.

Bere aldez, 59. artikulua ere, zeinek aldez aurreko alegazioen biderapena arautzen duen, aldaketa objektu da eta honen gainean zera adierazten da: idazkari judiziala izango da alegazio hauen lekualdaketa alderdi demandatzaileari emango dioena bost eguneko epeaz eta horrela gertatuko balitz, alderdi demandatzaileak hamar eguneko epe barruan, alegatutako onarpen akatsa zuzendu ahal izango luke.

Aipatu berri den manu honek duen 4. atalean, aldez aurreko alegazioen balioetsitako auto berak errekurtsioaren ez onarpena ezarriko duela ezartzen da eta, behin sinatu ostean, idazkari judizialak jatorrizko bulegora txosten administratiboaren itzulketa aginduko du. Beraz, gaur egun indarrean dagoen

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

garrantzia aldatzen da, honen bitartez, aldez aurreko alegazioen balioetsitako autoak tinkotasuna irabaztea eskatu ahal daitekeelarik, errekursoaren ez onarpena hitzartu ahal izan baino lehen. Aurreproiektuak manua hobetzen du, zeren eta ekonomia prozesal arrazoiak direla eta egokiagoa suertatzen da aldez aurreko alegazioaren balioestea eta errekursoaren ez onarpena egintza batasunean erabakitzea.

Ondorengo txosten itzulketa, behin autoa sinatu ondoren eta antolaketa soil egintza bezala, azertu osoz idazkari judizialaren eskuetan uzten da.

1.1.2. FEDE PUBLIKO JUDIZIALA ETA JARDUNALDI JUDIZIALEN DOKUMENTAZIOA

Aurreproiektuak bisten dokumentazioari aplikagarria den erregimena arautzen du, 63. artikuluko 3tik 7ra bitarteko ataletan – Prozedura arrunta – eta 78. artikuluko 21 eta 22 ataletan – Prozedura laburtua -, zein ia hitzez hitz PZLko 146.2 artikuluko berriak errepikatzen duen, berau iadanik aipatu; gainera, 78.22 artikulua, asmatuz, erregistro baliabide teknologikoak erabili ezin daitezkeenean idazkari judizialaren aktan agertu beharko liritezkeen muga aipagarriak xehetasunez adierazten ditu. Oraintsu aipatu berri dugun 63. artikuluari igortzen zaizkio alde berean 122.2 artikulua – pertsonaren oinarritzko eskubideen babeserako Prozedura – eta 135. artikulua – kautelazko neurriak -.

1.1.3. BETEARAZPEN EDO EXEKUZIO PROZESUAN IDAZKARI JUDIZIALEN FUNTZIOAK

Idazkari judizialen eremu funtzional berriari dagokionez, administrazioarekiko auzien prozesuaren espezifikotasunen artean, baliogabetutako ekintzak esku izan lukeen erregistro publikoen baliogabetutako epai tinkoen erabakiaren inskripzio ordena aurkitzen da eta argitalpena egunkari ofizial edo pribatuetan (107.1 eta 2 art.).

1.2. Lurraldeko eskuduntzaren erreforma

14.3 artikulua aldatua suertatzen da Autonomia Erkidegoen Administrazioen edo Lekuko Administrazioaren ekintzak objektu bezala dituzte errekurtsuetaz datzanean, alderdi demandatzailearen bizilekuaren hautapen bidezko forua ezabatzeko orduan hain zuzen ere, auzi-jartzailearen hautaketa, aurka egin zaion jatorrizko ekintza eman duen organo berak egoitza duen Justizia Auzitegi Nagusiaren barrutiari mugatua geratuz. Erreforma honen arrazoia edo zergatia 2005. urteko Lege Proiektuan proposatu zen errekurtsio sistema berrian aurkitu daiteke, non, laburbilduz, eskubide autonomiko gaien eskumena duten kasazio auzitegiak izango liratezkeen Autonomia Erkidegoetako Justizia Auzitegi Nagusiak. Honetarako, ezinbestekoa dirudi eskumen funtzionalaren arauekin adostasunean, *a quo* organoa bere lurralde barrutian bertan kokatua egotea eta hau, ez litzateke emango alderdi demandatzaileak bere bizilekuko auzialdiko auzitegia aukeratu ahal izango balu.

1.3. Deklarazio administrazioarekiko auzien prozesuen erreforma

1.3.1. ERREKURTSO PILAKETA ETA TESTIGU AUZIEN BIDERAPENA

Auzi demandatzaileak administrazioarekiko auzien errekurtsuaren hedapena beste ekintza batzuekiko aurkeztutako eskaerarekin zerikusian, xedapenak edo jardunaldiak, 36.2 artikulua eskusiboki idazkari judiziala gainontzeko aldeei lekualdaketa eskaera emango diena izango dela zehazteko aldatzen da.

Bere aldetik, 37.2 artikulua, erreformak ematen dioen garrantziaren

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

arabera zera ezartzen du: epaile edo auzitegi baten aurrean objektu antzekoa luketen errekurtsu pluralitate bat zintzilik egongo balitz, organo jurisdikzioanal, pilatu ez balira izan, berehalakotasun izaeraz bat edo batzuk bideratu beharko ditu, aldean alde aurreko entzutean eta guztientzako bost eguneko epeaz, gainontzekoen ibilbidea lehenengoen epaiak eman arte etenduz.

Erreformatik duen berritasuna teknika honen aplikazioaren beharrean dago, zeren eta manuaren jatorrizko idazketan, testigu auzien biderapen gaitasun hutsa epaile edo auzitegiaren esku dago.

37. artikuluko 3. atalak idazketa aldatzen du nahiz eta zentzuz ez aldatu, testigu auzian egokitu den epaiaren eraginen hedapena arautzean, tinkotasuna irabazi izan duelaren beharra azalduaraziz. Testu berriarekin ados, behin hau tinkoa izanik, idazkari judizialak epaia galarazpenagatik eraginduak izan diren aldeei jakinaraziko die, 11. artikuluan aurreikusten diren hitzetan eta horretarako hedapenez interesatu ahal izateko, prozeduraren jarraipenez edo errekurtsoarekiko atzera egin ahal izateko.

Honekin bat, 11. artikulua berriz ere aipatzen du idazkari judizialak adierazitako baldintzetan egin behar duen errekerimendua, eta erreformarekin parrafo berri bat gehitzen du, non eraginen hedapena eskatzekotan, epaileak edo auzitegiak hitzartuko duela esaten den, 110.5.b) artikulua aurreikusten duen egoera edo 69. artikulua barne hartzen dituen errekurtsuaren ez onarpen kausetariko bat eman ezean.

Orokorrean esateko, Aurreproiektuaren aukera testigu auzi baten – edo batzuen – biderapena ezartzeko, pilaketa ez dagoen kasuan derrigorrezkoa den aukera bezala positiboki baloratua izan behar da, zeren eta auzi kopurua murriztera lagunduko du, ahalegin prozesalean aurrezteak lortuz eta administrazioarekiko auzien jurisdikzioaren organoen jardunaldiari, bere benetazko jardura eta lan zama boratzeko orduan, gardentasun handiago bat

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

emanenez.

1.3.2. ERREKURTSOAREN ZENBATEKOAREN ZEHAZTAPENA

38.2 artikuluan ere oso zehatzak diren aldaketan barne sartzen dira, hain zuzen ere “Idazkaritza” “Bulego Judiziala” terminoagatik ordezkatzeko, zein erregulazio organiko berriarekin askoz egokiagoa den eta 40. artikuluan bere aldetik, non organo jurisdikzionalari aipamena idazkari judizialarenagatik ordezkatzeko den.

40. artikulua idazkari judizialari administrazioarekiko auzien errekurtsoren zenbatekoaren zehaztapena ematen dio, behin eske eta erantzun idatziak azaldu ondoren, non aldeek, *otrosí* bitartez, beraien ustea adierazi ahal izango dutelarik; horrela egingo ez balitz, idazkari judizialak auzi jartzaileari zenbatekoa zehazteko eskatuko dio, eta aldi berean epe bat emango dio, behin egin beharrekoa burutu ez balitz eta epe hura igaro ondoren hain zuzen ere, idazkari judizialak zehazten duena izango da baliorduna, demandatuaren alde aurreko auziaz.

Azken finean, erreforman idazkari judizialari ematen zaio zenbatekoaren zehaztapena, nahiz auzi jartzaileak ez egin, nahiz gai honi buruz aldean arteko gatazka gauzatzen denean ere; Aurreproiektuan 40.3 artikulua erantzat proposatutako idazkiaren arabera, demandatua auzi jartzaileak zehaztatutako zenbatekoarekin konforme ez legokeenean, idatziz adieraziko du eta egoki dena idazkari judizialak erabakiko du. Kasu honetan, epaileak edo auzitegiak epaian behin betiko hartuko du erabaki bat gai honi buruz. Aipatu den manuaren laugarren atalak idazke aldatzen du baina funtsean bere edukia mantentzen du.

Nabarmendu beharra dago idazkari judizialean atribuzio berri honek duen garrantzia, zeren eta azken finean, zenbatekoa erabakigarria izan daiteke

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

prozedura mota “aukeratzeko” orduan (arrunta edo laburtua), hala nola, errekurtsio mota (apelazioa edo kasazioa, non errekurtsio egileen aurka egiteen beharrezko indibidualizazioagatik zenbatekoaren garrantzia areagotzen de). Guzti honek eztabaidagarri egiten du eskubide prozesalen betetze mota eragiten duen erabakia eta aurka egite mota, idazkari judizialari ematea, kontuan izan gabe gero erabakia auzitegiak epaian emana izatea, zeren eta aurrean dugun txosten honetan zehar behin eta berriz errepikatu den bezala, prozesuetan, jurisdikzionalak diren erabakiak epaileen edo auzitegien bitartez hartuak behar dute izan, beste filtro batzuetatik pasa beharrik ez dutelarik eta ezta ere prozesuaren bukaera unerarte azken erabakia luzatu beharra.

1.4.3. TXOSTENAREN ETA EPATZEEN ESKAERA

Erreformak 48. artikuluko 1, 5 eta 7. atalak aldatzen ditu, idazkari judizialari Administrazioari txostenaren igorpena eta interesatuen epatze igorketa eskatzeko gaitasuna emanez. 7. atalean ere, osorik jaso ez arren igorketaren epea behin pasata, erreklamazioa berriz ere errepikatuko dela adierazten da eta bestela, 10 eguneko epean ondorengo hau bihalduko dela dio:

“(…) bere erantzukizuna adierazi ondoren, idazkari judizialaren alde zuzeneko ohartarazpenaz alegazioen aurkezpeneko pertsonalki jakinarazia, Epaile edo Auzitegiak, erantzukizuna duen agintaritzaren edo langilearen hirurehun eurotik mila eta berrehun eurotara joan daitezkeen isun hertsagarri bat inposatuko dio.”

Idazkari judizialak, beraz, ohartarazpen bat zuzenduko dio agintaritzari edo atzerapenaren erantzukizuna duen funtzionarioari alegazioak adierazi ditzan. Ohartarazpen hitza, nahiz eta jatorrizko testuan jaso, ez da zuzen agertzen, zeren eta ez da txostenaren berehalako igorketa eskatzeko

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

ohartarazpenari buruzkoa; orain aurrean dugun kasu zehatz hau, funtzionarioaren beharrezko alegazioak biltzearen gainean ari da, bere elkarlan betekizuna haustea ondorioztatzen duen itxura aurkezten duen jokaera baten justifikazio bezala hain zuzen ere, eta hau dela eta, beharbada, manu honek zentzu horretan zuzendutako eskakizun batetaz hitz egin beharko luke.

Idazkariaren egitea izango da deialdirako beharrezkoak diren jakinarazpenak egin diren egiaztatzea, bete daitezen eskatu eta legezko abisuen argitalpena agindu (49. art.).

1.3.4 PROZEDIMENDUAREN ALDEZ AURREKO AMAIERA

74.3 eta 8 eta 76.2 artikulua ikutzen dira. Erreformak prozedimenduaren artxiboa bereizten du auzi jartzailearen atzera egitearen suposizioan, eta Administrazioagatik ikuskapenarena auzi jartzailearen asmoen bide administratiboan demandatua, apelazio edo kasazio errekurtsu baten atzera egitea, non, kasu honetan, dekretu bidez, idazkari judiziala da zein prozedimendua amaitutzat ematen duena, autoen artxibaketa aginduz eta jatorrizko organo judizialari jasotako jardueren bueltatzea aginduz.

1.3.5. ERREKURTSOAK

A) Apelazio errekurtsua

85.1 artikulua ondorengo hau ezartzeko aldatzen da: epaiaren jakinarazpenetik hamabost eguneko epea apelazio errekurtsua jarri gabe behin iragan ondoren, idazkari judizialak aditzera emango duela epaiaren tinkotasuna.

Errekurtsuaren onarpen biderapena, 85.2 artikulua dio, aurkeztua izan den idatziak, aurreko parrafoan aurreikusten diren baldintzak betetzen badituela

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

eta apelazio posible duen epai bati buruzkoa badela, idazkari judizialak errekurtsua onartuz ebazpena emango duela eta honen kontra ez duela inolako errekurtsorik baliorik izango, eta aldi berean gainontzeko aldeei lekualdaketa emango diela beraien aurkakotasuna adierazi ahal dezaten. Beste kasu batean, epaileak auto bitartez onarpena atzera botako du, zeinen kontra kexa errekurtsu jarri ahal izango den.

Hala eta guztiz ere, baloratu beharra dago epaileak, idazkari judizialak errekurtsuaren onarpenarekiko hartutako irizpide faboragarria onartzen ez duelaren posibilitatea; prozesuaren gaineko zuzendaritza organo jurisdikzioanalaren titularrean izaten jarraitzen duen neurrian, biderapen gaian, idazkari judizialak hartutako erabakiekiko honen edozein motako lotura galarazi beharko litzateke, nahiz eta aldeko errekurtsu aukerarik ez egon, hala nola, orain ari garen kasu honetan gertatzen den bezala. Guzti honegatik gomendatzen dugu, aipatzen ari garen atal honetako azken hitz-etenaren idazketa ikutzea, zeinek bere alde, hurrengo hau adierazi ahal izango luke:

“Edozein dela kasua ere, Epaileak, auto bitartez, onarpenara atzera bota ahal izango du, behar diren baldintza zehatzak ematen ez direla uste badu, eta hau, idazkari judizialaren alde aurreko erabakiarekiko lotuta geratu gabe. Autoak, kexan aurkezteko aukera izango du (...)”

85.8 artikulua era berdinean, Aurreproiektuan erreforma edo aldaketa objektu da eta idazkari judizialak bisten burutzea hitzartuko duela ezartzen du, kasu honetan, beharrezko egun jartzea eginez edo alde guztiek horrela eskatu izan balute edo froga praktikatu izan balitz, ondorioen aurkezpena. Honen aurka ez dago ezer esaterik, zeren eta kasu hauetan, bisten burutzea *ope legis* zehaztua dator. Bere aldetik, Salak, bista burutzea hitzartu ahal izango du, zeinek idazkariak ezarriko duen, edota beharrezkotzat hartzen denean ondorio idatzien aurkezpena, gaiaren garrantzia aintzakotzat hartuz.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

B) Kasazio errekurtoa

Gainontzeko prozesuen errekurto erregimenaren gainean erreforman aldeztu aurretik ikusten den era berean, 92.2 eta 4 artikulua, idazkari judizialak kasazio errekurtoa hutsat ematea aurreikusten du, errekurtoa aurkezteko idatzia mantenduko ez balitz edo adierazia izango ez balitz.

Apelazio eta kasazio errekurtoak, ezarritako epaiaren tinkotasuna adierazten duena idazkari judiziala izango dela dute amankomunean, izan daiteke bai apelazio errekurtoa jarri gabe epea pasa delako (85.1 art.) edo baita ere izan daiteke kasaziokoa hutsa geratzearen (89.4 art.).

VIII

ALDAKETAK LAN ARLOAN

Aurreproiektuko zortzigarren artikulua, ehun eta hirurogeita hamasei ataletan apirilak 7ko 2/1995 Errege Dekretu Legegilearen aldaketari ekingo dio, zeinen bitartez, Lan Prozesuari buruzko Legeko (LPL) testu bategina onartzen den.

1. LAN ARLOKO LEGEA

Erreforma, PZLan burututako aldaketekin ados egongo diren aldaketak barne sartzeko aprobetxatu da, hauek, komunak diren gai buruzkoak eta bereziki idazkari judizialen atribuzioei orokorrean dagozkienak, baita ere burutze eta elkar aditze gaietan, nahiz eta beste gai batzuk ere eraginduak izan.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

1.1. Idazkari judizialen funtzioak

Lehen puntu honetan eta sarrera bezala, 74.1 artikulua nabarmendua izatea merezi du, zeinek LPLko I liburuaren VI. Titulua zabaltzen duen (“Prozesuaren oinarriari buruz eta behar prozesalei buruz”). Artikulu honek “lan arloko epaile eta auzitegiek eta idazkari judizialek, prozedimenduaren antolaketan duten beraien funtzioan eta Botere Judizialaren Lege Organikoaren 456 artikulua bitartez hartuak dituzten gainontzeko eskumenak, hurrekotasun, ahozkototasun, kontzentrazio eta bizkortasun printzipioen arabera, lan arloko prozesu arrunta arautzen dituzten arauak interpretatu eta aplikatuko dituztela” ezartzen du. Ez dago inolako dudarik, Justizia Administrazioan jarduten diren guzti haiek orain zerrendatu berri diren printzipio hauek aztertuz egin behar dutela; bestalde, artikulu honek ezartzen duena are gehiago esaten du, zeren eta arau prozesalen interpretazio eta aplikazioan printzipio prozesal horien haztapena ondorioz dakarrela dio, eta haztapen horrek prozesuaren oinarriko bermeak eragiten ditu, zeinen zaintza, auzitegiei dagokie.

1.1.1. PROZEDURA BULTZATZEA

A) Ikustaldien egun jartzea eta atzeratzea

Bisten edo ikustaldien egun jartzea eta, kasua denean, atzerapena erabakitzeko gaitasuna, erreforman idazkari judizialari ematen zaio. Horrela ezartzen da, epaiketa arruntarekiko, 82,1 artikuluan, eskea, epaile edo auzitegiaren bitartez onartua izango balitz, idazkari judizialak eske horren aurkezpenetik hurrengo hamar egunen barruan, adiskidetze eta epaiketa ekitaldiak hurrenez hurren leku izango duten eguna eta ordua adieraziko dituela ezartzen duenean, aipatutako ekitaldi hauen deialdi eta ospakizunaren artean gutxienez hamabost eguneko epea egon behar izanik.

Atala, ikustaldi eta epaiketen egun jartzeari buruz ondorengo koma-arte

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

honekin ixten da: “idazkari judizialak Prozedura Zibilaren Legeko 182 artikuluan ezartzen diren irizpideak jarreituko ditu”, eta ondorioz, iadanik Hausnarketa Orokorren IV. atalaren 5. zenbakian iadanik adierazitakoa hemen ere adierazia bezala geratzen da, hala nola Prozedura Zibilaren Legeko eguna jartzearen erreformaren analisisian adierazitakoa bezala.

B) Idazkari judizialen ebazpenen aurkako ebazpen eta errekurtsuak

a) *Ebazpenak*

Idazkari judizialaren ebazpenei buruz – antolaketa eginbideak eta dekretuak – 49. artikuluko 2. ataleko tenor berriak egiten dio aipamena, zeinen 3. atalak bere aldetik idazkari judizialei, hauek gidatzen dituzten ekintzen ospakizun bitartean, ahozko ebazpenak emateko aukera gehitzen die. Ebazpen guztiekiko berdina den edukia da 51. artikulua helburu. Korrelatiboki, arautuak zetozen bezala, idazkari judizialen ebazpen eta antolaketa eginbide proposamenak ezabatzen dira (51 eta 52 artikulua)

b) *Errekurtsuak*

184tik 186ra bitarteko artikuluek idazkari judizialen ebazpenen kontra egin dezaketen errekurtsuokiko aipamen espresuak gehitzen dituzte, PZLaren erreformak aurreikusten dituen oso antzekoak hain zuen ere.

184 artikuluan *berraztertze*ko errekurtsua barne sartzen da behin betikoak ez diren antolaketa eginbide eta dekretuen kontra, egia bada ere 4. atalak errekurtsua “taldeko gatazka prozesuetan eta taldeko hitzamenen aurkako prozesuetan ematen diren probidentzia, auto, antolaketa eginbide eta dekretuetatik” baztertzen duela.

*Berraztertze*ko errekurtsuaren arauketa 185. artikulua helburua da,

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

zeinek ebazpen judizialen aurrean eta idazkarien ebazpenen aurrean biderapen komun bat aurreikusten duen.

186. artikulua berrikuspen errekursoaren biderapena arautzen du. Onarpen biderapena banatu egiten da, zeren eta berrikuspenaren onarpena idazkari judizialak antolaketa eginbide bitartez burutzen duelako, ez onarpena, probidentzia bitartez epaileari edo auzitegiari dagokion bitartean.

Ebazpen judizialen aurka egiten duten errekursoei buruz, nabarmendu beharra dago 302 artikulua erreformak eta beste batzuenak, non kide anitzeko organoen ebazpenen kontra erreguzko errekurtoa ezabatzen den, hauen berraztertzeke errekurtoa luzatuz, aspektu honetan errekursoaren erregimena PZLan iadanik horri buruz adierazitakoarekin konparatzea suposatzen duena hain zuzen ere.

C) Eskearen betebeharrak formalei buruzko erabakia

Prozesu zibilean ezartzen den bezala, eskearen betebeharrak formalekin batera agertzearen lehen kontrola idazkari judizialari dagokio, zeren eta Aurreproiektuak 81.1 artikuluari ematen dion garrantziaren arabera, idazkari judiziala izango da zein alde, eskea idazteko orduan egin diren izaera formaldun akats edo ez aipatzei buruz ohartaraziko duena, helburua, huts hauek lau eguneko epearen barruan zuzenduak izatea izanik.

2. atalak, eskea, alde aurreko adiskidetze ekitaldi batekin lagundua ez balegoke, idazkari judizialak auzi jartzailea, hamabost eguneko epean ospakizuna egiaztatu beharko duela edo adierazitako ekintzaren ahala era berean adierazteko beharraz ohartaraziko duela ezartzen du, hamabost egun hauek notifikazioa jasotzetik hurrengo egunetik zenbatzen hasita.

Idazkariari ematen zaion lehen filtro hau 3. ataleko aurreikuspenarekin

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

osatzen da, zeinek, eskearen onarpenari buruzko ebazpena auzitegiaren esku uzten du, era berean, akats formalen existentziarik ikusiko duela aukera izanik, eta orduan, auzi jartzaileari berriz ere zuzenketa berri bat eskatuz eta guzti hau, jakinaren gainean egonik, eskatutakoa beteko ez balitz, biderapen gehiagorik gabe, eskea esan bezala, besterik gabe artxibatua izango dela. Azkenik, 139. artikulua – Gizarte Segurantzako Erakunde kudeatzaile edo zerbitzu orokorren aurkako prozesuetan alde aurreko erreklamazioa -, 145 bis. 2 artikulua – langabeziako prestazio itzultzerako Gizarte Segurantzako Erakunde Kudeatzaileen demandak - eta 148. artikulua – lan arloko agintaritzaren bitartez, ofizioz jarritako prozedimenduen demandak - zentzu berdin honetan aldatzen dira.

D) Antolaketaren prozedura.- Komunikazio ekintzak

Jardunaldi judizialen arauketan, LPLaren erreformak PZLko pausu orokorren ildo jarraitzen du (*vid.* LPLko 42, 47.2, 53.1 eta 57.4 artikulua), batzuetan aipamen zehatzak dituenak eta ondorioz, bere momentuan, PZLa aztertzerakoan iadanik egindako hausnarketak kontuan hartu behar dira, hala nola, bere orde z egin diren manuen aipuei jotzeko beharra.

60.2 artikulua erreforma interesgarria da zeren eta Estatuko Abokatuarekin eta Gizarte Segurantzako Administrazioaren Letratuekin komunikazio ekintzak, 56. artikuluko 5. atalak jasotzen dituen baliabide tekniko bitartez burutzeko bidea zabaltzen du – baliabide elektronikoa eta telematikoa, infotelekomunikazioak edo PZLko 162. artikuluan azaltzen diren beste mota batekoak -. Honek ez du soilik eragiten eginbideak arintasun gehiagoz egitean, baizik eta burutzen den momentu zehatzaren denbora errealean zehaztapenean eragiten du baita.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

E) Betebeharren inposaketa

Isun hertsatzaileei buruz Txosten honetako beste zenbait lekuetan iadanik hausnarketak egin dira; orain, soilik, adieraztea dago lan arloko prozesuan idazkari judizialen eskuetan uzten dela horiek inposatzeko eskuduntza oso ezberdinak diren bi egoeren aurrean: 48.2 artikuluan, bere azterketarako emandako epea behin iragan ondoren autoak itzuliak izan ez direnean; eta 239.2 artikuluan, gauzatzen ari den tituluan agindutakoa ez betetzeagatik.

1.1.2. FEDE PUBLIKO JUDIZIALA ETA JARDUERA JUDIZIALEN DOKUMENTAZIOA

Ahozko judizio edo epaiketaren garapena dokumentatzeko modu berria 89. artikuluan arautzen da, non aldaketa, PZLko 146 artikuluko berriko 1 eta 2 ataletan agertzen diren hitz ia berdinetan planteatzen den, non Lan arloko Lege prozesalaren artikuluko duen 4. atalean, laudagarritasun osoz eta zehatz mehatz arautzen du, dokumentatzeko orduan baliabide teknologikoak erabili ezin izango daitezkeenean idazkari judizialari luzatu beharko dion aktaren edukia. Intzidente prozeduran presentzia judizialari buruzko agerradien gainean, 236. artikulua 89. artikuluan aurreikusten denarengana igortzen da.

Esan den bezala, aipatutako 89. artikuluko PZLko 146. artikuluen eredia jarraitzen du, hori dela eta, ahozko judizioaren grabaketan sinadura elektronikoa erabiltzen den bakoitzean, idazkari judizialaren presentzia baztertzen du salan. Hala eta guztiz ere, aurreikuspen garrantzitsu honek, aldaketaren eragina ere jasan duten LPLko beste zenbait artikulurekin erlazioan jarrita, arazo hermeneutikoak sortu ditzazke. Horrela, 49. artikuluen 3. atalean, epaile, auzitegi edo idazkari judizialak aktan hitzartutakoa dokumentatuko dela aurreikusten da, epaitzaren adierazpenarekin eta erabakitakoaren motibazio laburrarekin, eta antzeko zentzuan 50.1 artikulua

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

aurkitzen da *in voce* epaiketari dagokionez, non “Idazkari Judizialaren fede bitartez” esaldia ezabatzen den. Hau da, egon daiteke aukera legala, fedatorio publikoa epaiketara ez agertzea, baina erabakitakoa aktan dokumentatu behar izatea, arazoa – idazkari judizialaren ez agertze berak eragiten duen arazoaz aparte - “akta dokumentazioa” esatean nola ulertu egonik, zeren idatziz izan behar duela esan nahi badu, badirudi bere edukiaren fede ematen idazkari judizialaren irudia bertan egotearekin atxikirik dagoela. Bestalde, dokumentatutako akta grabazio baliabide bitartez egindakoa dela ulertzen bada, orduan, ez da beharrezkoa ikusten bitarteko horientzat osagarria litzatekeen dokumentazio baten beharra, zeren eta ebazpena *in voce* ematen den momentuan, iada aktaren grabaketa berberean dokumentazioa hasieratik bukaerararte jaso geratzen da.

Idazkari judiziala epaiketa ekitaldira ez agertzea sortu ditzazkeen beste kuestio problematiko bat ondoren aipatzen den hau da: 82. artikulua arabera kontuan hartzen bada adiskidetze egintzak eta epaiketa deialdi bakar baina jarraiko baterako eguna jartzen badietela, eta 85.1 artikulua “[a]diskidetzan adostasunik ez balego, jarraian epaiketara pasatuko dela eta jardun izan dena jakinaraziko dela” ezartzen duela, idazkari judizialaren aurrean (84.1 art.) ematen den adiskidetzan adostasunik ez balego, ekitaldiaren apurketa bat gertatuko da epaiketak, bera bertan egon gabe, jarraitu dezan eta bera jardutakoa jakinarazten duena izan ez dadin.

1.1.3. ADISKIDETZEA

BJKNaren 456.3, c) artikulua, horrenbeste alditan aipatua izan dena, idazkari judizialei adiskidetze gaien eskumena ematen die, “hauek berezkoa duten bitartekotza eginkizuna burutuz”. Eskuduntza honek lan arloko prozesuaren esparruan ongarritutako arlo bat aurkitzen du, non idazkari judizialak autonomia handiz, auziaren adiskidetze adostasuna faboratzeko,

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

aldean gerturatze beharrezko lana gauzatu ahal duen.

Zentzu honetan, 84. artikulua, aldatua izan den bere edukiaren arabera, idazkari judiziala entzunaldi publikoan adiskidetza lortzen ahaleginduko da, berezkoa duen bitartekotza eginkizuna aurrera eramanez, aldeak izango lituzketen eskubide eta betebeharretaz ohartaraziz.

Manuaren arabera, aldeek adostasuna lortuko balute, idazkariak onartuz dekretua emango du eta gainera, jardunaldien artxibaketa hitzartuz (1 atala); idazkari judizialak hitzartutakoa alde batentzat edo bestearentzat nolabaiteko kalte larria, lege iruzurra edo eskubideen gehiegikeria litzatekeela usteko balu, dekretuan ez du akordioa onartuko eta aldeak, presentzia judizialera joan beharko dutela ohartaraziko ditu epaiketaren egintza ospatzeko.

Hasiera batean, egia bada ez dagoela ezer esaterik idazkari judizialak papel garrantzitsu bat izatean adiskidetze esparruan adostasuna sustatzeko, eztabaidagarriagoa da bestalde, adostasunaren onarpenaren ezeztapen arrazoi posibleen hautematea bere erantzunaren menpe geratu izatea; egokiagoa litzateke arauak suposizio hauetan, lortutako akordioaren onarpen edo ezeztapenaren gainean erabaki bat hartzeko, idazkaria, epaile edo auzitegiari lekualdaketa ematera mugatzea aurreikustea, zeren akordioak sortu ahal lituzkeen ziurgabetasunak, hauek interes orokorrean edo hirugarren pertsona batean izan ditzazketen eragin kaltegarria, hobe litzateke zuzenki bide jurisdikzionalen ebaztea, dagokion organoaren titularraren bitartez, azken batean, manuaren 6. atalean ezartzen denarekin adostasunean, akordioaren balioaren aurka egite asmoaren edukia.

Hausnarketa hau 148.2. b) artikulua ezartzen duenari luzatu beharko litzateke, zeinek ofizioz hasitako prozeduretan adiskidetza arautzen du.

Edozein dela kasua ere, behin epaile edo auzitegia entzunaldi publikoan

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

osatua epaiketa egintzak edo bistak burutzeko lehentasuna duen gaian edo gertakarietan (84.3 artikulua) adiskidetza lortzeko bitartekotza gaitasuna eta halegina edo transakzioa eta kasua denean, edozein momentuan bere onarpena, espresuki epaile edo auzitegiaren alde ezartzen da. Baina, idazkari judizialak aldean arteko hitzarmen baten onarpen eskubidea berreskuratzen du epaiketaren egintza beste edozein arrazoi dela eta atzeratzen bada (84.3 art.).

Kasu guzti hauetan, akordioa epaien gauzapean izapideen bitartez betearaziko da (84.5 art.).

1.1.4. IDAZKARI JUDIZIALEN FUNTZIOAK BETEARAZPEN PROZESUAN

Betearazpen prozesuan idazkari judizialaren esku hartze berria hurrengo honetan adierazten da:

1go) Betearazpenean atzerapen bat emateko gaitasuna, betetzen ari den betebeharraren berehalako konplimenduak betearazpenaren menpe dauden langileei proportziorik gabeko aurreiritziak sortu ahal izango balizkie zorduna de enpresarekin irauten duten lan arloko erlazioen jarraipena benetazko arriskuan jartzeagatik (243.1 art.).

2.a) Eragozpenaren bahitura eta berme neurriak:

- Betearazpenari bere erantzukizunak bermatzeko ondasun eta eskubideak adierazi ditzan errekeritu (247.1 art.), hala nola, organismo eta erregistro publiko eta erakunde finantzario edo entitate gordailuzain edo beste pertsona pribatu batzuenen, betearazpenari buruzko ordarezko informazioa eskatu (248. art.).

- Ondasunen eta eskubide inskribagarrien Erakunde publikoei,

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

bahiketaren idazpenaren praktikarako, bahiketa manamenduen ordainketa agindua manatu, egin delaren ziurtagia eta ondareen, zama eta kargen titulartasuna eskatuz (253.1 art.).

- Bahituak izan diren ondareen administrazio judizialaren baldintzak ezarri, beti ere horren gainean aldean arteko akordioa badago (254.2 art.). Erreformaren puntu honetan, indarrean dagoen testuaren aurkakotasunaz, onarpenak, helburu bezala, ez administrazioa baizik eta esku-hartze judiziala duela aipamena alde batera uzten du, eta hau, zuzendua izan beharko litzateke.

- PZLko arrastoa jarraituz, idazkari judiziala izango da batzorde betearazlearen bitartez emandako enbargoa egiteko eginbidea berronetsi edo aldatuko duena eta eragozpen edo trabaren ziurtasun neurriak hartuko dituenak (257.1 art.), hala nola, berrengargo akordioa eta bere eraginkortasunerako neurriak hartuko dituenak (256.1 art.).

3.a) Beharrezko gauzatzea:

- Premiamendu prozeduran, erreformak, legeria prozesal zibilarera jotzen du bahituak izan diren ondareen enkante judizial gaien, enbargatutako ondasunak baloratzearen %30agatik ondasunen adjudikazioaren salbuespenaz (262. art.).

- Jabari-hirugarrengotzaren onarpenaren ostean, eztabaidagarriak diren ondasunen likidazioa geldiarazi (258.3 art.).

- Baimena duen erakunde bitartez, bahituak izan diren ondasunen salmenta hitzartu (261.1 art.).

- Hartzekodunen artean gauzatzean lortutako kopuruen banaketa onartu banaketa horren gainean eztabaidarik ez dagoenean (269.2, 270 eta 271. artikulua).

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

- Bahitua izan den ondasunaren esleipena ematean, idazkari judizialaren dekretua nahikoa titulu izango da erregistroko inskripzioa egiteko (265.2 artikulua).

- Betearazpenpeko enpresaburuaren erabateko kaudimengabezia edo behin-behinekoa aditzera eman (274.2 art.).

4.a) Iraizpen epai tinkodun gauzatzeari buruz, epaileak, baita PZLaren erreformak duen zentzuaren arabera ere, betearazpen ordena orokorra eta betearazpen agintzea edukiz autoa emango du (278 eta 280.2 artikulua), idazkari judizialaren eskuetan utziz, enpresariak langilearen berronarpen ordena betetzen ez kasurako, beharrezko neurrien hartzea: soldata jasotzen jarraitzea, alta egoera eta Gizarte Segurantzaren kotizatzen jarraitzea eta langilegoaren ordezkartza egoeran (282. art.). Esparru juridiko materialean, betearazpenpekoaren jardura ezaren ordezekoak diren neurri hauen garrantzia, nahiz eta ordezkartza sindikalaren eskubidea eragindu, zalantzan jartzen du bere adopzioa autoritate judizialaren erabakiarekiko alde batera baztertua geratuko den.

1.2. Lurralde eskumena

Idazkari judizialen funtzio berriekin zuzenki erlazionatzen ez diren erreformetariko bat, baina era berean dudarik gabeko esanahia duena, 5. artikuluko 1go atalean barne sartzan den lurralde eskumenaren ofiziozko apreziazioari buruzkoa da, zeinek Aurreproiektuarekin ados dagoen idazketan hain zuzen ere, ondorengo hau esaten duen:

“Organo jurisdikzionalak ezgaitzat hartuko balira gaia dela eta, lurraldea dela eta edo funtzioa dela eta demanda ezagutzeko, bere aurkezpenaren ondoren autoa emango dute, modu horretan deklaratu eta auzi jartzailea, bere eskubidea zeinen aurrean eta

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

nola erabili dezakeen ohartaraziz.”

Aldaketa erraz honen bitartez, lurraldea dela eta eskumenari egiten zaion aipamena barne sartzera mugatzen dena, lurralde eskumenaren jurisdikzio sozialaren gogoetaren gainean sortu zen eztabaida handi eta polemikoarekin amaitzean datza, izaera xedaezina duen premisa prozesal bezala.

Jurisprudentziak gehinbat, 10. artikuluan ezartzen diren lurralde eskumeneko foruak ez direla manamenduzkoak ulertzen du, zeren eta, aipatu berri den manu hau PZLko 54.1 artikuluekin loturik interpretatzen bada, kontrako zentzu batean Legearen disposizio espresurik ez badato, hauek nahizgeroko izaeratzat hartzen dira; beste alde batetik, kontuan izanik aipatu den 5.1 artikulua soilik gaur egun duen edukian eskumenaren ofizioa materia dela eta edo duen funtzioagatik aintzakotzat hartzen duela, izaera orokorraz baita ere, lurralde eskumenaren falta ofizioz kontuan hartzea posible ez dela ikusten da.

Doktrina hau zehaztua geratzen da 2004ko otsaiak 16ko Auzitegi Goreneko Laugarren Salako Epaian, bere Sala Nagusiaren bileraren ostean emandakoa hain zuzen ere. Epai berak onartzen du, bestalde, doktrinaren esparruan bere ondorioen izaera ez baketsua:

“Egia da 5.1 artikulua hau, manu liskarti eta zail bat dela eta garrantzitsuak izan diren eztabaida doktrinalak sortu dituela, batez ere Lan Prozedura Oinarriari buruzkoa den apirilak 12ko 7/1989ko Legearen Bigarren Oinarriaren 1go zenbakian agindutakoarekin erlazioan jarriz. Gogoratu beharra dago, 5. artikulua honetako 1go zenbakiak “organo jurisdikzionalak, materia dela eta edo funtzioagatik auzia ezagutzeko ezgaitzat hartuko balira, bere aurkezpenaren ondoren, autoa emango dutela, horrela deklaratzat emanik...” ezartzen duela. Aipatu berri den Oinarri

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

Legearen Bigarren Oinarriko 1go zenbakiak bien bitartean ondorengo hau ezartzen du: “Lan arloko ordenaren organo juridikzionalen eskumena luzaezina da. Auzitegi eta Epaitegiek ofizioz beraien eskumena aztertuko dute eta horri buruz erabaki bat hartuko dute baita ere aldean eta Fiskaltzaren entzunaldiarekin”. Bi manu hauen edukia kontuan izanik, doktrinaren alderdi batek 1990eko apirilak 27ko Lan Prozedurari buruzko Legeko Testu Bateginaren 5.1 artikuluari buruz, legearen kontrako izatea izan zuela iruditu zitzaion zeren eta, autore hauen arabera, bigarren Oinarriak agintzen zuenetik aldenitu zen, aipatutako 1go zenbakitik hain zuzen ere. Tesi honen funtsezko arrazoia, aipatzen ari garen Bigarren Oinarriko 1go zenbaki horren idazketan oinarritzen da, non “lan arloko juridikzio organoen eskumena luzaezina dela” ezartzen den, eta ondoren gehitzen du, Epaitegi eta Auzitegiek “beraien eskumen propioa aztertuko dutela”, inolako desberdintze edo bereizketa egin gabe, eta honek bere aldetik zehazten du, aipatutako alderdi doktrinalak duen irizpidearen arabera, ofiziozko azterketa horrek heltzen duela eta ulertzen duela aldi berean, lurralde eskumeneko hipotesiak, ez soilik materia dela eta ematen diren edo funtzioagatik ematen diren eskuduntza kasuak; eta ari garen 5.1 artikulua ofizioz egiten den azterketa bi azken hauetara mugatzen duenez, aipatu diren autore hauek, legez kontrako izatean jausten direla uste dute.”

Auzitegi Gorenak, aldiz, ez du iritzi hau berea egiten eta kontrako zentzuan azaltzen da, laburbilduz, ondorengo hau arrazoituz:

- 7/1989 Oinarri Legeko 1 zenbakidun bigarren Oinarriak, testu artikulatuari dagokion bere zenbaterainokoan zehaztu eta mugatu daitekeen oinarri orokor bat aldarrikatzen du. Hau dela eta, lurralde eskumena 5.1 artikuluan ez sartzeak ez du esan nahi Oinarriaren arau-hausterik eman denik,

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

baizik eta horren garapena lortu. Beste alde batetik, behin 1995eko apirilak 7ko Testu Bategina aldarrikatua, eskatutako ultra vires arau-haustea ez da hautemangarria, zeren eta testu honek Gobernuari, maiatzak 19ko 11/1994 Legearen bosgarren azken xedapenaren bidez emandako baimenaren kausa dakar, baimen hau, eskusiboki, apirilak 27ko 521/1990 Legegintzako Errege Dekretuaren edukiari buruzkoa izanik, 5.1 artikuluari dagokionez, inolako baztertzerik edo salbuespenik egin gabe.

- Lurralde eskumenak, materia edo gai arrazoiagatiko eskumenetik argi eta garbi bereizten den esanahi bat du, zeren eta honen arau-haustek, gatazkari erantzuna ematen dioena epaile bat edo auzitegi bat izango den zehazten du, epaile edo auzitegi bat hain zuzen ere, aztertzen ari den gaiaren izaeragatik, bere ezagutza debekatua duena, zeren lurraldeko foruaren arau-haustek ez du jardunaldien baliogabetasun eraginik sortzen (*cfr.* BJLOko 238.1go artikulua).

- Denbora dela ezartzen joan da bai zibil arloko jurisdikzio ordenan bai giza arloko jurisdikzio ordenan, lurralde eskumenaren luzapena, posible izan ezinik, legeak zehaztutako ohiz kanpoko suposizioak salbu, bere ez egotearen ofiziosko apreziazioa. Horrela aldarrikatu zuten 54, 56 eta 1881 PZLko hurrengo artikuluek, indarrean dagoen PZLko 54.1 artikulua ere horrela errepikatzen du eta hala baita aditzera eman zuten 1973ko abuztuak 17ko LPLko Testu Artikulatuko 2 eta 3. artikuluek eta 1980ko ekainak 13ko lege berdinaren Testu Bateginak, artikulua hauek interpretatu zituen doktrina judicialak egin bezala. Hau dela eta, ulertu beharra dago, apirilak 7ko 1/1995 Legegintzako Errege Dekretuak onartu zuen LPLko Testu Bateginaren 5.1 artikulua, arau haiek ezarri zituzten ondorio antzekoetara heldu izatea.

- Auzitegi-praktikan, aldeek aurka egiten ez diotenean, duten lurralde eskumen falta ikusten ez duten Lan arloko Epaileak gehingoa dira.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

Aipatutako Epaiak era berean, bere seigarren oinarri juridikoan adierazten du, lan arloan mendean jartzeko akordio espresu bat onartezina izanik ere, Lanerako Eskubideak duen langilearen interesaren helburu babeslea dela eta, legeak zehazten duenetik ezberdina den lurralde foru batekiko aldean isileko mendean jartzeak bai du lekua.

Aurreproiektuak, 5.1 artikulua erreformarekin, gaian esku-hartzea erabakitzen du, behin betiko era batean eta Auzitegi Gorenaren doktrinak azaldutakoaren kontrako zentzuan gaia ebatziz eta era esplizitu batean, lurraldeko eskumean ofizioz Epailleagatik aztertua izan behar duela erabakiz.

Beste alde batetik, nabarmendu beharra dago, Aurreproiektuak era berdin batean 14. artikulua aldatzen duela, eskuduntza gaiak planteako bide bezala inhibitorioa ezabatzeko, guzti hau, gaur egungo PZLaren arauketarekin adostasunez. Deklinatoria behin betiko salbuespen bezala proposatu behar izatearen aipamena ere ezabatzen da, zeinen irudia hain zuzen ere PZLan iadanik existitzen ez delarik.

1.3. Egintzak

Erreformako zenbait pasartetan mugigarritasun geografikoaren eskubideei aipamenak barne sartzen dira eta bizitza pertsonalaren adiskidetzari, familiarrari eta laboralari, zeinek martxoak 22ko 3/2007 Lege Organikoaren helburuetako bat osatzen duen, hain zuzen ere, emakume eta gizonen arteko berdintasun eraginkorrarentzat:

- Eskubide hauek helburutzat duten egintzak egintzen pilaketatik eta errekonbentziotik kanpo geratzen dira (27.4 art.).

- abuztua hilearen gaitasun ezaren bazterketa egintza horien gauzatzeari

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

buruzkoak diren auzibide motei dagokienez (43.4 art.), Genero Indarkeriaren aurkako Babes Osoko Neurriei buruzkoa den abenduak 28ko 1/2004 Lege Organikoan ezarritako eskubideetatik ondorioztatzen diren egintza laboral haiek barnean sartuz.

- Aldez aurreko adiskidetza baldintzei salbuespena (64.1 art.) eta bide judicialari(LPLko 70.1 eta 2 art.) aldez aurreko egintza hauekin zerikusia duten prozesuen eskaera. Hemen baita ere, aurreikuspena, aipatu den 1/2004 Lege Organikoan ezartzen diren eskubideetan ondorioztatzen diren lan egintzetara luzatzen da.

- II Liburuko II. Tituluaren V. Kapituluaren amaieraren aldaketa hurrengo hitz hauetan: “Oporrak, hauteskunde materia, mugikortasun geografikoa, lan baldintzen aldaketa garrantzitsuak eta legaldi edo konbentzionalki onartutako bizitza pertsonala, familiarra eta lan arlokoaren adiskidetzarako eskubideak” eta, ondorioz, bere 5. Sekzioaren errubrika: “Legalki edo konbentzionalki onartutako bizitza pertsonala, familiarra eta lan arlokoaren adiskidetza eskubideak”.

- Egintza hauei, 138 bis artikulua prozedurazko berezitasunen aplikazioa (eskea jartzeko epea eta premiazko biderapena eta prozeduraren lehentasuna).

- Lan arloko Auzitegiek erabakigarriak diren berrikuspen errekurtsio Epaiaren eta epaiaren gauzatze autoen erregutze helegitea aurkezterakoan salbuespena

1.4. Soldatak Bermatzeko Funtsaren Legitimazioa

23.2 artikulua aldaketa objektu da eta ondorengo hau ezartzen du:

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

“prozedura konkurtsaletan dauden enpresa suposizioetan, hala nola, iadanik kaudimengabeak edo desagertuak aitortuak, idazkari judizialak, Soldatak Bermatzeko Funttsaren parte bezala aipatuko ditu, eskearen lekualdaketa emanek honek bere betebeharrak legalak hartu ditzan eta Zuzenbidean egoki dena premiatzeko”. Nahiz eta manuairen irakurketa ez oso sakon batek aipamen soil bati buruz ari dela aditzera eman arren, egia esateko, esan beharra dago *ex lege* esku-sartze prozesal hipotesi baten aurrean gaudela, legitimazio pasiboaren aitortpena inplikatzeko duen prozesuari ordurarte hirugarren denari dei egiten dioena (Ordainketa Bermatzeko Funttsa), erabaki bat hau hain zuzen ere arrazoi hori dela eta, auzitegiaren eskumena izaten jarraitu behar lukeena.

Bestalde, ez da bidezkoa eragozpen berdina 24.2 hurrengo artikulua honen erreformari egitea, non ondorengo ezartzen da: “[B]etearazpena behin aztertu ostean, idazkari judizialak dekretua emango du, gauzatutako subrogazioa jasota utziz (FGSaren aldeko titulu betearazlean dauden langileen eskubideak eta egintzak) (...)”, zeren eta legitimazio aktiboa, betearazpen prozesuan erakunde subroganteari dagokiona, ez du dekretu bitartez idazkari judizialak ematen, baizik eta auzitegiak, gauzapena ematen duen autoan hain zuzen ere, non “aldeko betearazpena ematen den pertsona edo pertsonak eta betearazpen hau, kontra ematen den pertsona edo pertsonak” identifikatu beharko dituen (cfr. PZL 551.2.1go artikulua).

1.5. Deklarazio administrazioarekiko auzien prozesuak

1.3.1. EGINTZA, PROZESU, ERREKURTSO ETA BETEARAZPENEN PILAKETA

A) Egintza pilaketa

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

Aurreproiektuak helburu bezala egintza, prozesu eta errekurso eta hala nola betearazpenen pilaketaren sustapena zehazten du, *gardentasun judiziala* bermatzeko bitarteko bezala eta biderapen judiziala arintzeko tresna bezala.

Pilaketei buruz mintzatzen den LPL I Liburuko III Tituluak zentzu horretan manu ezberdinak aldatzen ditu. 27. artikuluan egintza subjektibo pilaketara, egile berdinak demandatu berdinen kontra izatea gehitzen da, pilaketa objektiboa – edo objektibo/subjektiboa – duen modalitate bat hain zuzen ere, zeinek manuaren hirugarren atala beteko lukeen, zeinen arabera,

“Aldi berean gauzatuz, egile batek edo batzuk, demandatu baten edo batzuen kontra duten egintzak ere pilatu ahal izango dituzte, beti ere egintza horien artean titulu edo eskatzeko kausagatik lotura bat existituko balitz. Titulua edo eskatzeko kausa, berdina edo lotura bat duena izango dela ulertuko da, egintzak egitate berdinetan oinarritzen direnean.”

Edozein dela kasua ere, pilaketaren aurrekontuen apreziazioa, bai objektiboa zein subjektiboa, epaileari edo auzitegiari dagokio (6. atala).

B) Prozesuen pilaketa

29. artikuluan, epaitegi edo auzitegi berean jarraitzen diren prozesuen pilaketaren beharra barne sartzen da, bere lehen atalean ondorengo hau ezartzen baita:

“Epaitegi edo Auzitegi berdinean demandatu berdin baten aurka zenbait demanda bideratuko balira, nahiz eta egileak ezberdinak izan, eta bertan egintza berberak gauzatuko balira, ofizioz edo aldean auzialdian, autoen pilaketa hitzartuko da.”

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

30. artikulua, bere testu erreformatuaren arabera, pilaketaren beharra, barruti berdinean batetako Lan arloko bi Epaitegi edo gehiagoren aurrean demandak prozesu ezberdinen esku egonda ere luzatzen du. Kasu honetan, erregistroan sarrera aurretik lukeen demanda ezagutuko lukeen epaitegi edo auzitegi zuzen beharko da eskea.

Bere aldetik, 30 bis artikulua, proiektatutako erreformatik ondorioztatzen den bezala, bere lehen atalean zera ezartzen du:

“Epaitegi edo Auzitegi berdinean edo ezberdinaren esku dauden prozesuen pilaketa ere hitzartuko da, pilaketaren asmoa lortu nahi duten prozesuen helburuen artean, hauek banaturik jarraitzekotan, aldarrikapen edo funts kontraesankorrak, bateraezinak edo elkarrekiko baztertzen dituzten epaiak ematerakoan lotura hori existitu ahal izatea.”

Modu honetan, Aurreproiektuak ematen dion idazketarekin adostasunez, PZLko 76.1.2go artikuluan alde zuzen ikusten den pilaketa objektibo berdina izango lukeen irizpide bat barne sartzen da.

C) Errekurtsoen pilaketa

Errekurtsoen gainean, LPLko 33. artikulua hauen pilaketa, ondorengo hitz hauekin adierazten du:

“Justizia Auzitegi Nagusietako eta Auzitegi Goreneko Lan arloko Saletan ofizioz, eta alde zuzen auzialdian izango balitz dekretatu beharko da, egiteke dauden errekurtsoen pilaketa hitzartu ahal izango da, beraien artean eta alde zuzenaren batenean ere asmo berbera egongo balitz, kasua edozein izanik ere agertutakoen alde zuzen aurreko entzunaldiaz eta kasazio errekurtsoetan

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

Fiskaltzarenaz.”

Erregutze eta kasazio errekurtsioei buruz, LPLak berriz ere errepikatzen ditu 232.1 artikulua erabiltzen dituen hitz berberak.

Pilaketetan behartasun arauaren ezarpenak zibil arloko prozesuan araututakoarekin begi bistakoa den berdintasun bat aurkezten du. Honi buruz, gogoratu beharra dago *supra* aldarrikatua zibil arloko ordenarekin erlazioan, konkretuki, pilaketaren sustapenaren bitartez lortu nahi diren bi helburuetatik – arintasuna eta gardentasuna -, bigarrena dela faboratuagoa suertatu daitekeena, jardunaldien pilaketak, konputu estatistikoa errazagoa egitera lagunduko duela alde batera utzi ezin daitekeen neurrian, baina honek ez duela beti eta edozein kasutan arintasun handiago bat finkatuko, zeren eta kasu jakin batzuetan, egintza masiboen pilaketa prozesu bakar batean eragitea, edo jatorri ezberdina duten prozesuak, alderantziz, prozesuaren biderapenaren aristasuna kaltetzeko izan daiteke, honek, era zail batean maneigarri izango litzatekeen neurri bat hartuko balu.

Beste alde batetik, Aurreproiektuak, pilaketa errazteko lan arloko ordenean ere erabiltzen duen teknika, nahialakotasuna murriztean datza, zein era berdin batean eztabaidagarria suertatzen da, zeren eta nahiz eta legezko aukera bidezko bat izan, bere planteamendua behar bada larreiko eskematikoa da. Azken batean, pilaketagarriak diren egintza eta prozesuetan helburu baten identitatea egotearen determinazioa, edo aldarrikapen edo kontraesankorrak edo bateraezinak diren fundamentuen arriskua galarazteko funts unitario baten beharraren ematea, beti, kasu bakoitzean ematen diren egoeren arabera, apreziazio judizial aske baten fruitu izango da.

D) Gauzapenen pilaketa

Gauzapenen pilaketari dagokionez, erreformak idazkari judizialaren esku

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

uzten du erabakia, 37. artikuluari ematen zaion garrantziaren arabera, ondorengo hau azaltzen duen:

“1. Gauzatu diren egintzek diru kopuru baten ematea lortu nahi izango dutenean eta ordainketa egin beharko lukeenaren edo luketenen ondasunak, gauzatuko diren kredituen osotasuna asetzeko nahikoak izango ez direla suposatzen denean, idazkari judizialak gauzapenen pilaketa hitzartu beharko du, ofizioz edo aldearen auzialdian, Epaitegi berdin baten aurrean jarreitzekotan, edo aldearen auzialdian, horien ezagutza Epaitegi ezberdinek balute.

2. Gainontzeko suposizioetan, idazkariak pilaketa hitzartu beharko du, ofizioz edo aldearen auzialdian horrela ekonomia irizpideek inposatzen dutenean edo lortu nahi den gauzapenaren betebeharrak ezberdinen arteko lotura irizpideek inposatzen dutenean.”

Hasiera batean, gauzapenen pilaketa erabakia idazkari judizialen eskuetan uztea balorazio positibo bat merezi du, BJLOak 456.3, a) artikuluan gauzapenen gainean horri ematea erabaki duen protagonismoaren ondorio bazterrezin bat delako azken finean, Aurreproiektuak guztiz lan arloko prozesuan onartzen duena hain zuzen ere.

Beste alde batetik, arauan zerrendatzen diren pilaketa irizpideak zentzuduna dirudi, ondasun urritasunari buruzkoa den lehen atalaren suposizioan, indarrean dagoen testua gaur egun finkatzen duen beharrezkotasuna gordez eta era berean, ekonomia irizpideen eta betebeharrak ezberdinen arteko lotura irizpideen apreziazioari aipamena gordez, bigarren atalean, azken finean, lortu nahi den pilaketaren erabilgarritasun praktikoa zehazteko orduan, erabakigarria den nahialakotasun margin nahiko baten onarpena baimentzen duena.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

38. artikulua bere aldetik, dudagarriak diren kasuen ebazpena errazteko betepenaren aintzainakotasunaren finkapen irizpideak barne sartzen ditu: betepen prozesuak, betepenaren komunikazioa agindu zen lehenean pilatuko dira; ordenak data berdina izango balu, tituluaren aintzainakotasunean egongo da; azken kasuan, demanda aurkeztutako datan egongo da.

Azkenik, 39. artikulua, pilaketa, idazkari judizialak dekretu bitartez hitzartuko duela ezartzen du, eta soilik, eraginduak izan diren betepenak bideratzen diren organoen idazkari judizialen artean akordiorik ez balego, soilik, kasu honetan, “Auzitegi Nagusiko Lan Arloko Salak erabakia hartuko du (“nagusia” minuskulaz esan nahi izango du, zeren eta Auzitegi Gorena izatea ere badago) bi organo judizialekiko berehalako orokorraz”.

1.3.2. PROZESU ARRUNTA

LPLko prozedimenduetatik, batzuk, honen erregulazio zehatzen gainean eraginduak ikusten dira. Prozedura arruntetik hasita, aldaketarik garrantzitsuenak ondorengo hauek dira:

1goa) Erreformak idazkari judizialaren esku uzten du adiskidetza eta epaiketa egintzen etenaldia aldeek eskatuta edo justifikatu diren arrazoiak direla eta, eta egilearen ukapen edo desestimazio deklarazioa bere eskaeran, adiskidetza jardunaldira agertuko ez balitz eta bestela, ez agertzea epaiketa jardunaldira izango balitz, eskumena epaile edo auzitegiarena izanik (83.1 eta 2 art.).

2.a) Behin, kasua izanik, epaiketan, aldeek planteatuko lituzketen eragozpen prozesalak gainditu ondoren, erreformak 85. artikuluan 5. atal berri bat barne sartzen du, non jardunaldi horretan aldeek edo hauen babestzaileek

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

auzitegiarekin batera, auzilarien, zeinen gain froga jauziko den, adostasuna edo ezadostasuna duten (onartutako eta eztabaidatutako egitateen zehaztapena) egitateak finkatuko dituen biderapen bat ezartzen den.

3.a) “Auzian eragin nabarmenekoia izan daitekeen dokumentu baten faltsutasunatik, egokia den erabakiarentzat kausa kriminalaren ebazpenetik alderatu ezin daitekeelako edo bere edukia modu zuzen batean baldintzatzeagatik” eman daitezkeen zigor arloko kuestio aurrejudizialei dagokienez, 86.2 artikulua erreformak lan arloko prozesuaren eragin geldierazlea aldatzen du, horrela, epaiketa jardunaldia bukaerarte jarraituko duelarik – gaur egun gertatzen den bezala -, baina geroko jardueren etenaldia eragiten du “epaile edo auzitegiak, dokumentua gaiaren funtsa erabakitzeko erabakigarria izan ahal litzatekeela uste duen kasuan”. Gehigarri hau, dokumentuaren garrantzia frogagarrian eragina izanik, oso zaila da justifikatzen garrantzia kasu guztietan eman beharko litzateelako, zeren eta faltsutasun dokumentala, lan arloko prozesuan eragin kaltegarri bat izan dezan, “*auzian eragin nabarmena* izango lukeen dokumentu baten gainean proiektatu beharko da, *egoki den erabakirako kausa kriminalaren ebazpenetik baztertu ezingo litzateelako edo modu zuzen batean horren edukia eragiteagatik*” (kurtsibak gureak dira).

4.a) Frogagarriak diren gaietan, ondorengo aldaketa hauek interesa dute:

- *Ficta confessio* emateko, 91.2 artikuluari hurrengo adierazten den hau gehitzen zaio: galdetua izan den aldea pertsonalki galdetzen zaizkion ekintzetan pertsonalki parte hartu izatea eta guztiz edo zati batean, horien zehaztapena egi bezala ondorioztatzea honi kaltegarri suertatzea. Aldaketa bat, froga hau PZLan aldean galdeketara hurbiltzen duena.

- Froga perizialaren praktikan epaiketa jardunaldian burutzea eskatzen da, perituek beraien txostena aurkeztuz eta berronetsiz eta indarrean dagoen

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

prebentzioa ezabatzen da, zeinen arabera perituen insakulazioari buruzko arau orokorrak lan arloko prozesuari ezin aplikagarriak dira (93.1 art.).

- Auzitegiak, eskumena duten organismo publikoen erabakien igorketa azken biderapen bezala ofizioz hitzarteko aukera (“hobeto hornitzeko” baino, 88.1 artiku berriarekin ados), arrazazko jatorria edo jatorri etnikoa, erlijiozkoa edo konbentzimenduzkoa, ezgaitasun, adin edo izaera sexualagatik diskriminazio kuestio bat eragindu duten prozesuetara zabaltzen da (95.3 art.).

1.3.3. GATAZKA KOLEKTIBOEN PROZESUA

Proiektatuak izan diren hitzetan, 160. artikulua, idazkari judiziala besterik gabe epaiaren aurretik igortzen diren egintzen artxibaketari ekintzea ezartzen du, gatazka konpondua geratu dela aldeei jakinaraziz.

1.3.4. ERREGUTZE ETA KASAZIO ERREKURTSOAK

Erreformatik duen tonika orokorra jarraituz, 208.3 artikulua – kasazio errekurtsuari buruzkoa – eta 211.1 artikulua – doktrina bategiteko kasazio errekurtsuari buruzkoa – idazkari judizialaren esku uzten duten errekurtsua hutsik uztearen deklarazioa, zitatua izan ondoren, auzi jartzailea *ad quem* Salaren aurrean agertzen ez denean.

Beste alde batetik, erreformatik, erregutze eta kasazio errekurtsuak epai betepenean mantentzen ditu – azken hau 2000 urteko PZLko erreformatik aurrera zibil arloko prozesutik ezabatua eta idazkari judizialaren dekretuen kontra jarritako berrikuspen errekurtsua erabakitzen duten autoetara zabaltzen ditu, beti ere, bai kasu batean bai bestean, auzian eztabaidagarriak ez diren puntu garrantzitsuak erabakitzen badituzte, epaian erabakiak izan ez direnak

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

edo burututakoa kontraesaten dutenak.

1.3.5. EPAIEN ETA TINKOAK DIREN LAUDO ARBITRALEN BERRIKUSTAPENA

234 artikuluan proiektatu den idazketak (“[I]an arloko ordena jurisdikzionalako organoek emandako edozein epairen kontra Prozedura Zibilaren Legean aurreikusten den aurreikuspena arituko da, Auzitegi Goreneko Lan arloko Salari eskatuko zaiona eta Prozedura horretako legeak ezarritakoaren arabera erabakia izan beharko dena, egia bada hala ere, errekurritzeko deposituak, zenbatekoa, kasazio errekurtsioetarako Lege honek ezartzen duena izango duelarik”) eta IV Kapituluko dagokion idazpuruaren idazketak (“epaien berrikustapenari buruzkoa hain zuzen ere”), ez du konpontzen lehenengo aldiz eta lan arloko betepenen esparruan titulu exekutiboko izaera luzatu zenetik sortu zen hutsa, espresuki epai tinkoekin parekatuz, “era berean tinkoak diren laudo arbitralekin, interprofesionalak diren hitzarmenen bitartez osatu ahal daitezkeen organoen bitartez emanak eta Langileen Estatu Legeko testu bateginaren 83. artikuluan azaltzen diren taldeko hitzarmenak” (LPLko zazpigarren xedapen gehigarria, maiatzak 19ko 11/1994 Legearen bitartez adizionatua), zeinek laudoaren ezabaketa prozesu judiziala arautu ez zuena, nahiz eta 65.3 artikuluan horren aukera ikusi, ezta ere lan arloko tinkoak diren laudo arbitralen berrikustapena.

Zibil arloko legeria eta epaiketa legeria, hainbat aukera legeria ondoren, espresuki tinkoak diren laudo arbitralen berrikustapena legeria prozesalean tinkoak diren epai judizialentzat ezarritakoarekin ados ikusten ditu, hau dela eta, lan arloko epaiketetan ere (zibil arloko legeria arbitraletik baztertuak) eta gizarte jurisdikzioaren esparruan, tinkoak diren laudo arbitralen berrikustapena ekin ahal izateko aukera arautzea, horrela eraginduak izan direnen gaur egungo babesgabetasuna galarazi ahal izango litzateke,

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

batez ere betearazleenak, zeintzuk akats larriak izan ditzazkeen titulu baten titulu baten baliogabetasuna lortu ezin duten, hala nola, denborarekin, gatazken erabaki extrajudizial bide hau bultzatzeko balio izango lukeena.

IX

ORDENA JURISDIKZIONAL ZEHATZ BATI LOTUAK EZ DAUDEN ERREFORMAK

1. Doako Laguntza Juridikoaren Legea

Aurreproiektuko hamargarren Artikuluak Doako Laguntza Juridikoari buruzkoa den urtarrilak 10eko 1/1996 Legea bost ataletan aldatzen du, idazkari judicialari komunikazio, eske eta zitazio deialdien egintza jakinen buruketen eskumena onartzeko (7.3, 20 eta 21 artikulua), eta 16. artikuluan, Bulego Judizialaren antolaketa diseinu soiletik at berritasun bezala, prozeduren bidea handitzeko bide bezala doako laguntza juridikoaren eskaera engainakorren erabilera aurrekustera zuzendutako tartekadura berezi bat barne sartzen du, eskaera hori, soilik, lege prozesalean adierazten diren epeetan eginda izango duela eraginkortasun geldierazlea izan ahalgo duela ezarriz. Antzeman daiteke, berritasunak, desgaraian egindako eskaerak galarazteko nahiaren agindua betetzea, zeintzuk epailea edo auzitegia biderapena etetzea behartu dezaketen, eskatzaileak lehentasunez jarraitzen duen helburua biderapena atzeratzea denean.

Bestalde, puntu honetan, erreforma berari bi zentzutan oztopoak jartzea merezi du, abiatzen den suposaketaren ikuspuntutik batetik, eskaerarekiko epaileak duen ustezko loturatik hain zuzen ere, zeren eta egungo testuan, doako laguntza juridikoaren eskaerak ez du kasu batean ere epailea biderapenaren etenaldia hitzartzera behartzen, nahiz eta bere planteamenduan

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

eskubide gehiegikeriarik ikusiko balu ukatu ahal izango lukeena, eta bestetik hartutako teknikaren ikuspuntutik: nahialakotasun judiziala murriztean datzana hain zuzen ere eta soilik epe baten legehauspenagatik eskubide prozesalen benetazko gabetasun egoera bidegabeak eragin ditzazkeenak.

Beharbada, egokiagoa litzateke manua dagoen era berdinean uztea, hala, epailea izango litzateke, kasu bakoitzean, eskaeraren azpian gordetzen den asmoa engainakorra edo legezkoa den zehazten duena, *animus*, inolako arrazoik aurkezpen epearen ez betetze soilera lotzea behartzen duela. Pentsatu, aldaketa hau hartuko balitz, epailea etenaldia ukatzera behartua geratuko litzatekeela, honek biderapenen preklusioan eta eskubideen galeran ekarriko lituzkeen ondorio larriekin, soilik eskea epez kanpo aurkeztu izanagatik, nahiz eta aipatutako atzerapen horretan engainakorra litzatekeen asmo garbi bat ez antzeman.

Legeria organikoak, prozesuan eskubide gehiegikeria antzematen zaien edo lege edo prozesala den engainakortasuna duten eskaera guztiek izan dezaketen ondorio nahastatzailea galarazteko, epailea guztiz gaitzen duen neurrian (BJLO 11.2 art.), askoz zuzenagoa da epe eta biderapen etenaldien gainean, bere nahialako gaitasuna osorik mantentzea, kasu konkretu batzuetan, ekonomikoki gutxi faboratutako auzilarien eskubide prozesalen ez beharreko mugaketa batera bideratuko liratezkeen erabaki gehigarriekin mugatu edo murriztu gabe.

Azkenik, 46.ari eransten zaion 3. atalalak azalketa bat merezi du eta ondorengo hau dio:

“Kapitulu honen aplikazio esparruan (VIII. kapitulua, “Doako laguntza juridikoa Europar Batasuneko auzialdi transfronterizoetan”), hitzarmen eta hauek berronetsi dituzten multilateralak eta bilateralak diren hitzarmenanei buruzko bere xedapenak kide diren Estatuen

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

artean nagusitzen dira. Gainontzeko Estatuetik erlazioetan, kapitulu honen aplikazioak ez ditu Espainak berronetsi dituen gainontzeko hitzarmen eta multilateralak eta bilateralak diren hitzarmenak eragingo.”

LAJGaren aldeko nagusitasun edo lehentasun arau honek 2003ko urtarrilak 27ko Kontseiluaren 2002/8/Ce Direktibako 20. artikuluan aurreikusten dena gainezkatu ahal du, berau auzi transfronterizotan, aipatutako auzi horietarako doako justiziaren gaineko arau minimo eta orokor batzuen ezarpenaren bitartez, justiziara sarrera hobetzera destinatua – uztailak 18ko 16/2005 Legeak legislazio espainolera gehitua eta zeinen bitartez doako laguntza juridikoari buruzkoa den urtarrilak 10eko 1/1996 Legea aldatzen den, Europar Batasunean zibil eta merkatal arloko auzi transfronterizoen berezitasunak arautzeko -. Arrazoia zera da; Direktibak lehentasun hori bere alde ezartzen duela eta ez barneko ordenamenduen alde: “Direktiba honek, kide diren Estatuaren artean eta aplikagarria den gaiarekin erlazioan, kide diren Estatuak antolatutako bilateralak eta multilateralak diren akordioek dituzten xedapenei lehentasuna emango die”

2. 52/1997 Legea, Estatuari eta Erakunde Publikoei ematen zaien Sorospen Juridikoari buruzkoa

Aurreproiektuaren hirugarren xedapen gehigarriak Lege honetan garrantzia txikiagoa duen aldaketa bat egiten du, “Zerbitzu orokor ezberdinei eta aipatutako Letratuak loturik dauden Erakunde Kudeatzaileei” egiten zaien aipua, “Gizarte Segurantzako Administrazioaren Zerbitzu Juridikoari, Gizarte Segurantzako Administrazioaren Zerbitzu Juridikoko zuzendaritzari” egindako aipamenagatik eguneratzera mugatua.

BOTERE JUDIZIALAREN KONTSEILU OROKORRA

3. Txanponaren eguneratzea

Asko dira erreformagatik eraginduak ikusten diren legeen artikulua non eurotan bihurtzen diren oraindik pesetetan adieraziak dauden zenbatekoak (ikusi PKLko 175.5. eta 870 artikulua; LHko 201.3 eta 7. artikulua; LPLko 97.3, 189.1, 223.3, 227.1 eta 233.1 artikulua; LJCAko 81.1, 86.2, 96.3, 99.2 eta 112 artikulua; PZLko 190.2, 228.2, 247.3, 292.1, 441.4 eta 812.1 artikulua eta LAJGko 20. artikulua), zenbatekoen eguneratzeari ekin gabe, aldaketa bat hau, zein – EM IV aren arabera – gero egin ahal izango den, Gobernuari emandako gaipenen bitartez. Hala eta guztiz ere, testuen aldaketa ez da osoa zeren eta beste artikulua batzuetan pesetan mantentzen dira, hala nola, PZLko 513.1 artikulua bezala, zein bestalde, bere 2. atalean aldatzen dena. Guzti honek, eguneratzea osoa izatea gomendatzen du.

Azkenik, beste kasu batzuk ere badaude non “faltei dagokien zigor bezala, Zigor arloko Kodean izunetarako aurreikusten den zenbatekoaren gehiengoan” balioaren mugari aipamena, eurotan zenbakitutako kopuru batengatik ordezkatzeko den, LPLko 239.2 artikulua bezala.

Hau da Botere Judizialaren Kontseilu Nagusiak jakinarazi behar duen guztia.

Eta horrela ezarrita geratu dadin eta eragina izan dezan, aurrean dugun hau luzatu eta sinatzen dut Madrilan, bi mila eta zortzi urteko azaroak hogeita bederatzian.